

Na evropskem košarkarskem prvenstvu v Španiji že takoj na začetku jutri dvoboj Slovenije in Italije

25

Na Dragi včeraj o razmerah na Primorskem med in po 2. sv. vojni

4

Doberdobski otroci so odkrivali čudoviti svet glasbe

12

Predsednik družbe IRIS Querin: »Celoten cikel ravnanja z odpadki bomo poverili enemu podjetju«

12

Primorski dnevnik

NEDELJA, 2. SEPTEBRA 2007

Št. 207 (18.990) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

Človekoljubje ne pozna razlik, ne barv

DANJEL RADETIČ

V dneh, ko na Trziškem nasprotniki sožitja iščejo odmevnost z grobimi žaljivkami na račun Slovencev, sovodenjsko krvodajalsko društvo praznuje visok jubilej. Pred tremi desetletji se je namreč skupina krvodajalcev, včlanjenih v sekcijah iz Gorice, Zagraja in drugih krajev, odločila, da bo ustanovila svoje samostojno društvo. Takoj je bilo jasno, da so bili številni Sovodenjci in prebivalci sosednjih vasi pripravljene na plemenita dejanja. Na ustanovnem občnem zboru društva se je zbralo nad petdeset domačinov, ki so nato z velikim navdušenjem in zagonom začeli prirejati predavanja, družabna srečanja in izlete.

Seveda je bilo od ustanovitve samostojne sekcije naprej glavno poslanstvo sovodenjskih krvodajalcev darovanje krvi, ob tem pa gre opozoriti tudi na aktivno vlogo in vpetost društva v družbeno življenje v domači občini in v sosednjih krajih. Sovodenjski krvodajalci se ob tem niso nikoli zmenili za svetovnonazorske delitve, ki so bile pred tridesetimi leti med Slovenci na Goriškem še kako aktualne. V krvodajalskih vrstah je bil dobrodošel vsak, ki je bil pripravljen nesebično pomagati sočloveku. Podobno je veljalo - in velja - tudi v Doberdobju, kjer je krvodajalsko društvo aktivno od leta 1970. Glavna skrb sovodenjskih in doberdobskih krvodajalcev je bila od vsega začetka širjenje krvodajalstva in plemenitih vrednot med mladimi, to pa jim očitno uspeva. Med štiristo člani obeh slovenskih krvodajalskih društev je kar nekaj predstavnikov mlajših generacij, ki bodo s svojo krvjo morda rešili življenje tudi kakemu izmed trziških protislovensko naravnanih posameznikov. Človekoljubje ne nazadnje ne pozna razlik, ne barv.

ITALIJA - Številna svarila ministrom iz levih strank, naj se ne udeležijo povorke

Demonstracije o socialni polemike v levi sredini

Za Massima D'Alema bi bila prisotnost ministrov »nevzdržno protislovje«

BAZOVIŠKI JUNAKI - Letošnja govornika Klavora in Tesini

Višek pobud z nedeljsko svečanostjo pri spomeniku

Kot običajno bodo tudi letos častno stražo pri spomeniku imeli taborniki in skavti

KROMA

TELESE TERME - Glede demonstracij o socialnem skrbstvu in zakonu Biagi, ki jih skrajna leвица prireja za 20. oktober, divjajo polemike znotraj vladajoče italijanske leve sredine. Zunanji minister Massimo D'Alema je na včerajšnjem nastopu na prazniku sredinske stranke Udeur v kraju Telese Terme posvaril pred morebitno udeležbo ministrov levičarskih strank na demonstracijah, saj bi to pomenilo »nevzdržno protislovje«, pravosodni minister Clemente Mastella pa je celo zagrozil z vladno krizo. Z levece pa tajnik Stranke komunistične prenove Franco Giordano potrjuje udeležbo na povorki in poziva k prenehanju »ustrahovanj« in »groženj« proti levim strankam koalicije.

Na 30. strani

Slovenska fotografija v Kulturnem domu v Trstu

Na 5. strani

V torek se začneja 42. jesenski seminar za slovenske šolnike v Italiji

Na 6. strani

V Trstu praznovanje Evropskega dne judovske kulture

Na 7. strani

Danes v Sovodnjah vrhunec praznika ob 30-letnici društva krvodajalcev

Na 11. strani

Izobraževanje za zaposlene

KOMU JE NAMENJENO: zaposlenim v zasebnih podjetjih, ki delujejo v FJK; delavcem z atipičnimi pogodbami. Stalno bivališče v deželi ni pogoj za vpis.

VPISNINA: 1,00 euro za vsako uro tečaja; oproščeni so delavci v dopolnilni blagajni in mobilnosti.

VPISUJEJO: tajništva SDZPI v Trstu, ul. Ginnastica 72 in Gorici, Verdijev korzo 51 [pon-pet. 9.00 - 13.00], informacije na 040 566360 oz. 0481 81826

V SEPTEBRU STARTAJO TI TEČAJI:

- HRVAŠČINA (80 ur)
- ANGLEŠČINA (48 ali 72 ur)
- NEMŠČINA (48 ali 72 ur)
- PRIPRAVA NA ECDL CORE (48 ali 72 ur)
- KOMUNIKACIJE IN TEHNIKE DELA V SKUPINI (48 ur)
- OSNOVE KNJIGOVODSTVA (80 ur)

www.sdzpi-irsip.it

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

posebna ponudba **MOTORNIH ŽAG JONSERED** (kopačice, motokultivatorji, "spaccalegna"- cepilci, traktorji FERRARI)

OB NAKUPU NOVIH KOSILNIC IN ŽAG ODVZEM STARIH ZA ODPAD

KOMPOSTER za iztrebitev organskih odpadkov

- SADIKE POVRTNIN
- VSE ZA VAŠO KLET
- ENOLOGIJO IN KMETIJSTVO
- SEMENA
- SADIKE IN CVETJE
- VELIKA IZBIRA UMETNIH IN ORGANIKIH GNOJIL

Možnost financiranja večjih nakupov

TRŽAŠKA KMETIJSKA ZADRUGA

Industrijska cona - TRST, Ul. Travnik, 10
Tel. 040/8990110 agraria
040/8990100 rezervni deli

EDIL CARSO S.R.L.

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB

Obrtna cona ZGONIK
Proseška postaja 29/B
Tel. 040.2528036 Faks 040.2529521
Mob. 348.5211656
www.edilcarso.it
e-mail: edilcarso@libero.it

GOSTILNA VALERIA
od leta 1904

odprti vsak dan

Dunajska cesta 52 • 34151 Opčine
tel. 040 211 204

TRST - V pričakovanju na deželne volitve

Morda vse bližje spopadu Illy - Snaidero

Predstavljaj bi veliko novost v italijanski politiki - Severna liga se zaenkrat še ni izrekla za Snaidera

TRST - Morda bomo na prihodnjih deželnih volitvah, spomladi prihodnjega leta, pričali veliki novosti v italijanski politiki: za predsedniško mesto naj bi se potegovala predstavnik iste organizacije, združenja industrijcev. Sedanjemu predsedniku Riccardu Illyju, ki vodi levosredinsko koalicijo, naj bi desna sredina zoperstavila Edija Snaidera, na čelu istoimenske furlanske industrijske grupe, ki zaposluje 1.700 uslužbencev in ima po svetu dva tisoč prodajnih točk. Tako pravijo politični analitiki, potem ko je 50-letni Snaidero sprejel, da prevzame vodstvo posebnega telesa Doma svoboščin, ki naj bi se posebej ukvarjalo z volilnim programom. Predstavniki Doma svoboščin Isidoro Gottardo (Fi), Roberto Menia (An) in Angelo Compagnon (Udc) so namreč prejšnji mesec ustanovili združenje Liberidea z namenom, da pripravi program za Snaidera, kot si nadejajo, ali pa za koga drugega, če Snaidero ne bi sprejel. V tem primeru bi prišla v poštev samo Renzo Tondo ali Enzo

RICCARDO ILLY

Cainero. Kot vidimo, Severne lige za enkrat ni zraven. Nadalje so napovedali ustanovitev znanstvenega odbora, ki bi ga sestavljalo od 10 do 12 modrecev. V programu imajo tudi zbiranje podpisov, da bi združenje spremenili v fundacijo, za kar pa je potrebnih 250 tisoč evrov, kot predpisuje zakonodaja.

Zaenkrat pa bodisi Illy kot Snaidero še nista dala svojega soglasja. Illy bo svojo odločitev sporočil januarja (čeprav o njegovi kandidaturi za levo sredino nihče ne dvomi). Snaidero je dejal, da se za enkrat »ne mudi« in da

EDI SNAIDERO

predsedovanje omenjenemu odboru Doma svoboščin ne pomeni, da avtomatsko sprejema kandidaturu deželne predsednika za desno sredino.

Angažiranje podjetnikov v politiki seveda ni novost. Slednje predstavlja »spopad« med dvema osebnostma kot sta Illy in Snaidero in dvema prestižnima »znamkama«. Če se bodo torej napovedi uresničile, bo naša dežela potrdila model, ki se bo morebiti uveljavil tudi na državni ravni in presegl sedanje stranke, ki se tudi na krajevni ravni ubadajo z navzkrižnimi veti in po-

lemikami o predsedniških kandidatih, nimajo pa osebnosti, ki bi se lahko zmagoviti spoprijele v volilni kampanji.

Severna liga se za enkrat o možni kandidaturi Edija Snaidera ni izrekla. Komisarka Severne lige v FJK Manuela Dal Lago je dejala, da je Snaidero nedvomno prestižno ime, vendar je Liga v trem trenutku zainteresirana za svoj projekt in svoj program. »Zatem bo prišel čas soočanja z drugimi političnimi silami,« je še pristavila Dal Lago. »Smo na začetku septembra, volitve bodo spomladi. Torej imamo še čas. Poleg tega se mi ne zdi, da bi Snaidero izrazil voljo, da kandidira. Sprejel je predsedstvo združenja, ki je nastalo po volji drugih strank desne sredine.« Komisarka Severne lige je obenem napovedala, da se bo Umberto Bossi 22. ali 23. septembra morebiti udeležil praznika stranke v Azzanu X v pordenonski pokrajini. Zagotovo bosta prišla tudi Maroni in Calderoli in tedaj bodo poglobili vprašanje, povezana z deželnimi volitvami.

HRVAŠKA - Požari Zaradi opeklin umrl sedmi gasilec

ZAGREB - Za posledicami opeklin, ki jih je dobil v četrtek pri gašenju požara na otoku Kornat, je v noči na soboto v zagrebški bolnišnici umrl še sedmi hrvaški gasilec. Gre za eno najhujših tovrstnih nesreč na Hrvaškem, zaradi katere je vlada za jutri razglasila dan žalovanja. Kot je včeraj sporočil načelnik policijske uprave v Šibeniku Branko Peran, bo policija vložila kazensko ovadbo zoper 20-letnega receptorja Narodnega parka Kornati, ki je osumljen, da je v četrtek dopoldne sprožil požar, ko je v suho travo odvrgl cigaretni ogorek.

Med gašenjem požara v Narodnem parku Kornati je v četrtek umrlo šest gasilcev, med njimi oče gasilca, ki je posledicam opeklin podlegel v noči na soboto. Enajst preživelih so prepeljali v bolnišnico v Zadru. Pet gasilcev pa so nato s hudimi opeklinami prepeljali v zagrebško travmatološko kliniko.

SLOVENIJA - HRVAŠKA - Nov zaplet na meji

Hrvaški policisti preprečili dostop do hiše Joška Jorasa

SEČOVLJE - Na območju mejnega prehoda Sečovlje je včeraj dopoldne prišlo do zapleta, ko je pet moških želelo po t.i. evropski poti do hiše Joška Jorasa, kjer so mu želeli pomagati pri urejanju fasade. Hrvaška mejna policija jim dostopa po poti, ki si jo je Joras uredil sam, da mu ne bi bilo potrebno čez hrvaški del prehoda, ni dovolila. Peterica se je po dveh urah pregovarjanj razšla. Kot je poročal radio Slovenija, so bili moški člani civilne iniciative domoljubov, ki želijo v Sloveniji patriotizem, mnogi pa jim očitajo tudi nestrpnost.

Kot je Joras povedal za STA, je v odzivu na dogodek vložil kazensko ovadbo proti neznanim osebam. Povedal je namreč, da je 27. avgusta letos prejel pravnomočni sklep okrajnega sodišča v Piranu, po katerem mora Hrvaška umakniti ovire na njegovi poti in v nobenem smislu sme ovirati korišćenja te poti. »Upal sem, da bo Hrvaška upoštevala odločitev sodišča, ampak se to ni zgodilo,« je dejal.

Joras je še pojasnil, da je vložil ovadbo proti neznanim osebam zato, ker omenjenih policistov ne pozna, zato je v predlo-

Joško Joras namerava urediti fasado na svoji hiši

gu kazenske ovadbe navedel, naj si pristojne oblasti pomagajo s posnetki TV Slovenija oziroma POP TV, ki sta prišli na kraj dogodka. Meni, da so hrvaški policisti storili kaznivo dejanje, ker so mu preprečili, da bi opravil pripravljala dela za fasado na njegovi hiši.

Piransko okrajno sodišče je 4. maja lani izdalo začasno odredbo, po katerem je morala Hrvaška na svoje stroške umakniti cvetlična korita, s katerimi je 21. aprila

lani zaprla t.i. "evropsko pot", ki omogoča Jorasa dostop do njegove hiše mimo hrvaške kontrolne točke. Sklep sodišča so poskušali izvršiti 27. julija lani, vendar to ni uspelo. Okrajno sodišče je 22. januarja letos izdalo še sklep o izvršbi. Ker se je Hrvaška izogibala sprejetju sklepa, je sodišče zaprosilo pravosodno ministrstvo, naj ji sklep izroči preko diplomatske poti. To se je zgodilo 24. julija letos, sklep pa je 27. 8. postal pravnomočen, je pojasnil Joras. (STA)

TISKOVNO SPOROČILO SIK

Positivni premiki pri uveljavljanju pravic manjšine

Po nižji se postavlja vprašanje višje srednje šole v Benečiji

Deželni tajnik stranke italijanskih in slovenskih komunistov sen. Stojan Spetič je prepričan, da smo bili letos poleti priča pozitivnim premikom glede uveljavljanja zakonjenih pravic naše manjšine, kar dokazuje o tem, da je v Prodijevi vladi vendarle prevladala dobra volja in želja, da se v primernem času nadoknadi šest let zamujanja in zavlačevanja.

V tiskovnem sporočilu SIK poudarja, da je še posebej pozitivna vest o odprtju dvojezične srednje šole v Špetru Slovenov. Opuščena je bila torej navidezno kompromisna rešitev, da bi v sicer italijansko srednjo šolo vključili par ur slovenščine, česar zaščitni zakon ni nikoli predvideval. Sedaj pa moramo že misliti na bodočnost, kajti srednja šola traja tri leta in kaj kmalu se bo postavilo vprašanje višjih srednjih šol. Doslej so beneški dijaki hodili v Gorico, kaj pa poslej? Zaščitni zakon predvideva tudi možnost, da se na višjih šolah (tudi v videmski pokrajini), ki jih obiskujejo dijaki iz narodnostno mešanih občin, oblikujejo razredi s poukom slovenščine. Zanje ni številnih omejitev. Očitno je, da bomo morali o

tem začeti razmišljati, tudi v samem paritetnem odobru.

Vsekakor je pozitivna vest, da je vlada končno odobrila seznam občin, ki ga je pripravil paritetni odbor. Sedaj čakamo še na podpis predsednika republike Napolitana, piše v tiskovnem sporočilu SIK.

Glede samega uveljavljanja določil zaščitnega zakona se zdi pozitivno zadržanje treh desničarskih županov iz Trsta, Gorice in Čedad, saj so se kljub začetnemu sprenevanju obvezali, da bodo zakon dosledno spoštovali. Pri tem jim lahko pomaga tudi sklep paritetnega odbora, ki je jasno ločil okoliške okraje, kjer mora biti poslovanje javnih uradov dvojezično od mestnega središča, kjer bo Slovincem na razpolago posebni urad. Občine bodo lahko zaposlele ustrezno število slovensko govorečih uradnikov in funkcionarjev, saj zakon št.38/01 nudi v ta namen zadostno finančno kritje.

Pač pa bo treba preveriti izjavo tržaškega župana Di Piazze, češ da bi izdajal dvojezične osebne izkaznice, a mu delajo težave v Rimu. Od Prodijeve vlade in še posebej od notranjega ministrstva, kjer deluje podtajnik Rosato, že dobro leto dni pričakujemo preklic zloglasnega Scajolovega dekreta in sočasno objavo navodil, da bodo v vseh 32 občinah uradnega (a še nepodpisane) seznama na razpolago dvojezične izkaznice, tudi v elektronski obliki, piše deželni tajnik SIK.

Positivno je, da se na Deželi zaključuje postopek sprejemanja zakona o slovenski manjšini, čeprav je izid soočanja v levosredinski koaliciji še negotov, odkar so pristaši Illyjeve liste Občanov za predsednika zagnali kampanjo v zvezi z Rezijo in nadiškimi dolinami. Gre za argumente iz stare ropotarnice tradicionalne desnice, ki bi jih morala Demokratična zaveza dosledno zavrniti. Zaščitni zakon vsebuje zadostne elemente priznavanja krajevnih narečij in kulturnih izročil, da ne potrebuje dodatnih popuščanj in kompromisov.

»Zaskrbljujoče je namreč vzdušje, ki ga z očitno predvolilnimi nameni razpihuje proti šolanju v furlanskem jeziku in uveljavljanju furlanske kulture, tudi v krogih, ki spadajo v okvir nastajajoče demokratske stranke. Ofenziva proti furlanščini se v tem pogledu dopolnjuje z napadi na uveljavljanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Benečiji in Reziji in predstavlja očitno nazadovanje v primerjavi z doseženo demokratično zrelostjo in kulturem sprejemanjem drugačnosti, ki sta pogoj za mirno sožitje in evropsko zbliznanje med sosednjimi narodi in njihovimi manjšinami,« zaključuje svoje tiskovno sporočilo deželni tajnik SIK.

BREZJE - Stoletnica kronanja Marije Pomagaj Kardinal Rode o družini in čistosti mladine

BREZJE - Več tisoč katolikov iz vse Slovenije in tudi iz sosednjih dežel se je ob včerajšnji stoletnici kronanja milostne podobe Marije Pomagaj na Brezjah poklonilo božji materi, ki naj bi na Brezjah glede na številna pričevanja v zadnjih dvesto letih že večkrat prislunhila prošnjam vernikov. Zbrane pred Marijino sliko na Brezjah je nagovoril kardinal Franc Rode, ki je ob Marijinem prazniku spomnil na pomen zdrave in trdne družine, na nedotakljivost življenja in na skrb za čisto mladino.

Pred sto leti je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič zaradi posebnega čaščenja, ki jo je slika Marije Pomagaj Leopolda Layerja na Brezjah vzbujala pri vernikih, milostno podobo Marije in božjega sina okronal s posebnima zlatima kronama. Tedaj je slovenski narod prvič v Mariji pozdravil svojo kraljico, Brezje pa so postale narodno svetišče vseh Slovincov.

S kronanjem brezjanske Matere Božje se je škof Jeglič vključil v tradicijo evropskih narodov, ki so Marijo okronali kot svojo kraljico in mater, je pojasnil Rode. To dejanje je imelo v prvi vrsti verski oziro-

ma duhovni pomen, vendar hkrati narodno in državniško razsežnost, je prepričan Rode. »Od leta 1907 se je slovenski narod po vodstvom svetih in modrih pastirjev vse bolj resno zavzemal za življenje po evangelijskih načelih in vse globlje živel v območju milosti,« je pojasnil Rode in spomnil na grozote, ki jih je nekaj desetletij kasneje prinesla sovražna okupacija. »Po vojni se je zgodilo to, kar so mnogi slutili že ob začetku: revolucija je do kraja razkrila svoj zločinski obraz: deset tisoči umorjenih v popolni brezpravnosti, o čemer priča nad 500 množičnih grobišč v naši deželi,« je dejal in spomnil, da je bila večina žrtev kristjanov.

Ena od urgentnih nalog Cerkve na Slovenskem je po kardinalovem mnenju tudi utrjevanje družine, saj zdrava, uspešna in srečna družba temelji na zdravi, trdni družini. »Ko govorimo o srečni družini, ne moremo mimo pogojev, ki so zanj potrebni, in eden izmed njih je nedvomno čisto življenje v letih pred zakonom,« je poudaril Rode ter dodal, da je čistost tudi odgovornost do naroda. (STA)

SLOVENIJA - Predsedniške volitve Slovenci na tujem lahko volijo na veleposlaništvih in konzulatih ali po pošti

TRST - Na letošnjih predsedniških volitvah v Sloveniji, ki bodo 21. oktobra 2007, bo lahko glasovali tudi nekaj več kot 50 tisoč slovenskih državljanov, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji. Med temi bodo tudi Slovenci, ki živijo v Furlaniji Julijski krajini in Italiji.

Svojo volilno pravico bodo lahko uveljavili 21. oktobra na volišču na sedežu diplomatsko-konzularnega predstavništva RS (v Italiji v Trstu in Rimu), ki bo odprto med 9. in 17. uro po lokalnem času. Volišča bodo odprta na naslednjih diplomatsko-konzularnih predstavništvih: Atene, Beograd, Berlin, Bern, Bratislava, Bruselj, Budimpešta, Buenos Aires, Camberra, Celovec, Cleveland, Dunaj, Haag, København, London, Madrid, New York, Moskva, München, Ottawa, Pariz, Podgorica, Praga, Rim, Sarajevo, Skopje, Stockholm, Tokio, Toronto, Trst, Varšava, Vatikan, Zagreb, Washing-

ton.

Če se 21. oktobra ti volivci ne bodo mogli udeležiti glasovanja na diplomatsko-konzularnih predstavništvih, bodo lahko glasovali po pošti. V tem primeru morajo na naslov Državne volilne komisije (Slovenska 54, SI-1000 Ljubljana, Slovenija) do 21. septembra poslati zahtevek, da želijo glasovati po pošti, in navesti osebne podatke ter naslov prebivališča in poštne podatke.

Zahtevek se lahko pošlje tudi po faxu (na številko: 00386 1 4331 269). V zvezi z glasovanjem po pošti so pomembne spremembe zakona, ki olajšujejo glasovanje po pošti. Tako ni več potrebno potrjevanje volilne karte, temveč zadostuje podpis volivca.

Podaljšuje se tudi rok, v katerem mora prispeti glasovnica nazaj v Slovenijo, zato da se še upošteva prizidni volitev, in sicer na osem dni po dnevu glasovanja.

BAZOVIŠKI JUNAKI - Predstavili bogat program prireditev in knjigo Bazovica

Spomin na Bazovico v duhu demokracije, svobode in antifašizma

Osrednja govornika bosta predsednik deželenega sveta FJK Tesini in podpredsednik državnega zbora RS Klavora

Utrjevanje idealov demokracije, svobode in antifašizma bo zaznamovalo spominsko svečanost v počastitev 77-letnice ustrelitve bazoviških junakov, ki bo prihodnjo nedeljo na bazovski gmajni. Glavna govornika na proslavi pred spomenikom bazoviškim žrtvam bosta letos predsednik deželnega sveta Furlanije-julijske krajine Alessandro Tesini in podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije Vasja Klavora, nagovor pa bo imel tudi predsednik Hrvatske zajednice v Trstu Damir Murković.

Sicer bodo letošnji niz pobud Bazovica 2007, ki jih je pripravil Odbor za proslavo bazoviških junakov pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu in ki prireditev stalno nadgrajuje, zaznamovale razne novosti. Med temi so uvrstitev osrednje proslave ob spomeniku v Bazovici v niz profašističnih in rodoljubnih prireditev na Primorskem ter vabilo na glavno prireditev, še zlasti pa je dobrodošla publikacija Bazovica s pomembnejšimi podatki o procesu bazoviškim junakom in sploh o takratnem dogajanju, ki jo je pripravil odbor.

Nedeljska svečanost bo seveda vrhunec dogajanj, ki so jih letos pripravili v spomin na Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča. Spored prireditev, ki bodo potekale pod skupnim imenom Bazovica 2007, je predstavil včeraj na tiskovni konferenci v Narodnem domu predsednik odbora Milan Pahor ob udeležbi članov odbora Lide Turk, Stanke

VASJA KLAVORA

KROMA

ALESSANDRO TESINI

KROMA

Hrovatin in Karla Avgustinčiča. Spomnimo naj, da deluje odbor zadnje desetletje samostojno v okviru NŠK in nadaljuje bogato tradicijo Odbora za proslavo bazoviških žrtev, ki je bil ustanovljen poleti 1945 po osvoboditvi, da bi pripravil mogočno spominsko svečanost pred spomenikom na gmajni pri Bazovici 9. septembra 1945. Lani je prišlo do pomembne novosti, in sicer do dogovora za skupno delovanje z odborom na Opčinah, ki od leta 1945 skrbi za

Člani odbora za proslavo Milan Pahor, Lida Turk in Karel Avgustinčič (od desne) so predstavili letošnje pobude v spomin na bazoviške junake

KROMA

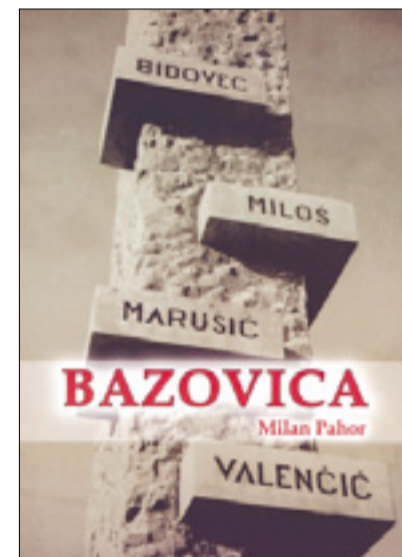
spominske svečanosti v spomin na pet usmrčenih na strelišču na Opčinah decembra leta 1941. Od lani tako sodelujeta odbora, ki od leta 1945 dalje skrbita za proslavo v spomin na junake prvega (1930) in drugega tržaškega procesa (1941). Poleg tega je Pahor poudaril pomembno vlogo sodelovanja odbora z organizacijami Zveze združenj borcev in Društva za negovanje

rodoljubnih tradicij organizacije Tigr iz matične Slovenije.

Novost v sklopu letošnjih prireditev predstavlja, kot rečeno, nova knjiga Bazovica. Publikacija je v slovenskem in italijanskem jeziku (prevod Monica Rebeschini) ter s krajšo obnovo v angleščini (Vesna Bajc). V njej so glavni podatki o procesu, o ustrelitvi bazoviških junakov in o spominskih svečanostih od leta 1945 do danes. Knjiga je nastala z namenom, da bi ljudi seznanili s tistim obdobjem, zamisel pa je nastala ob ugotovitvi, da pač primanjkuje manjša publikacija z osnovnimi podatki o prvem tržaškem procesu in sploh o antifašističnem boju. Publikacijo sta izpod peresa Milana Pahorja izdala odbor in Sklad Dorče Sarđoč. Dodati velja, da bo knjiga na voljo udeležencem osrednje svečanosti v Bazovici. Odbor in Sklad Dorče Sarđoč sta dalje sklenila dogovor, na osnovi katerega naj bi vsaki dve leti izdali knjigo, posvečeno dogajanju oziroma raznim dogodkom med vojnama.

Bazovica 2007 bo vsekakor stopila v živo v četrtek, 6. septembra, to je na dan ustrelitve bazoviških junakov. Na pokopališču pri Sv. Ani se bo ob 11. uri začela spominska svečanost (zbirališče bo ob 10.30 pred glavnim vhodom), na kateri bo ob častni straži tabornikov Rodu Modrega vala iz Trsta in Gorice posegla kulturna delavka Luana Grilanc. Isti dan bo v Narodnem domu ob 17.30 predstavitev knjige Savina zgodba. Knjiga opisuje življenje partizanke in interniranke Savine Rupel iz Proseka, o njej pa bosta govorila Boris Kobal in zgodovinarica Marta Verginella. V župni cerkvi v Bazovici bo ob 20. uri sledila maša zadušnica, med katero bo nagovor podal deželni tajnik stranke Slovenske skupnosti Damijan Terpin. V petek popoldne bo ob 16. uri spominska svečanost v Prešernovem gaju v Kranju, kjer bo ob častni straži tabornikov RMV glavni govor imel žu-

pan Občine Repentabor Aleksij Krizman. Nastopil bo pevski zbor Društva slovenskih lovcev v FJK Doberdob. Po sobotnem koncertu TPPZ Pinko Tomažič, ki se bo predstavil na vrtu Gospodarske zadruga v Bazovici ob 20. uri, in tabornem ognju pri spomeniku v priredbi tabornikov in tabornic RMV (ob 21. uri) bo osrednja svečanost v nedeljo, 9. septembra, pred spomenikom.

Po tradicionalnem dopoldanskem spominskem pohodu Športnega združenja Sloga se bo proslava začela ob 15. uri ob častni straži tabornikov RMV in skavtov SZSO. Pozdrav bo podal predsednik odbora Pahor, ob polaganju vencev pa bodo kulturni program oblikovali združeni pevski zbori pod vodstvom Pie Cah in Godbeno društvo Viktor Parma iz Trebč. Niz prireditev bo teden kasneje sklenil mednarodni odbojarski turnir za pokal Bazoviških junakov v priredbi ŠZ Sloga v telovadnicah na Opčinah in v Dolini.

Aljoša Gašperlin

Šola z vizijo

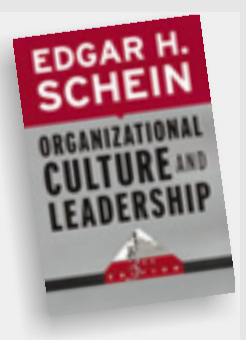
V Slovenijo prihaja Edgar Schein, vodilni svetovni strokovnjak za organizacijsko kulturo

Vabljeni, da izkoristite to edinstveno priložnost in se udeležite foruma **Organizacijska kultura - spremenjena vloga kadrovskih managerjev** IEDC-Poslovna šola Bled, 20. in 21. september 2007

Tema foruma in izjemen predavatelj ponujata enkratno priložnost za vse managerje in voditelje, ki želijo razumeti, kako deluje organizacijska kultura in kako so razporejene odgovornosti med kadrovskimi in drugimi direktorji pri ustvarjanju in uveljavitvi učinkovite organizacijske kulture.

Uvod v forum bo **mednarodna okrogla miza z uveljavljenimi kadrovskimi managerji iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije in Rusije.**

Knjiga profesorja Scheina "Organizacijska kultura in vodenje" velja za eno od stotih najboljših poslovnih knjig na svetu.

"Kultura je abstrakcija, sile, ustvarjene v družbenih in organizacijskih situacijah, ki izhajajo iz kulture, pa so izjemno močne. Če ne razumemo delovanja teh sil, bomo postali njihova žrtev."
Edgar Schein

Forum bo potekal v angleščini, s prevodom v slovenščino in hrvaščino. Nadaljnje informacije in prijava: www.iedc.si, 04 57 92 556, seminars@iedc.si

Sponzorji:

Società finanziaria per azioni
Finanziaria delniška družba

Z T T E S T

novost
knjiga
za lepše
življenje

Naprodaj v tržaški knjigarni, katoliški knjigarni v Gorici, v knjigarni Terčon v Nabrežini in v trafikah na Opčinah in v Bazovici

ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2007 - Drugo srečanje pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah

Položaj slovenskega duhovništva na Primorskem med in po vojni

Ob šestdesetletnici priključitve Primorske so govorniki prikazali povojno sliko in prvo obdobje v novi državi

Včeraj se je v parku Finžgarjevega doma na Opčinah odigralo še drugo dejanje v sklopu letošnje 42. izvedbe študijskih dnevov Draga 2007, se pravi aktualna okrogla miza na temo Primorska leta 1947 - ob šestdesetletnici priključitve, ki so jo oblikovali izvedenci Tamara Griesser Pečar, France Kralj, Egon Pelikan in Renato Podberšič. Pred samim začetkom sta pred mikrofonom stopila veleposlanik Republike Slovenije v Italiji Andrej Capuder in predstavnik stranke Slovenske skupnosti Peter Močnik, ki sta z navdušenjem pozdravila zadnjo »mejno« Draga.

Prvi je posegel najmlajši med predavatelji, zgodovinar Renato Podberšič, ki je orisal razmere na Primorskem med drugo svetovno vojno in po njej. Zaustral se je pri partizanskem gibanju na Primorskem, ki se je razvijalo dokaj počasi, ker je primanjkovalo mladih in vojaško usposobljenih moških (Italija je leta 1940 vpoklicala fante v vojsko oz. v posebne bataljone), obenem pa je razpolagala z malo orožja. Glede duhovščine na Primorskem je Podberšič izpostavil, da ni nasprotovala narodnoosvobodilni borbi, saj se je zavzemala za narodno osvoboditev, nikakor pa ni podpirala komunističnega režima. Po kapitulaciji Italije je ljudsko navdušenje privedlo do množičnega pristopa k partizanom, z letom 1943 pa se je pričelo tudi nasilje nad drugače mislečimi, s primeri lokalnega hajduštva z likvidacijami. Razmere so se takrat spremenile tudi za duhovnike, ki so postali tarča partizanov. Sklepne besede

Protagonisti včerajšnjega, drugega dejanja Drage 2007 z voditeljem okrogle mize Ivom Jevnikarjem

KROMA

setih let vse do konca vojne, ko se je bilo treba odločiti za Jugoslavijo in komuniste ali za italijansko državo. Poudaril je Toroševo naivnost, saj se ni zavedal, da se je pritisk samo stopnjeval; želja oblasti je bila namreč ločitev jugoslovanske Cerkve od Rima in uničenje Cerkve, ki je predstavljala steber reakcije. Oblast se je namreč med leti 1945-1953 spravila na cerkvene organizacije v vsej Jugoslaviji. Seveda pa je po njegovem mnenju danes težko soditi pretekla obnašanja, ki so jih vodila različna nacionalna čustva in okoliščine.

Kot zadnja se je oglasila še zgodovinarica Tamara Griesser Pečar, ki je svoj poseg osredotočila predvsem na kritični oceni Toroševih protislovne vloge. Potem ko so oblasti zapirale duhovnike, preganjale vero in se borile proti reakcionarni duhovščini, se je on družil s predstavniki komunistične oblasti in od nje dobil tudi več privilegijev. Izigravali so ga in se ga posluževali za razdor v cerkvi ter postopno zmanjševanje vključevanja ljudstva v Cerkev. Ko pa je bilo jasno, da se vlada ne drži podpisanih obljub o obnovi cerkva in celo ovira bogoslužje, si je seveda premislil in postal oster nasprotnik oblasti.

Danes se bo dogajanje pri Finžgarjevem domu začelo že ob 10. uri, ko bo za mizo sedel teolog Robert Petkovšek, ki bo spregovoril o krščanstvu v dialogu s sodobno mislijo, ob 16. uri pa se bo filozof Tine Hribar spopadel s stanjem duha na Slovenskem ob 300. številki Nove revije. (sas)

VČERAJ - Zaključek 17. Drage mladih z zanimivo okroglo mizo

O duhovnosti in iskanju hitre ozdravitve modernega človeka

Za zaključno okroglo mizo Drage mladih je vladalo precejšnje zanimanje

KROMA

Na Opčinah se je včeraj zaključila še 17. Draga mladih. Intelektualni forum mladih iz Slovenije in zamejstva je nastal in se razvil v okviru vsakoletnih študijskih dnevov Draga, nato je ubral svojo pot. Prireditev je namreč že nekaj let razdeljena na poletni in jesenski del. Poletni del vsako leto julija izmenično poteka v matici in zamejstvu, jesenski pa se odvija v sklopu študijskih dnevov Draga na Opčinah. Zadnje dejanje letošnje Drage mladih je bila okrogla miza na temo Duhovnost in iskanje hitre ozdravitve modernega človeka. Oblikovali so jo primerjalni religiozolog dr. Janez Škof, psihiatrinja in psihoterapevtka dr. Sanja Rozman in teolog dr. Jože Marketz.

Dr. Janez Škof, ki se ukvarja pretežno z indijskimi religijami, je na kratko nazakal pojav sekularizacije, ki je v zadnjih stoletjih temeljito preobrazila našo družbo. Nekoč se ljudje kratko malo niso spraševali o verskih problemih, nato je razvoj znanosti in pozitivizma vpeljal poskuse, da bi religijo zamenjali z eksaktnimi vedami, kar pa se ni uresničilo. Učinki sekularizacije so seveda večplastni. Religije danes niso več nekakšen sveti baldahin družbe, ki pa vedno čuti potrebo po duhovnosti. Ljudje se danes vedno pogosteje odločajo za no-

vodobne religije. Med najpopularnejše oblike le-teh spada joga, ki pa je priljubena za potrebe zahodne družbe in je zato precej različna od indijske.

Dr. Marketz je v svojem posegu duhovnost obravnaval iz krščanskega oziroma katoliškega zornega kota. Nekoč je družba duhovnost razumela kot pobožnost, merila pa jo je po tem, kolikokrat dnevno je kdo molil. Danes za kristjana duhovnost pomeni predvsem življenje v Kristusovem duhu, za laika pa možnost spreobrnjenja. Večina mladih nima več krščanske izobrazbe, zato jih za vero ni mogoče vzgajati na pridigarški način. Si pa zato danes veliko mladih na glas in s ponosom upa povedati, da so verni. V podkrepitev te trditve je Marketz navedel srečanja mladih, ki pritegujejo deset tisoče iz vsega sveta.

Dr. Rozmanova se je v začetku svojega izvajanja vprašala, ali sploh obstaja in kje se nahaja stična točka med psihoterapijo in teologijo. Vprašanje je seveda zelo kompleksno, saj je psihoterapija del medicine in zato znanstvena veda. Človek pa seveda še zdaleč ni samo telo, saj že od lastnega čuti potrebo po duhovnosti. Pred duhovnimi vprašanji ne sme bežati, žal pa se to danes dogaja vse pogosteje. Zato se pojav-

ljajo odvisnosti od drog, pa tudi nekemične odvisnosti, denimo hazarderstvo. V večini primerov se človeku, ki je začel zlorabljati drogo, zazdi, da je končno našel, kar je iskal. Kmalu nato pa se pojavi odvisnost, saj se človek drogi ne uspe odreči tudi tedaj, ko se zave, da mu škodi. Zasvojenost je v svetu, ki si ne vzame veliko časa za razmislek o važnih stvareh, skorajda samoumevna. Duhovnost lahko pri iskanju samega sebe seveda človeku zelo pomaga. Ne sme pa duhovnost postati nova oblika odvisnosti oziroma odtujitve od stvarnosti.

Posegom je sledila debata, ki je skušala osvetliti pogled, ki ga imajo danes mladi na duhovnost, in način, kako v njih znova prebuditi voljo do duhovnosti.

V večernih urah pa se je v dvorani Finžgarjevega doma zaključil tudi festival mladinske ustvarjalnosti, ki letos že tretje leto poteka v sklopu Drage mladih. Udeleženci likovne delavnice so se predstavili z razstavo izdelkov, ki so jih oblikovali v minuli tednu. S plesom oziroma kabaretom so nastopili udeleženci plesne in gledališke delavnice. Na ogled pa je bil tudi video, ki je nastal julija letos na poletnem delu Drage mladih na Ptujju.

Primož Sturman

RENATO
PODBERŠIČ

KROMA

FRANCE KRALJ

KROMA

je posvetil Pariški mirovni pogodbi iz leta 1947, ki je razpolovila goriško nadškofijo in imenovanju Franca Močnika za prvega apostolskega administratorja goriške nadškofije v Solkanu. Ko so ga oblasti izgnale, pa je njegovo vlogo nadaljeval Mihael Toroš, lik katerega so podrobneje osvetlili ostali govorniki.

Kot živa priča razmer na prelomu časov, ko je ozemlje Primorske prešlo pod Jugoslavijo, je nastopil župnik z Vipavskega France Kralj. S partizanskim gibanjem se je prvič soočil, ko je župnik trojico partizanov napotil k njegovemu očetju, ki se je tako vključil v NOB. Opozoril je na dejstvo, da je bila Primorska po priključitvi popolnoma brez političnih in verskih središč in na pomembno vlogo, ki sta jo pri tem odigrala najprej Močnik in nato Toroš. Zavzela sta se za ustanovitev semenišča za duhovniški naraščaj in organizacijo verskega tiska. Toroš je pri oblasti naletel na razumevajoče sogovornike in leta 1950 ustanovil malo semenišče na Vipavskem in verski list »Družina«.

Položaja slovenske duhovščine se je lotil tudi zgodovinar Egon Pelikan s koprškega Znanstveno-raziskovalnega središča. Okvirno je prešel dogajanja od tride-

EGON PELIKAN

KROMA

TAMARA GRIESSER
PEČAR

KROMA

KULTURNI DOM - V okviru festivala Triestefotografia

Odprli razstavo Nova slovenska fotografija

Do 30. septembra so na ogled dela petnajstih slovenskih fotografov

Tržaški Kulturni dom gosti od včeraj fotografsko razstavo Nova slovenska fotografija. Dogodek spada v okvir festivala Triestefotografia, ki ga revija Juliet že tretjič prireja v našem mestu. Do 16. septembra bo na sporedu okrog petdeset razstav (v Miljah so na primer prav tako včeraj odprli fotografsko razstavo o prebivalcih Nadiških dolin), ki se bodo zvrstile med Trstom, Slovenijo in Hrvaško. Kot je na včerajšnjem odprtju dejal organizator Alessio Curto, je ena od značilnosti letošnje izvedbe ravno njena čezmejnost: »Naš festival želi pokukati v sosednje dežele, razumeti, kaj se tam dogaja, gostiti avtorje iz sosednjih držav in seveda tudi slovenskemu in hrvaškemu občinstvu ponuditi dela italijanskih fotografov.« Od tu tudi želja po tržaški skupinski razstavi slovenskih fotografov, v katero je, tako Curti, od vsega začetka verjelo tudi vodstvo Slovenskega stalnega gledališča. »Ponosni smo, da lahko v Trstu gostimo tako številno skupino slovenskih fotografov,« pa je pojasnila vicekonzulka Tanja Mljač, ki je prisotne pozdravila v imenu Generalnega konzulata

Slovenije v Trstu, pokrovitelja razstave.

Do 30. septembra bodo na ogled (f. Kroma) dela 15 slovenskih fotografov, skupaj okrog štirideset fotografij. Izbor so pripravili predstavniki pomembnih slovenskih galerij: Dejan Mahmedović za Galerijo Inula iz Izole, Barbara Čeršin za Galerijo Fotografija iz Ljubljane, Bojan Radovič za Hišo fotografije iz Novega mesta, Matjaž Prešeren za Likovno društvo Šempeter-Vrtojba in Branimir Ritonja za Fotogalerijo Stolp iz Maribora. S svojimi posnetki se predstavljajo Goran Bertok, Boris Gaberšček, Jernej Humar, Jaka Jeraša, Stojan Kerbler, Vida Klenovšek, Andrej Perko, Mojca Marija Pungercar, Bojan Radovič, Branimir Ritonja, Maja Šivec, Trie, Aleksandra Vajd & Hynek Alt, Branko Zorovič in Tilen Žbona. V večini primerov so na ogled sodobne fotografije, na katerih se eksperimentiranje prepleta z dokumentarnimi prvini, portreti z moškimi in ženskimi akti ter celo nekoliko vznemirljivimi posnetki gorečih človeških okostnjakov.

Majhen, a prav gotovo pomemben pregled »nove slovenske fotografije« ... (pd)

REPEN - Petkov večer v Kraški hiši

Poezija podobe in besede

Odprtje fotografske razstave Sergia Ferrarija in predstavitev dvojezične pesniške zbirke Roberta Dedenara

Delo Sergia Ferrarija je predstavil Marij Čuk

KROMA

O poeziji podobe in besede, o trenutku, ki ga fotograf zna ujeti v svoj objektiv, pesnik pa zabeležiti na list papirja. Različnim pesniškim govoricam, ki pa imajo tudi marsikaj skupnega, je bil posvečen petkov večer v Kraški hiši, ki ga je priredila zadruga Naš Kras. Priložnost za ponovno snidenje v Repnu je bilo odprtje fotografske razstave Sergia Ferrarija (fotoreporterja, snemalca, z Davorinom Križmančičem soustanovitelja podjetja Foto Kroma) in predstavitve pesniške zbirke Roberta Dedenara (pesnika, esejista, prevajalca). Kot je uvodoma dejala Martina Repinc so večer omogočili Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Pokrajina Trst, Občina Repentabor, predvsem pa Zadruga kraška banka, v imenu katere je številne prisotne pozdravil tudi njen podpredsednik Adriano Kovačič.

O Ferrarijevih fotografijah je spregovoril Marij Čuk, s katerim deli tržaški fotograf isto delovno okolje, veliko Raievo palačo na Ulici Fabio Severo. Dvaindvajsetim črno-belimi fotografijam, ki bodo do 23. septembra na ogled v Kraški hiši (ob nedeljah in praznikih od 11. do 12.30 ter od 15. do 17. ure), je dal Sergio Ferrari naslov Ljudje. Ljudje v različnih legah, je pojasnil Čuk, ujeti v take in drugačne stiske, a tudi razposajeni, prežeti z optimizmom, ki jih žene naprej; demonstranti v Londonu, romsko srečanje v Franci-

ji, poulični neredi v irski deželi, mlada plesalca sredi Trsta, nasmejana kitajska otroka na »Ponterošu«. Danes, ko si lahko skoraj vsakdo privoščijo fotoaparata, je morda vrednost takih umetniških posnetkov še večja: samo umetnik, ki gleda skozi tretje oko na svet, zna iz statike izvleči dušo, posneti fotografijo, nabit s čustvi.

Odprtje Ferrarijeve razstave je bilo kot rečeno tudi priložnost za predstavitev dvojezične pesniške zbirke Plastične pregrade, kljubovalno cvetljenje, ki jo je pri Založništvu tržaškega tiska izdal Roberto Dedenaro. Kot je pojasnil Marko Kravos, je Dedenaro pesnik, ki se je dobro vključil v svet, ki ga obdaja; v svet, ki je tudi slovenski, saj že petnajst let živi v Repnu. V marsikateri pesmi zato izrecno nagovarja slovenskega bralca, tako v italijanskem izvirniku kot v slovenskem prevodu. Zadovoljstvo nad dvojezičnostjo svoje zbirke je izrazil tudi Dedenaro: dvojezične knjige so prepotrebno sredstvo kulturne izmenjave, za kar gre zahvala ZTT-ju, a tudi prevajalcem, ki opravljajo predragoceno poslanstvo, v tem primeru predvsem Marku Kravosu in Loredani Umek.

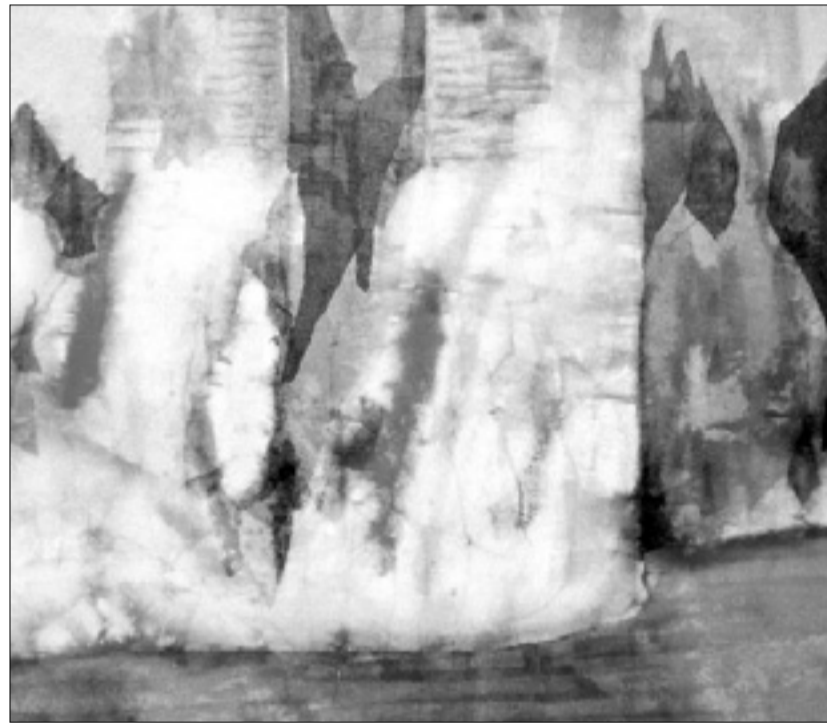
Zelo dobro obiskan večer na lepem borjaču Kraške hiše je obogatila tudi harmonika pouličnega glasbenika Fabia Zorattija.

Poljanka Dolhar

JUTRI V LJUBLJANI - Odprtje razstave

Na ogled bodo dela slikarja Edija Žerjala

Ob 17. uri v prostorih Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev

ZABAVNA GLASBA - Danes v Mariboru

Danijel Malalan na festivalu narečne popevke

Danijel Malalan bo danes nastopil na Festivalu narečnih popevk, ki ga prireja mariborski regionalni center RTV Slovenija. Natečaj je namenjen slovenskim ustvarjalcem zabavne glasbe, ki se lahko prijavijo z avtorskimi skladbami, katerih narečno besedilo še ni bilo objavljeno. Profesionalni dramski igralec iz Trebnic ni nikoli skrival svoje ljubezni do petja in do domače narečne govorice, saj pogosto nastopa kot nadarjen pevec in je »prevedel« v narečje več gledaliških tekstov.

»Narečje je živa stvar, ki jo je treba uporabljati in gojiti. Žal se v teatru velikokrat istoveti z amaterizmom, s katerim pa nima zveze, saj se z narečjem lahko ukvarjamo na profesionalnem nivoju,« je razložil Malalan, ki bo zastopal zamejsko ustvarjalnost s pesmijo Aleksandra Vodopivca »Sinek muj« na besedilo Tullia Možine.

Pevec je z navdušenjem sprejel vabilo tržaškega kitarista: »Tullio se

DANIJEL MALALAN

ARHIV

je večkrat udeležil tega festivala in ker sodeluje že več let, je predlagal, naj nastopim z njegovo skladbo. Popevko smo posneli s tehnično pomočjo Vasje Križmančiča in jo poslali na razpis«. Organizatorji so sprejeli skladbo, ki jo bo publika lahko poslušala v veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Nastopajoče bo ob tej priliki spremljal Big band RTV Slovenije. Festival bodo prenašali in posneli Radio Maribor, Radio Slovenija in Televizija Slovenija. (ROP)

Dipiazzaova odredba:

včeraj tri prijave

Na podlagi odredbe tržaškega župana Roberta Dipiazzze zoper berače, čistilce šip in krošnjarje je včeraj mestna policija prijavila sodišču tri osebe, vsi so tujci. Dva moška, madžarska državljanca, so ustavili na Trgu Garibaldi, kjer sta beračila, neka ženska pa je prodajala cvetje na Trgu S. Giovanni. Načelnik skupine LD v tržaškem občinskem svetu Fabio Omero je včeraj izjavil, da se strinja z odredbo, če odgovarja pričakovanjem občanov po večji varnosti, vendar je dodal, da smo v Trstu z njenim izvajanjem zašli v grotesko, češ da prijavljene osebe niso nikakor motile občanov. Občinski svetovalec Skp Marino Andolina pa je izjavil, da je bolj užaloščen kot ogorčen in da se čuti ponižanega, ker pripada mestu, ki je napovedalo boj beračem in nas s tem popeljalo za 500 let nazaj.

Nastop Igorja Zobina

Drevi ob 21. uri bo v Ul. Malcanton (za tržaško občinsko palačo) prvi od glasbenih večerov, ki jih organizira Cappella Civica v sodelovanju z italijansko-grškimi združenjem Zorbas. Nastopil bo tržaški harmonikar Igor Zobin. Zbirali bodo tudi prispevke za pomoč žrtvam poletnih požarov v Grčiji.

Marihuana na vrtu

Karabinjerji so v nekem vrtu med Mavhinjami in Šempolajem odkrili 6 več kot polmetr visokih stebel indijske konoplje. Vrt je last dvojice iz Starancana, 40-letnega T.E. in 32-letne S.M. Oba so prijavili sodišču.

Ljubljana bo od jutri gostila novo razstavo slovenskega likovnika iz Italije. V prostorih Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev (na Tomšičevi ulici 12) bodo namreč ob 17. uri odprli razstavo slikarja Edija Žerjala, katerega bo predstavil drugi zamejski kulturni ustvarjalec, pesnik Aleksij Pregarc, glasbeni program pa bo oblikoval flavtist Miloš Pahor, ki bo izvedel Žerjalov triptih na temo Lepe Vide v uglasbitvi Dine Slama.

Edi Žerjal je eden vidnejših predstavnikov slovenskega slikarstva v Italiji, prvi učitelj mu je bil slavni Avgust Černigoj, leta 1970 pa, kot beremo v priložnostni zgibanki, je bil pobudnik in ustanovitelj Grupe U, ki so jo sestavljali še Robert Kozman, Deziderij Švara, Franko Vecchiet, Franko Volk in Boris Zulian. Leta 1987 pa je bil med ustanovitelji skupine Gruppo associativo incisori Trieste. Najprej je ustvarjal v olju, kasneje je prešel na grafiko, v zadnjih letih pa ustvarja tudi v akvarelu ter se ukvarja še s praktičnimi umetnostnimi nalogami, kot so knjižne opreme, lepaki in gledališke scene. Za seboj ima bogato razstavno dejavnost v Italiji, Sloveniji, Avstriji, Španiji, Rusiji in ZDA. V vseh teh letih se je izoblikoval v ustvarjalno osebnost, ki s poslušom združuje domače izročilo, zlasti sporočilo kraških starin z moderno likovno govorico.

Razstava bo odprta do 5. oktobra vsak dan od 15. do 21. ure.

ŠOLA - 42. izvedba tradicionalne pobude pred začetkom novega šolskega leta

V torek začetek jesenskega seminarja za slovenske šolnike

Uradno odprtje bo v Kulturnem domu v Trstu - Do petka predavanja na Tržaškem in Goriškem

Slovenske šolnike v Italiji čaka še en izobraževalni oz. izpopolnjevalni trenutek neposredno pred začetkom novega šolskega leta. V torek se bo namreč v Kulturnem domu v Trstu začel 42. jesenski seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji, ki ga prireja italijansko in slovensko ministrstvo za šolstvo, Deželni šolski urad za Furlanijo Julijsko krajino, Urad za slovenske šole in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, trajal pa bo do petka.

Uradno odprtje seminarja bo kot že rečeno v torek z začetkom ob 9. uri. Po uvodnem pozdravu pedagoške svetovalke Andreje Duhovnik Antoni z Zavoda RS za šolstvo in koordinatorskega Urada za slovenske šole Tomaža Simčiča bo steklo otvoritveno predavanje z naslovom Ugotavljanje kakovosti - zarota evalvativne države. Govorila bo Andreja Barle Lakota, direktorica Urada za šolstvo pri slovenskem ministrstvu za šolstvo in šport. Kot vsako leto bo predavanju sledila slavnostna otvoritev s kulturnim programom, ki ga bo oblikoval harmonikarski orkester Glasbene matice Synthesis 4, pozdravnimi nagovori in sprejemom, ki ga za šolnike prireja Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije in generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu.

Dejavnost v okviru seminarja bo konkretno zaživela dan kasneje, v sredo, ko se bodo v prostorih Nižje srednje šole Srečka Kosovele na Opčinah ob 9. uri zbrali profesorji nižjih in višjih srednjih šol s Tržaškega in Goriškega (v letošnjem šolskem letu se bo ta kategorija razširila tudi na Benečijo). Slednji se bodo razdelili na sedem tematskih skupin. V prvi skupini se bodo seznanili z novostmi slovenskih založb DZS, MKZ, Modrijan, Obzorja in Rokus Klett, ki bodo predstavile učbenike in delovne zvezke za slovenski jezik in literaturo. V drugi skupini bodo profesorji matematike lahko sledili predavanjem Alice Prinčič Rohler in Sonje Kosič o posodabljanju učnih načrtov in nacionalnem preverjanju znanja oz. o diferenciaciji pri pouku matematike. Tretja skupina bo namenjena profesorjem angleščine, katerim bosta Berta Kogoj in Majda Lukan govorili o vrednotenju zmognosti govora pri pouku angleščine. Četrta skupina bo namenjena profesorjem italijanščine in bo takorekoč »manjšinska«, saj bo predaval Sergio Crasnich, svetovalec za italijanščino kot prvi jezik na italijanskih šolah v Sloveniji, ki bo govoril ravno o tej temi. V peti skupini bo Mitja Reichenberg profesorjem likovne in glasbene vzgoje predaval o glasbenih podobah, v šesti skupini pa bosta Brigita Rupar in Cvetka Bizjak go-

Utrinek z lanskega seminarja za slovenske šolnike v Italiji

KROMA

vorili o spodbujanju sprememb v šolah. Sedma skupina bo posvečena retoriki za pedagoške delavce, vodila pa jo bosta Zdravko Zupančič in Ana Aleksandra Zupančič iz Šole retorike iz Ljubljane.

V četrtek se bo seminar preselil v Gorico, kjer bodo v prostorih Osnovne šole Otona Župančiča ob 9. uri stekla predavanja za vzgojitelje in učitelje v vrtcih in osnovnih šolah na Goriškem in v Benečiji. Vzgojiteljicam, zbranim v dveh skupinah, bosta Karmen Usar in Anica Pišl, govorili o sindromu izgorevanja ter o teoriji in praksi sprostitev vaj. Učitelji se bodo razvrstili v tri skupine. V prvi bo Mihaela Knez predavala o slovnici pri pouku slovensčine kot drugega oz. tujega jezika, v drugi bo Marija Lisjak Reichenberg govorila o portfoliu (naslov se glasi: Portfolio: zbirka podatkov ali še kaj?), v tretji pa bo Mitja Reichenberg govoril o poslušanju glasbe.

Enak program bo potekal tudi dan kasneje, v petek, za vzgojitelje in učitelje v vrtcih in osnovnih šolah na Tržaškem, ki bo - vedno z začetkom ob 9. uri - v prostorih OŠ Franceta Bevka na Opčinah. Učitelji bodo pri tem imeli na voljo še dodatni dve skupini. V prvi bo Jelena Cvetko Sitar govorila na temo V šoli z gledališčem in lutkami, v drugi pa bosta Majda Steinbuch in Nataša Kuštrin Tušek govorili o pomenu šolske knjižnice kot podpore poučevanju, učenju in spodbujanju branja ter kot učnega, informacijskega in kulturnega središča šole.

OBLETNICA - Zavarovalnica ima 175 let Okrog štiri tisoč gostov na prazniku družbe Generali

Danes dopoldne na Velikem trgu, popoldne v športni palači

Danes bo Trst preplavila množica funkcionarjev in posrednikov trgovske veje zavarovalnice Generali: iz vse Italije naj bi se v mesto ob zalivu podalo kakih štiri tisoč uslužbencev krilatoga leva. Potekalo bo veliko praznovanje, saj mineva letos 175 let, odkar so v Trstu ustanovili družbo.

Zavarovalnica Generali je od tistega daljnjega leta 1831 močno zaznamovala mestno gospodarstvo. Njen pečat je zaznaven do take mere, da ob sprejehu po mestnem središču naletimo skoraj ob vsakem koraku na sloviti levji grb. Zavarovalnica sodi v istoimensko grupo, ki je največja v Italiji: v njo sodijo še družbe Alleanza, Europ-Assistance, Fata, Genagricola, Genertel, INA Assitalia, La Venezia in Toro. Grupa je prisotna na vseh svetovnih trgih, v Evropi je trenutno na tretjem mestu po obsegu poslovnega prometa: pred njo sta le francoska Axa (lani je prevzela švicarski Winterthur) in

nemški kolos Allianz.

Gostje iz Rima, Milana, Mogliana pri Trevisu (tam je upravni sedež družbe) in iz drugih italijanskih mest bodo dospeli v Trst s kakimi 400 avtomobili in osmimi čarterskimi poleti. Najprej se bodo zbrali na Velikem trgu, kjer se bo odvijal prvi del praznovanja (od 9. do 14. ure). Na ogled bo razstava fotografij s portreti znanih osebnosti, ki so v stoletju in tri četrta zaupale zavarovalnici. Na vrsti bo tudi koreografski spektakel, na površini Velikega trga se bo prikazala velika rdeča kratica »AG« (Assicurazioni Generali).

Logistični center prireditve bo pri četrtem pomolu, kjer bo čakalo 80 avtobusov. S temi se bo množica preselila v tržaško športno palačo, kjer se bo od 14.45 dalje odvijal drugi del programa z velikim zborovanjem trgovske veje zavarovalnice. Tako na Nabrežju kot v bližini športne palače bo promet ves dan močno okrnjen.

Fotografski natečaj o Kraški ohceti

Amaterski in profesionalni fotografi pozor! Zadruga Naš Kras v sodelovanju s Fotovideo Trst 80 organizirajo fotografski natečaj na temo 23. Kraška ohcet. Najlepše prispele fotografije bodo objavljene po roku zapadlosti na spletnih straneh www.kraskahisa.com. Fotografije bomo sprejemali le v digitalni obliki na naslov kraskaohcet@trst80.com. Rok oddaje je 9. september 2007. Program 23. Kraške ohceti in pravilnik sta objavljena na spletnih straneh www.kraska-hisa.com ali www.trst80.com.

Ul. Einaudi danes zaprta

Ob današnjih prireditvah ob 175. obletnici Assicurazioni Generali bodo za promet zaprta Ul. Einaudi, zaradi česar bodo končni postaji na avtobusnih progah 17 in 28 premeštili v Ul. Filzi. Končna postaja na progah 11 bo ostala na sedanjem začasnem mestu na Nabrežju 3 Novembre (osrednja gredica). Začasna postaja na progah 17 in 28 bo v Ul. Canalpiccolo.

Prošnje za delovno mesto

V ponedeljek, 3. septembra od 9.30 do 12.30 in od 15.00 do 16.30 ter v torek, 4. septembra od 9.30 do 12.30 bodo v uradu na Stopnišču dei Cappuccini 1 sprejemali prijave za delovno mesto šoferja šolskega avtobusa v občini Devin-Nabrežina. Delovno mesto je za šolsko leto 2007/08.

SKD Vigred začinja novo sezono

SKD Vigred začinja po enome-sečnem premoru novo sezono. V torek, 4. septembra, ob 20.30 bo na šolskem dvorišču v Šempolaju nastopila dramska skupina kulturno prosvetnega društva Franc Zgonik iz Branika. Igralci dramske skupine iz Branika, bodo prvič na tržaškem Krasu uprizorili delo Vojmila Rabadana "Kadar se ženski jezik ne suče". To je francoska farsa, v treh dejanjih, iz XVI. stoletja. V primeru slabega vremena predstava odpade.

Tudi godbeno društvo Nabrežina na Borznem trgu

V okviru 10. pokrajinske revije godb na pihala, ki jo organizira pokrajinska sekcija združenja Anbima, bo danes ob 10.30 na Borznem trgu koncert. Nastopilo bo Godbeno društvo Nabrežina, sledil bo nastop miljske mestne godbe Amici della Musica.

ZGONIK - V sredo in četrtek na občinskem prostoru

Letos že tretjič koncert za mir

V dveh dneh se bodo predstavili številni ansambli najrazličnejšega glasbenega žanra - Izkupiček za dobrodelne namene

V sredo 5. in četrtek 6. septembra se bo s pričetkom ob 18.00 na občinskem prostoru v Zgoniku odvijal Koncert za mir. Prireditve te tretje leto zapored organizira Občina Zgonik v sodelovanju z Mladinskim krožkom Rdeča Zvezda, Mladinskim odsekom AŠK Kras in organizacijo »Tavola della Pace« iz Furlanije Julijske krajine. Pokrovitelji pobude so še Pokrajini Trst

in Gorica ter Občine Dolina, Repentabor, Milje, Sopotnje ob Soči, Doberdob, Tržič, Komen, Sežana, Miren-Kostanjevica in Hrpelje-Kozina. Poleg tega bodo sodelovale še druge mirovniške organizacije kot so Lega antivivisezione, Movimento umanista, Emergency, Arci, Comitato pace e convivenza Danilo Dolci, Rete artisti per la Pace, Amnesty International. Slednje bo-

do namestile informativne stojnice, kjer bo mogoče navajati knjige, majčke in drugo. V običajnih kioskih pa bodo krajevna društva nudila pijačo in jedajo. Vstop bo seveda prost in zaslužek bo namenjen za dobrodelne namene. Koncert je namenjen vsem tistim, ki verjamejo v ideale miru in v bolj pravičen svet. Vojne namreč še vedno ogrožajo države vseh celin; nekaterim lahko sledimo preko poročanja medijev, veliko pa je tudi takih, ki so prikrite v molku. Z glasbo in zvoki bodo skušale skupine spomniti publiko na vse te vojne. Organizacija Tavola della Pace bo zbirala vpise na Pohod za mir Perugia-Assisi, ki bo 7. oktobra; takrat bo namreč na razpolago avtobus, ki bo mirovnike popeljal iz Trsta v Assisi.

V sredo se bo prireditve začela z razpravo o možnosti odobritve novega deželnega zakona za mir; na katerem bodo poleg predstavnikov mirovniških organizacij sodelovali tudi nekateri deželni svetniki. Med debato bo potekalo tudi slavnostno odprtje koncerta z dvigom dvojezične zastave miru. Koncert bo odprla mlada zamejska skupina Alter Ego, ki izvaja pretežno rock glasbo, nato pa bo publiko zabaval slovenski primorski bend Pown Kufir, ki igra avtorsko glasbo, rock pa sledi grungea. Goriška zasedba The M.A.F.F. bo na oder stopila kot tretja. V njihovi glasbi se prepleta več vrst rocka, saj občutimo vpliv reggae, punk in ska glas-

be. Sledila bo slovenska skupina Ultra, ki je zmagala na lanskem prireditvi FENS Festivala. Nato se bo večer iz rocka prelil v ska in reggae glasbo s skupinama Maci's mobile in Zakkaman & revolutionary Tribe of Lion; prva prihaja iz Belluna in je že nastopala po raznih reggae festivalih po celi Italiji. S tržaško skupino Zakkaman pa igra tudi priznani kitarist Franco Toro.

V četrtek bo na sporedu predstavitev načrtov o evakuaciji v primeru vojaške jedrske nesreče v tržaškem pristanišču. Večer bo uvedel country bend Kiss my nash, zatem pa bo prvič nastopala pred publiko skupina veteranov iz Briščikov 50%. Potem se bosta na odru predstavili dve zasedbi iz dežele J'accuse in Magenta, ki izvajata alternativno rock glasbo. Za njimi pa se vrnejo na zvoke starega blues rocka z Wild Horses. In končno bodo večer zaključili 3 Prašički, ki so prav pred enim letom imeli svoj krstni nastop na Karst red star festivalu v Zgoniku.

Medtem ko se bodo skupine zamenjale na odru, bodo mirovniške organizacije predstavile svoje programe v kratkih posegih. Predvajali bodo tudi nekaj kratkometražnih filmov, ki so jih posneli mladi krajevni režiserji in nastopila bo nova Casa dei Teatri. Prisoten bo še gledališki igralec Renato Sartori, ki bo predstavil igro o Danilu Dolciju, katere premiera je bila na letošnjem Mittelfestu. (BS)

Četrtek večer v Zgoniku bodo zaključili 3 Prašički

PRIREDITVE - Vrsta kulturnih pobud ob Evropskem dnevu judovske kulture

Spoznavanje likov La Guardie, Paganija, Parina, Voghere in Weissa

Današnji spored se oblikuje ob osebnostih, ki so se zapisale v tržaško, italijansko in mednarodno zgodovino

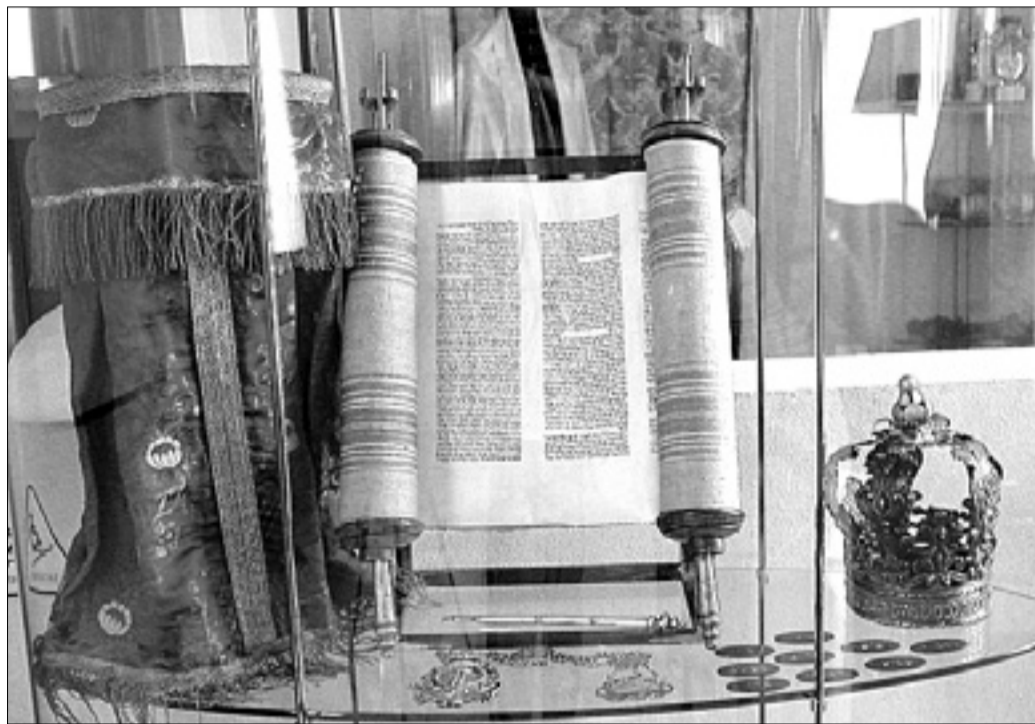
Trst ima danes čast, da gosti osrednjo obeležbo Evropskega dne judovske kulture v Italiji. S slovesnim odprtjem, ki bo v sinagogi ob 10. uri, se bo začel dolg dan z bogatimi kulturnimi sporedom, ki bo vključeval razstave, srečanja in koncert v gledališču Rossetti. Pozornost bo namenjena zlasti slavnim judovskim osebnostim, ki so zaznamovale tržaško, italijansko in mednarodno zgodovino. Organizator pobude je vsedrjavno združenje judovskih skupnosti UCEL, podpirajo pa jo tržaška občinska in pokrajinska uprava ter deželna uprava FJK. Po uradnih pozdravih oblasti in prirediteljev (spregovorila bosta predsednik združenja judovskih skupnosti Renzo Gattegna in predsednik tržaške skupnosti Andrea Mariani) bo Gabriella Kopf predstavila projekt o promociji judovskih krajev v Italiji s pomočjo novih tehnologij. Vedno v prostorih impozantnega svetišča v Ul. sv. Frančiška bo sledilo odprtje razstave o Fiorellu La Guardi. Malokdo ve, da je bil priljubljeni newyorški župan, po katerem nosi ime letališče v ameriški metropoli, sin tržaške matere.

Ob 11.45 se bo dogajanje preselilo v bližnjo kavarno San Marco, zgodovinsko zbirališče judovskih intelektualcev. Profesor italijanske književnosti Elvio Guagnini bo opisal lik pisatelja Giorgia Voghere. Popoldanski del programa se bo pričel ob 15.30 v muzeju judovske skupnosti Carla in Vere Wagner (Ul. Del Monte), kjer bo govora o večplastnem umetniku Herbertu Paganiju. Predavala bo Anna Jenceck.

Mestni muzej Sartorio bo ob 17. uri gostil odprtje razstave o slikarju Ginu Parinu (govorili bosta Lorenza Resciniti in Claudia Ragazzoni), ob 17.45 pa bo v istih prostorih tekla beseda o psihoterapiji in psihoanalizi: Helen Brunner in David Meghnagi se bosta posvetila liku očeta italijanske psihoanalize, Tržačanu Edoardu Weissu. Dan se bo zaključil z večernim brezplačnim koncertom v gledališču Rossetti (ob 20.30), kjer bo Marco Ferradini poleg svojih skladb izvajal tudi glasbo Herberta Paganija. Danes si bo mogoče ogledati sinogogo in judovsko pokopališče, vodeni obiski se bodo vrstili ob 15., 16. in 17. uri.

Prireditve ob Evropskem dnevu judovske kulture se bodo odvijale v 55 italijanskih mestih. Danes je v naši državi 21 judovskih skupnosti, mnogo mest pa se bo spomnilo svoje judovske preteklosti. Lanskih prireditev se je skupno udeležilo skoraj 50 tisoč Italijanov, kar je predstavljalo 30-odstotni delež v Evropi, kjer bodo praznovali v 30 državah, med drugim tudi v Sloveniji (v Mariboru in Lendavi), Avstriji in na Hrvaškem. (af)

Zvitek verskih tekstov. Izraz torah, ki v hebrejščini pomeni »nauk« in »zakon«, označuje prvih pet knjig Tanakha. Te poznamo tudi pod izrazom pentatev, iz grških besed pente (pet) in teuchos (knjiga).

»Maksištafeta« za hendikepirane otroke

V galeriji Tergesteo na Borznem trgu bodo jutri ob 17. uri predstavili »maksištafeto«, ki jo organizira združenje Amici del Tram di Opicina. Poleg tega bodo orisali dobrodelno pobudo za sodelovanje otrok na newyorškem maratonu, in sicer z zbiranjem sredstev za nakup naprav za motorično dejavnost in rehabilitacijo hendikepiranih otrok iz FJK. Naprave so vredne po okrog 5 tisoč evrov in lajšajo gibanje udov in premikanje otrok.

Prvo mesto Di Roccovi

Na deželni selekciji 26. izbora »La Bella d'Italia«, ki je potekal v lokalni »Da Spetic«, se je uveljavila 16-letna študentka Ludovica Di Rocco. Med okrog 15 kandidatkinjami so bile nagrajene še 24-letna Federica Focardi, 22-letna Paola Gullo, 15-letna Soraya Saidl Severi ter 17-letna Leda Sossi. Prihodnja selekcija bo jutri ob 21.30 v Aristonu na Drevoredu Romolo Gessi. Za vpisovanje, ki je brezplačno, zainteresirana dekleta lahko pokličejo na tel. 338-3540397.

TPPZ PINKO TOMAŽIČ

V novo sezono z udarniško pesmijo

September predstavlja nekakšen nov začetek. Po poletju je namreč spet potrebnopoprijeti za delo in zajadrti novim dogodivščinam naproti. Ena za drugo se spet odpirajo vrata raznorodnih društev in krožkov, pa tudi šolske učilnice se bo bodo kaj kmalu ponovno napolnile. V novo sezono stopajo tudi pevci Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič, ki praznuje letos 35-letnico nepretrganega delovanja; prav toliko let širijo s svojo pesmijo ideale miru, bratstva in antifašizma.

Odborniki in člani zbora vabijo vse, ki jim je pri srcu partizanska, revolucionarna pesem, da se jim pridružijo (tako pevci kot orkestrašči!). V preteklih dneh so naslovili pismo tudi Zvezi borcev iz Slovenije z vabilom, da se partizanskemu glasu pridruži čim več glasov s Krasa, z one strani meje. Še pred petnajstimi leti je namreč pri zboru sodelovalo veliko številov bivših partizanov in nekaj mladih, bivajočih v Sloveniji, sedaj pa je žal ta trend precej upadel.

Pevci se navadno srečujejo na Padričah (v bivšem begunskem naselju) ob tor-

kih, kjer je 20.45 do 22. ure slišati udarniško, partizansko pesem, pred izrednimi nastopi oziroma po potrebi pa potekajo vaje tudi ob petkih. Prva vaja v novi sezoni bo v torek, 11. septembra, za dodatne informacije pa sta na razpolago telefonski številki 380/3584580 in pa 00386/31397938.

Za vse pa, ki bi radi prisluhnili partizanskemu petju, posredujemo program septembrskih nastopov TPPZ Pinko Tomažič. Prvi je na sporedu že prihodnjo soboto, 8. septembra, ko čaka pevce, člane ansambla in dirigentko Pio Cah ob 20. uri koncert na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici, naslednjega dne pa še skupen nastop na Bazoviški gmajni. V nedeljo, 16. septembra, bodo ob 15.30 sodelovali na proslavi ob 30-letnici odkritja spomenika v Dolu pri Jamljah, naslednjo nedeljo, 23. septembra, pa jih ob 17. uri čaka koncert v Bovcu ob 60. obletnici priključitve Primorske in 80. obletnici društva TIGR. Nastopi se bodo zaključili zadnjo nedeljo v mesecu, ko bodo partizanski pevci ob 16. uri zapeli v Škednju ob odprtju ljudskega doma Zora Perello. (sas)

Zahvala organizatorjev Kraške ohceti

Po zelo uspešnem poteku in zaključku 23. Kraške ohceti se organizatorji zahvaljujemo vsem institucijam, podjetjem, društvom, gostilnam in posameznikom, ki so kakorkoli pripomogli k realizaciji praznika. Naša zahvala gre predvsem: Deželni upravi FJK, Tržaški trgovinski zbornici, Tržaški Pokrajinski upravi, Uradu vlade R. Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, podjetju Trieste Trasporti, restavracijama Furlan in Križman, nošam, uslužbencem Občine Repentabor, Civilni zaščiti, silam javnega reda, tehnični ekipi, ki je omogočila predvajanje prenosa bale, Stršninovim s Cola, Zuštrijnem in V'lkovim, harmonikarjem, podjetjem in posameznikom, ki so darovali v »košaro darov« novoporočencev, osmičarjem, obrtni sekciji SDGZ, tiskanim in elektronskim medijem, ki so o manifestaciji poročali in seveda vsem domačinom, predvsem mladim, ki so z veseljem poprijeli za delo.

Šolska ladja A. Vespuccii od 4. septembra v Trstu

Šolska vojaška ladja Amerigo Vespucci bo od torka, 4. septembra, spet v Trstu, kjer se bo ustavila do četrтка, 6. septembra. V torek bodo obiski od 17. do 20. ure, v sredo od 15.00 do 17.30, v četrtek od 14. do 20. ure. Včeraj je bila ladja še v našem zalivu, napovedano pa je bilo, da bo odplula na obisk v Koper, od koder se bo vrnila v torek.

Uradi za gradbeni odpust v Pasazi Costanzi 2

Tržaška občina obvešča, da bodo od ponedeljka, 3. septembra, urade za gradbeni odpust iz Ul. Einaudi 3 premestili v Pasazo Costanzi 2 (5. nadstropje, soba 537). Uradi bodo odprti v ponedeljkih in sredo od 14. do 15. ure, v torkih, četrtkih in petkih od 11.30 do 12.30.

Nov urnik uradov pri Trieste Trasporti

Prevozno podjetje Trieste Trasporti obvešča, da bodo od ponedeljka, 3. septembra, nekoliko spremenili urnik uradov, odprtih za javnost. Uradi za stike z javnostjo (vključno z zeleno številko 800-016675), za upravne prekrške/najdene predmete, vozovnice in protokol bodo odprti od ponedeljka do četrтка od 8.30 do 12.30 ter od 13.30 do 15. ure, v petkih od 8.30 do 12.30, urad za civilno odgovornost od ponedeljka do petka od 8.30 do 12. ure, blagajna (za plačevanje faktur) pa od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Informacije na zeleni številki in spletni strani www.triestetrasporti.it.

GROČANA - Od petka do nedelje

Spet vaški praznik

SKD Krasno polje poskrbelo za pester program - Za vikend tudi odprta meja

V Gročani bo naslednji konec tedna ponovno vse živo. Vrača se namreč Septembrski vaški praznik v priredbi SKD Krasno polje Gročana, Pesek in Draga v sodelovanju z občinama Dolina in Hrpelje-Kozina ter s podporo Zadrudne kraške banke. Letos se prireditve začnejo že v petek, 7. septembra. Za zabavo in dobro voljo bodo od 20. ure dalje poskrbeli člani tržaške skupine Mitiche pirie. Sledil bo nastop energičnih glasbenikov skupine AC/DC Coverband iz Postoj-

ne, ki se prvič predstavljajo na italijanski strani meje. V soboto, 8. septembra in v nedeljo, 9. septembra se bo praznik nadaljeval s tradicionalno ponudbo kraških dobrot. V soboto bodo kioski začeli delovati ob 17. uri, od 20. ure dalje pa bo igrala skupina Happy day.

V nedeljo bo praznik potekal dan, saj bodo kioski odprti že od 10. ure dalje. V popoldanskem času se bo ob 17. uri začel kulturni program, ki ga bosta uvedla pozdrav-

na nagovora županje Občine Dolina Fulvie Premolin in župana Občine Hrpelje-Kozina Zvonka Benčiča-Midre. Sledil bo plesni nastop domačih otrok, ki so se za to priložnost pripravljali v poletnih mesecih v plesnih delavnicah v prostorih domačega društva. Poseben dogodek bo predstavljala nastop otroške folklorne skupine Kres iz Novega mesta. Sestavlja jo približno 30 otrok v starosti 9-15 let, ki pojejo, plešejo, se igrajo in muzicirajo na preprosta otroška zvočila. Na svojih nastopih oživljajo podobo stare dolenjske noše, pesmi in plese. Delujejo v okviru Folklornega društva Kres iz Novega mesta. Nastopajo doma in v tujini. Kulturni program bodo popestrili komični utrinki, ki jih bosta ustvarila Zmago in Vittoria oziroma Peter Terčon in Ingrid Werk. Nedeljski večer bodo od 19. ure dalje poživali zvoki priznanega ansambla Primorski fantje. Organizatorji so poskrbeli tudi za parkirišče, zato naj obiskovalci ne parkirajo ob cesti med Peskom in Gročano. V soboto in nedeljo bodo možni tudi čezmejni sprehodi v okviru Odprte meje, ki jo prireja Občina Dolina in Hrpelje-Kozina. (Krasno polje)

Zelo zanimiv bo nastop Folklorne skupine Kres iz Novega mesta

REKREACIJA - SKD France Prešeren

Skupina 35 - 55 začenja z vadbo Pilatesa

Skupina 35-55, ki deluje pri SKD France Prešeren se že pripravlja na novo sezono. Po lanskem uspešnem tečaju Pilatesa, je že vse nared za nadaljevalni tečaj. Na informativnem sestanku, kjer se je bilo tudi mogoče vpisati in je potekal v petek, se je zbralo lepo število lanskih obiskovalk telovadbe, precej pa je bilo tudi novih. In prav za novinke bo ob petkih stekel uvajalni tečaj Pilatesa.

Tako kot v minuli sezoni bo z nami Sandra, diplomirana inštruktorica fitnesa, Pilatesa in Pilates body tehnike. Vadba bo v telovadnici srednje šole Simona Gregorčiča v Dolini. Letos bo novost tudi v tem, da bomo poleg klasičnega Pilatesa, ki je bolj statičen način vadbe, vabili tudi Pilates body tehniko. To je nadgradnja klasičnega Pilatesa, veliko bolj dinamična, s katero se hitro doseže aerobno stopnjo in zahteva veliko koncentracijo. Namenjena pa

je le tistim, ki osnove Pilatesa že obvladajo, torej le za tiste, ki so že lani hodile na telovadbo. Po uri Pilatesa pa se bomo lahko še sprostile s telovadbo za hrbtenico in boljše počutje, ki je namenjena vsem. Vadile bomo ob glasbi s pomočjo rekvizitov, kot so žoga, palice in elastični trakovi.

Prvo srečanje s Pilatesom bo že v torek, 4. septembra, ko bodo vadile lanske obiskovalke telovadbe (od 18.00 do 19.00), začetnice pa bodo prvo uro Pilatesa imele v petek, 7. septembra (od 19.45 do 20.45). Telovadba za hrbtenico in sprostitve bo pa, kot že lani, dvakrat tedensko (- od torkih od 19.00 do 20.00, ob petkih od 18.45 do 19.45).

Število mest je omejeno, če pa bi se še katera rada vpisala ali želela informacije, lahko telefonira na št. 333 3616411 (Sonja) od 13.30 do 15.00 ali pride v telovadnico v torek, 4. septembra, ob 17.45.

42. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2007

Park Finžgarjevega doma - Opčine - Dunajska cesta 35

Danes, 2. septembra 2007

ob 10. uri: prof. Robert Petkovšek

**KRŠČANSTVO V DIALOGU S SODOBNO MISLIJO:
KAJ LAHKO KRŠČANSTVO PONUDI SODOBNEMU SVETU?**

ob 16. uri: prof. Tine Hribar

STANJE DUHA NA SLOVENSKEM (Ob 300. številki Nove revije)

Ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša,
ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Občina Dolina ODBORNIŠTVO ZA KULTURO

vabi na
koncert komornega orkestra in solistov

I CAMERISTI TRIESTINI »Sulle ali dell'operetta«

sopran Gisella Sanvitale
tenor Andrea Binetti
dir. Fabio Nossal

ponedeljek, 3. septembra 2007 ob 19. uri
občinsko gledališče F. Prešeren v Boljuncu

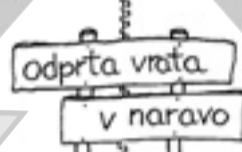
Vstop prost

Koncert je omogočila Tržaška Pokrajina

ODPRTA VRATA V NARAVO TAVOR, KI SE GA LAHKO UDELEŽIŠ TUDI TI!

BAZOVIŠKA GMAJNA

Začetek četrtek,
6. septembra ob 14.00
Zaključek sobota,
8. septembra
ob tradicionalnem
tabornem ognju

INFO:
Majna 3401635884
Veronika 3355316286

Vabljeni vsi osnovnošolci in srednješolci!! PROGRAM:

Športne igre, večerni ogenj, delavnice, spoznavne igre, lokostrelstvo, spanje pod šotorom

srečanja zamejskih planinskih društev, ki bo v soboto, 15. septembra pri koči na Golici, SPDT vabi k udeležbi člane in prijatelje. Na razpolago bo avtobus. Informacije in prijave dobite na tel. št.: 040-220155 Livio ali 040-2176855 Vojka.

KRUT prireja 14-dnevno bivanje na otoku Ischia od 7. do 20. oktobra 2007. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8/B tel. 040-360072.

Prireditve

OBČINA DOLINA - ODBORNIŠTVO ZA KULTURO vabi na koncert komornega orkestra in solistov I Cameristi triestini »Sulle ali dell'operetta«, sopran Gisella Sanvitale tenor Andrea Binetti dir. Fabio Nossal, v ponedeljek, 3. septembra 2007, ob 19. uri v občinskem gledališču F. Prešeren, v Boljuncu. Vstop prost. Koncert je omogočila Tržaška Pokrajina.

KONCERT ZA MIR 2007 - 5. IN 6. SEPTEMBRA NA RAZSTAVIŠČNEM PROSTORU V ZGONIKU, od 19. ure dalje. Nastopile bodo skupine: Alter ego, The M.A.F.F., Pown Kufr, Ultra Maci's mobile, Zakkaman & Revolutionary, Tribe of Lion ter Kiss my Nash, 50%, J'accuse, Magenta, Wild Horses, 3 Prašički. Pa še: gledališke predstave, avdiovizualne projekcije, razni posegi, informacijske stojnice, možnost vpisnine na pohod Perugia - Assisi in enogastronomski kioski. Vstop prost. Koncert prirejajo: Občina Zgonik v sodelovanju s krajevnimi društvi, Pokrajina Trst, Občina Dolina in Občina Repentabor ter Omizje za mir. K pobudi so pristopili tudi: Pokrajina Gorica, Občine: Tržič, Doberdob, Sovodnje ob Soči, Milje, Sežana, Komen, Miren-Kostanjevica in Hrpelje-Kozina.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV vabi na koncert TPPZ Pinka Tomažiča, ki bo 8. septembra 2007, ob 20. uri, na dvorišču Gospodarske zadruge v Bazovici.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da se bo občutena vsemanjšinska proslava na bazoviški gmajni odvijala v nedeljo, 9. septembra 2007 ob 15. uri. Združeni zbori pod taktirko Pie Cah bodo zapeli pesmi »Žrtvam, Bazovica, Smrt v Bredih« in »Vstajenje Primorske«. Notno gradivo je na razpolago na tržaškem sedežu ZSKD. Skupna vaja bo 7. septembra 2007 ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

V NEDELJO, 16. SEPTEMBRA 2007 se bo v kraju San Vito al Tagliamento odvijal celodnevni zborovski praznik »CORI IN FESTA«, na katerem bo na

več koncertih nastopilo kar 28 odličnih zborov. Med njimi bo tudi Oktet Odmevi iz Zgonika (TS) - dirigent Rado Milič, ki bo predstavljal Zvezo slovenskih kulturnih društev na naslednjih koncertih: ob 11.30 koncert aperitiv v kavarni »Caffe` Italia« v San Vito al Tagliamento, ob 17. uri koncert v cerkvi »Chiesa dell'Annunziata«, ob 19. uri zaključni koncert vseh udeležениh zborov na trgu »Piazza del Popolo«. Več informacij: Zveza slovenskih kulturnih društev, Ul. S. Francesco 20, Trst, e-mail: »trst@zskd.org«, tel.: 040-635626 ali na »www.uscipordenone.it«.

ZAHVALA

Sveto Čufar

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala gre MePZ Lipa za ganljivo petje v cerkvi.

Svojci

Bazovica, 2. septembra 2007

ZAHVALA

Vilko Rebula

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Svojci

Šempolaj, 2. septembra 2007

2.9.2000

2.9.2007

Branko Guštin

Za vedno v naših srcih

SVOJCI

Repen, 2. septembra 2007

† Tiho nas je zapustil naš dragi

Pepi Prašelj

Žalostno vest sporočajo

žena Marija, hči Vojka z Ervinom, snaha Marina, brat Andrej, vnuki Elena in Dario, Peter in Dunja, Tamara in Corrado, Aleš in Manuela ter vsi ostali sorodniki.

V četrtek, 6. t.m. bo od 11.00 do 13.00 pokojnik ležal v mrliški vežici v ulici Costalunga, od koder bo nato krenil pogreb v kontovelsko cerkev.

Kontovel, 2. septembra 2007

Pogrebno podjetje Alabarda

Zadnji pozdrav dragemu nonotu

Pepitu

Sandor, Meta, Anna, Tine in Sara

Ob izgubi svaka in strica izrekamo družini iskreno sožalje

Darko in Anica, Zdenka in Mira z družinama

† Dne 30. avgusta je odšel k svoji ljubljeni Baziliji

Zdenko Corbatti

Žalostno vest sporočajo

hči Sonja z možem Ricom, vnuka Fabio in Ileana z Robijem ter ostalo sorodstvo

Datum in uro pogreba bomo sporočili naknadno

Ricmanje, 2. septembra 2007

Kraško pogrebno podjetje Lipa

Ob izgubi dragega očeta Zdenota izražajo hčerki Sonji in svojem iskreno sožalje

družine Furlani, Vörus, Brzan, Mura, Terčon, Jurjevčič, Mohorovičič, Komar, Poretti, Bajec, Coretti in Kuret B.

ZAHVALA

Dorotea Starc vd. Danieli

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo pospremili k večnemu počitku.

Družina

Kontovel, 2. septembra 2007

Pogrebno podjetje Zimolo

31.8.2006

31.8.2007

Jožica Legiša por. Pahor

Spomin nate je vedno živ.

Tvoja Irenka in Darko

Sesljan, 2. septembra 2007

Je tvojemu otroku
všeč nogomet?

Nogometna šola

za deklice in dečke letnika 1997 do 2002

Nogometni Klub Kras obvešča, da se spet začneja nogometna šola za otroke. Prvi trening bo v ponedeljek, 3. septembra 2007 ob 17. uri na novem športnem igrišču z umetno travo v Repnu.

Vsak otrok bo ob vpisu dobil vso potrebno nogometno opremo (trenerka, dres, torba).

Za informacije lahko pokličete
na telefonsko številko 328 9518440 (Maurizio).

Osmice

OSMICO je odprl Pernarcich Paolo, Medja vas 21.

DRUŽINA ŠUC je odprla osmico. Brišički 18.

NA KONTOVELU pri Deanu je osmica ponovno odprla svoja vrata in vse goste nestrpno čaka.

OSMICO ima odprto Joško Colja v Satorci. Toplo vabljeni! Tel. 040-229326.

OSMICO je odprl Renzo Tavčar, Repen 42.

OSMICO so odprli pri Terčonovih v Mavhinjah, št. 42. Toplo vabljeni. Tel. št.: 040-299450.

OSMICO je v Zgoniku odprl Stanko Milič.

Izleti

KD FRAN VENTURINI sporoča svojim članom, da bo odhod avtobusa za društveni izlet danes, 2. septembra ob 7. uri pred banko. Vse člane prosimo, da potrdijo svojo prisotnost g. Danieli ali g. Aleksandru.

KRUT obvešča udeležence skupinskega letovanja na Malem Lošinj, da je

odhod avtobusa danes, 2. septembra 2007, iz Trsta, trg Oberdan - deželna palača, ob 6.30 in iz Bazovice, nasproti starega poštnege urada, ob 6.45.

3. SEPTEMBRA 2007 bo na Barbani skupno romanje slovenskih vernikov iz Goriškega in Tržaškega. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil naš g. škof Evgen Ravignani. Šolske sestre de Notre Dame vabijo, da se tega romanja udeleži čim več ljudi. Avtobus bo zjutraj peljal na Barbano. Odpotoval bo ob 7. uri s trga Oberdan, ob 7.20 s Proseka, ob 7.30 iz Sv. Križa (po potrebi se lahko ustavi tudi v drugih vaseh). Po sv. maši bo kosilo v Biljah. Po kosilu bo obisk Marijinega celja nad Kanalom. Tam bodo slovesne večerice in blagoslov. Cena romanja je 35,00 evrov. Za informacije poklicati na št. 040-220693. Pohitite z vpisom!

ŽUPNIJSKA SKUPNOST IZ BOLJUNCA prireja v soboto, 15. septembra, vsakoletno romanje na Brezje in izlet na Bled. Ob tej priložnosti bomo obiskali tudi župnijsko cerkev v Mošnjah (pri Radovljici), ki jo vodi bivši dolinski župnik p. Rafko Slejko. Vpisovanje in info: Just Vodopivec 040-227031 (338-7910633); šolske sestre v Borštni 040-228255.

SREČANJE ZAMEJSKIH PLANINSKIH DRUŠTEV Ob priložnosti vsakoletnega

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.it

Primorski
dnevnik

SOVODNJE - V petek se je začelo praznovanje krvodajalskega društva

V zborniku trideset let predanosti sočloveku

Včeraj odbojarski turnir, danes osrednja slovesnost s podelitvijo priznanj

Černic, Klemše in Tomsič med predstavitvijo jubilejnega zbornika (levo) in utrinek z včerajšnjega odbojarskega turnirja (spodaj)

BUMBACA

Sovodensko krvodajalsko društvo praznuje trideset let svojega hvalevrednega poslanstva. Praznovanje pomembnega jubileja, ki bo danes doživelo svoj vrhunec z osrednjo slovesnostjo, se je začelo v petek zvečer, ko so v sovodenski občinski telovadnici v prazničnem objemu vasčanov in širše skupnosti predstavili publikacijo o tridesetletnem delovanju sekcije. Zbrane, med katerimi so bili tudi predstavniki sorodnih krvodajalskih organizacij, občinski odbornik Zdravko Custrin in predstavniki drugih društvenih sredin sovodenske občine, je nagovoril predsednik sovodenskega krvodajalskega društva Štefan Tomsič. Poudaril je, da je glavni namen društva približati krvodajalstvu tistemu, ki ga še ne pozna ali o njem premalo ve. O rojevanju zamisli za jubilejno publikacijo, urednikovanje katere je bilo prepuščeno novinarju Vladu Klemšetu, je spregovoril bivši predsednik sovodenskega društva Branko Černic. Med razlogi, ki so botrovali izidu knjige, je bilo predvsem ohranjanje doslej narejenega, saj je po Černičevih besedah »delo, ki smo ga opravili v teh dolgih tridesetih letih koristno in ne sme toniti v pozabo. Obenem želi biti knjiga v trajen spomin vsem preminulim krvodajalcem, tudi tistim med njimi, ki si pripomogli k ustanovitvi naše sekcije«.

Več je o dvojezični publikaciji, v kateri je zaobjeta vsa društvena dejavnost v obdobju 1977-2007 povedal Klemše. Poudaril je, da je stalnica v delovanju društva, ki jo lahko razberemo iz navajanja dogodkov, »zagotovo skrb za osveščanje in vzgojo na zdravstvenem področju, pri čemer se posebno pozornost namenja mladim«. Da imamo opraviti z izredno dejavno sredino nam pričajo tudi številni fotografski posnetki, ki zaobjemajo tako strokovna predavanja in družabne dogodke kot tudi srečanja z matičnimi krvodajalskimi združenji. Predstavitvi knjige je sledil nastop godbe na pihala krvodajalcev iz Vileša pod vodstvom Alessandra Spessota.

Včeraj se je praznovanje nadaljevalo z odbojarskim turnirjem. Na plošči pred Kulturnim domom so nastopile ekipe krvodajalcev iz Sovodenj, Gradišča, Krmina in Fare. Četverboj so zmagali domačini, sicer pa so sovodensko ekipa sestavljali tri igralke in devet igralcev odbojarskih društev Val, Soča in Olympia.

Danes se bodo krvodajalci zbrali ob 9.30 pri Kulturnem domu v Sovodnjah; ob 10. uri bo maša, ob 10.45 bodo položili venec k spomeniku padlim, ob 11.45 pa bo osrednja slovesnost v občinski telovadnici z množično udeležbo članov, domačinov in - med gosti - tudi delegacij krvodajalskih sekcij. Iz objavljenega seznama letošnjih nagajencev je izpadel Mitja Čevdek, ki bo med slovesnostjo z ostalimi zaslužnimi krvodajalci prejel priznanje za 10-krat darovano kri. (VaS)

DOBERDOB - Goriška Glasbena matica priredila poletne delavnice za otroke

Odkrili so čudoviti svet glasbe

Pri pobudi je sodelovalo štirinajst otrok med 5. in 9. letom - Na sedežu glasbene šole so v teku vpisi za novo šolsko leto

Petje, instrumenti, ples in zabava so bile glavne značilnosti poletne glasbene delavnice za otroke, ki se je v petek zaključila v prostorih osnovne šole Prežihov Voranc v Doberdobu. Enotedensko pobudo, pri kateri je sodelovalo štirinajst otrok iz Doberdoba in okoliških vasi, je priredila goriška Glasbena matica, koordinatorka pa je bila profesorica Jana Drašič.

»Tovrstne poletne delavnice prireja Glasbena matica na Tržaškem že vrsto let, pobuda pa se je dobro obnesla tudi na Goriškem. Upamo, da jo bomo v prihodnjih letih ponovili,« je povedala Drašičeva, ob kateri so pri dopoldanskih srečanjih z glasbo sodelovali tudi štirje drugi mladi profesorji, in sicer Manuel Figheli, Martina Gereon, Neži Plesničar in Erika Zavadlav. Otroci in njihovi mentorji so se vsako jutro zbrali v prostorih osnovne šole, kjer so peli pesmi, plesali in igrali na instrumente. Spoznali so violino, flavto, harmoniko, klasično in električno kitaro, klarinet ter violončelo. Zlata nit delavnice je bila namreč pravljica o glasbilih. Pridobljeno znanje je štirinajst malih glasbenikov v petek pokazalo v zanimivi zaključni prireditvi, ki je potekala v prostorih doberdobske osnovne šole.

Iz Glasbene matice sporočajo, da v teh dneh že poteka vpisovanje za novo šolsko leto. Zainteresiranim je na razpolago osebje na sedežu Glasbene matice v Gorici (urađ je v prostorih KB Centra na Verdijevem korzu), in sicer od ponedeljka do petka med 10. in 12. uro ter med 15. in 17. uro. (Ale)

Doberdobski otroci med glasbeno delavnico

BUMBACA

GORICA Uvod v festival Vilenica

Po uspehu lanske pobude »Nudo_Cosmo« se društvo Ex Border pripravlja na novo izvedbo goriškega kulturnega praznika: naslov manifestacije, ki bo na raznih prizoriščih v mestu potekala med 15. in 18. novembrom, je »Dis_Orienti«, tema pa kultura Vzhoda. V pričakovanju na štiridnevni dogodek bo v Gorici v torek, 4. septembra, uvod v mednarodni literarni festival Vilenica, ki bo potekal med 5. in 9. septembrom v Sloveniji. Na dvoru Darko Bratina bo ob 19. uri srečanje z italijanskim pisateljem Robertom Pazzijem, ki ga bo med prebiranjem poezij in odlomkov proznih del s kitaro spremljal Alessandro Grubissa.

SPDG se odpravlja na Krn

SPDG obvešča, da bo dvodnevni izlet, ki je bil v načrtu prihodnjo soboto in nedeljo, odpadel zaradi organizacijskih težav. Društvo načrtuje namesto tega enodnevni izlet na Krn, ki bo v okviru Kekčevih poti potekal v nedeljo, 9. septembra. Odhod s parkirišča pri Rdeči hiši je predviden ob 7. uri. Hoja bo trajala približno sedem ur; organizatorji pa priporočajo dobro kondicijo. Za informacije sta v večernih urah na razpolago Dino Paulin (tel. 333-1581015) in Marko Lutman (tel. 0481-882328).

Dvorna glasba v Medeji

Drevi se bo v cerkvi sv. Antona v Medeji začel septembrski del festivala dvorne glasbe Musica Cortese, ki poteka v zgodovinskih središčih FJK in Goriške. Ob 21. uri bo zaigral trio Ensemble Diapsalmata, ki bo predstavil zanimiv in sugestivni repertoar srednjeveške glasbe. Vstop prost.

Kamp minikošarke

ŠZ Dom in Dijaški dom S. Gregorčič prirejata kamp minikošarke; potekal bo od jutri do 7. septembra med 10. uro in 12.30 na igrišču Dijaškega doma, v slučaju slabega vremena pa v telovadnici Kulturnega doma. Informacije so v dopoldanskih urah na razpolago v uradu ŠZ Dom in na tel. 329-2718115. Vpise bodo zbirali tudi jutri v Dijaškem domu pred začetkom vadbe.

Aretirali razpečevalca

Tržiški policisti so aretirali 42-letnega O.P. zaradi razpečevanja mamil, ob tem pa so ga prijavi, ker je zaradi njegovega mamila mladenič doživel overdozo. Ko so policisti izsledili razpečevalca, je pri sebi imel dva grama heroina.

Kvartet kitaristov v Podgori

V okviru niza Note v mestu bo v sredo, 5. septembra, ob 20.30 pred cerkvijo v Podgori koncert kvarteta kitaristov Gary Quartet. Koncert prireja podgorski okrožni svet in glasbena fundacija mesta Gorica s prispevkom Fundacije Goriške hranilnice.

GORICA - Predsednik pokrajinske družbe IRIS na srečanju z ožjim odborom županov

Celoten cikel ravnanja z odpadki bodo poverili enemu podjetju

S tem si obetajo znižanje stroškov - Querin: »Storitve različnim občinam bomo skušali standardizirati«

Prvi korak v smeri omejitve stroškov namerava družba IRIS doseči tako, da bo zaupala celoten cikel ravnanja z odpadki enemu samemu podjetju. Odločitev je večeraj ožjemu odboru županov goriške pokrajine sporočil novi predsednik pokrajinske družbe za javne storitve IRIS Armando Querin med srečanjem, ki je potekalo na goriškem županstvu. V torek so namreč župani občin Gorica, Tržič, Krmin, Moš, Romans in Ronke sklenili, da bodo od upravnega sveta družbe za javne storitve v teku desetih dni zahtevali načrt, v katerem bi bile nakazane smernice za začetek saniranja težkega gospodarskega položaja, ki je ne nazadnje privedel do nezadovoljstva s storitvami in povišanja tarif.

»Sklenili smo, da bomo pred koncem leta sklicali javno dražbo in dodelili upravljanje celotnega cikla ravnanja z odpadki v pokrajini enemu samemu podjetju. Sedaj je namreč za razne storitve zadolženih več gospodarskih subjektov, z enim samim dobaviteljem pa računamo na prihranek denarja in večjo učinkovitost,« je povedal Querin in dodal: »Storitve, ki jih bo podjetje nudilo različnim občinam, bomo skušali karseda standardizirati. Manj razlik je med eno občino in drugo, lažje je pogajanje s podjetjem o stroških in učinkovitosti.« Querin in Romoli sta napovedala, da bo za določanje tipologije storitev sestavljena skupina predstavnikov občin - med temi bodo predvsem odborniki za okolje - in izvedencev družbe IRIS. »Predstavniki goriške občine bo občinski odbornik za okolje Francesco Del Sordi. Vloga te delovne skupine bo ugotavljanje potreb različnih občin in čim večje poenotenje storitev. Kdor bo želel več, bo pač plačal več,« je dejal Romoli. Znižanje stroškov pričakuje družba IRIS tudi od izkoriščanja naprave za ločevanje plastike, stekla in papirja v Moraru, ki bi morala začeti delovati s prihodnjim letom. »S tem se bomo izognili stroškom za odvažanje teh odpadkov v druge kraje v deželi in drugam. Zmogljivost naprave v Moraru bo celo dovolila, da bodo vanjo prinašali odpadke iz drugih krajev,« je povedal Querin.

Medtem je goriška uprava sestavila tudi delovno skupino, ki bo odgovorna za nadzor nad učinkovitostjo storitev družbe IRIS. Sestavljala jo bosta dva odbornika, in sicer Del Sordi in Guido Germano Pettarin, in dva občinska funkcionarja. Vlogo bo pri tem imela tudi mestna policija. Le-ta bo preverjala čistočo cest, občane, ki bodo zapuščali odpadke na prepovedanih območjih, pa bo lahko kaznovala.

Aleksija Ambrosi

Nadzor javnih storitev

Občinski svetnik Oljke Federico Portelli poziva k potrebi po začetku delovanja konzulte za nadzor nad krajevnimi javnimi storitvami, za ustanovitev katere se je v prejšnji mandatni dobi kot predsednik občinskega sveta zavzemal s sedanjim odbornikom Guidom Germanom Pettarinom, svetnikom Alešem Waltritschem in Ermioniom Tuzzijem ter levosredinskimi in desnosredinskimi predstavniki različnih občin na Goriškem. »Goriški občinski svet je med republikami v Italiji, ki ima na razpolago konzulto, v okviru katere bodo predstavniki okrožnih svetov, združenj potrošnikov in drugih zainteresiranih občin lahko dajali nasvete za izboljšanje javnih storitev in nadzorovali zadovoljstvo uporabnikov,« piše svetnik Portelli in dodaja: »Upam, da je cilj tako večine kot opozicije, da začne konzulta delovati skupaj z ostalimi svetniškimi komisijami že v teku tega meseca. Na ta račun sem že izrazil svoje mnenje v dvorani občinskega sveta. Načelniki svetniških skupin bodo morali na prihodnjem sestanku odločiti o tem.«

Querin (desno) med srečanjem z ožjim odborom županov

BUMBACA

LOKVE, MALA LAZNA - Prihodnje leto mednarodna tekma v orientacijskem teku

Ves svet v Trnovskem gozdu

Tekmovalci bodo morali - pod budnim očesom medvedov - iskati točke, ki jih v popolni tajnosti izbira madžarski strokovnjak

Prihodnje leto meseca avgusta bodo na Trnovski planoti gostili »OO Cup«, mednarodno tekmo v orientacijskem teku. Po izkušnjah letošnje izvedbe na Rogli v mesecu juliju se utegne prijaviti kakšnih tisoč udeležencev iz vseh držav Evrope, celo iz ZDA. Prišli bodo z avtomobili, avtodomi, šotori in se nastanili tudi v bližnjih hotelih. Tekmovanje bo trajalo tri dni, udeleženci pa bodo morali poiskati točke, ki jih prav sedaj, v popolni tajnosti, išče in obeležuje strokovnjak za to športno zvrst iz Madžarske. Vsako točko bo opremil s koordinati zemeljske širine in dolžine in to do sekunde natančno. Kar nekaj tednov je nastanjen v planinski koči na Mali Lazni pri Lokvah. Zgodaj zjutraj odhaja v gozdove in se vrača pozno popoldne. Ne vem, če je že srečal medveda, najbrž ne, sicer bi mi oseba, ki mi je posredovala te podatke, to zagotovo povedala. Pred vročino se že nekaj časa skrivam v hladnih sencah trnovskega gozda, in povedati moram, da ga tudi nisem še srečal in se ga tudi ne želim, čeprav table na nekaterih mestih opozarjajo na takšno možnost.

Lokve, torej, in Mala Lazna z okoličnicami so bile zlasti za Goričane od nekdanj, bolj nekdanj kot sedaj, poleti in pozimi priljubljena izletniška točka. Kdo izmed tistih, ki se lahko pohvalijo z osivelo glavo, se še spominja nekdanj s snegom bogatih zim, njenih za sedanje razvajene okuse skromnih smučišč, kjer se je kar nekaj generacij naučilo smučanja, predvsem pa uživanja v družbi izvrstnih in družabnih smučarjev. Zimska središča v Franciji, Avstriji in Italiji so takrat obstajala samo v sanjah.

Sneg na Lokvah smo guliili skorajda do teme. Cvetko je žičnico ustavljal še le takrat, ko se je večerna zarja stemnila do tolikšne mere, da vidljivosti ni bilo več. Potem smo jo mahnilo še čez cesto k Borisu Makucu, kjer smo dajali duška svoji mladostni zagnanosti. V Gorico smo se vračali, ko je bila že noč. Občasno smo se lotili tekaške proge, speljane od Poncale v Zgornjih Lokvah, po Turškem klancu do Bole in dalje na Malo Lazno, kjer smo po njeni jasi naredili krog ali dva, potem pa se zagrizli v klanc do Paradane. Raj, ki smo ga imeli in ga še imamo takorekoč pred nosom.

Prav zaradi tega lepega in priročnega kraja sem pred vročino večkrat zbežal na Malo Lazno in se nekajkrat sprehodil po Paradani in njeni okolici. Paradana je narodni park, ki premore krasne smrekove in bukove gozdove, Lede-

Na Mali Lazni smerokaz usmerja izletnike do najbolj zanimivih točk

FOTO G.V.

nico in Snežno jamo, iz katerih so pred prvo svetovno vojno poleti vozili led v Trst in tudi v bolj oddaljene kraje. Za časa Avstroogrsko so zgradili gozdno pot in podatke o času njene izgradnje vklešali v skalo Napis je še danes lepo čitljiv: »Paradana Strasse-Gebaut 1874-1876« (Cesta Paradana, zgrajena 1874-1876) Ta del poti je speljan izpod Iztokove koč pod Golaki proti zahodu. Najprej prečka cesto, ki z Male Lazne pelje na Vojsko, in se na višini okoli 1.200 metrov, ne da bi jo izgubljala, nadaljuje še kakšne 4 kilometre in se konča na Boli, kjer je križišče večjega števila gozdnih poti. Ob njem je gozdna uprava, podobno kot marsikje drugje v Trnovskem gozdu, postavila mizo s klopčami in smetnjake.

Za ljubitelje narave je Mala Lazna eden najbolj značilnih in poleti tudi naj-

bolj obiskanih krajev. Nekdanjo gozdarsko kočjo je že pred leti Zmago preuredil v planinsko postojanko in jo sedaj vodi skupno s svojo prijateljico Andrejko. Neko vročo poletno noč sem že prespal v njej. V dolini je bilo čez dan 35 stopinj, ponoči zunaj kočje pa 12. Pokriti sem se moral z dvema prešitima odejama.

Tudi med letošnjo vročino ni bilo nič drugače. V knjigi vtisov in pripomb, ki jo ponudijo gostu, da napiše svoje mnenje, (nekateri se samo podpišejo in pripišejo datum), sem prebral ničkoliko osebnih izpovedi, tistih, ki so zbežali pred vročino, in drugih, ki so se prišli samo na izlet. Tu je prenočil par, ki se je s konjema iz Zahodne Evrope odpravil v Ukrajino. Radi se ustavljajo kolesarji, pohodniki in motociklisti, zlasti avstrijski in nemški, ki so jim všeč gozdne poti.

Študija o megazabavišču razdvaja javnost

»Mi smo izvajalci študije in se ne opredeljujemo do vprašanja, ali naj megazabavišče stoji ali ne,« je na predstavitvi študije Družbeni stroški igralništva v Sloveniji, ki je potekala v sredo v Novi Gorici, poudaril dekan Fakultete za uporabne družbene študije, Borut Rončević. Se je pa del občinstva na predstavitvi obregnil ob dejstvo, da je omenjena fakulteta s podjetjem HIT v začetku leta podpisala sporazum o financiranju raziskovalnih dejavnosti. Potemtakem je po mnenju nekaterih neodvisnost raziskave, ki jo je fakulteta opravila, vprašljiva. Rončević na to odgovarja: »Da sodelujemo s HIT-om je dejstvo in na to smo ponosni. Za študijo pa lahko povem, da smo jo naredili in tudi financirali sami.«

Iz rezultatov študije izhaja, da bi se brez ustreznih ukrepov in vzpostavljenega sistema družbeno odgovornega igralništva, družbeni stroški zaradi te dejavnosti na Goriškem povečali. Jana Grbec, članica uprave HIT-a zatrjuje, da imajo njihove igralnice že sedaj vzpostavljenih veliko ukrepov: samoprepoved igranja, evidentiranje vseh, ki vstopijo v igralnico, tudi sorodniki posameznika, ki ima težave z odvisnostjo z igrami na srečo, lahko pri njih dosežejo prepoved vstopa zanj. »Vladi, ki pripravlja nov zakon pa smo predlagali še več ukrepov, med drugim tudi da prej omenjene prepovedi veljajo za vse igralnice na območju Slovenije,« dodaja Grbčeva. (km)

Ta knjiga pa ni zanimiva samo zaradi vtisov naključnih obiskovalcev. Upravitelj kočje je popostril z risbami, ki so prave mojstrovine. Ovekovečil je svoja zvesta prijatelja, psa Maksija in Arija. Izredne lepi so njegovi šopki rož. Ker živi v Kopru, se rad preizkuša tudi z obmorskimi motivi. Vsebinsko knjige popetri s številnimi izreki in pregovori raznih narodov. Eden izmed njih je nemški, verjetno z njegovega protestantskega dela. Pravi: Kdor nosi boga v srcu, mu ni treba romati v Rim. Ni me spomnil samo na Martina Lutra, ampak tudi na izjavo nemškega kanclerja Otta von Bismarcka iz časov, ko so imeli papeži svojo veliko državo: Pošljite nam papeža, je dejal državnik, pa bodo vsi Nemci postali protestanti.

Med množico opisov počutij in doživetij, ki so jih obiskovalci zapustili v njegovih knjigah (poleti napolnijo po eno na mesec), sem zasledil tudi naslednjo izpoved čustev. »Tih, otožen, oblačen deževni dan. Skoraj mrzlo, toda v srcu toplo. Greje me njegova ljubezen, njegovo dobro srce, topla roka. 12.8.2007. Andrejka.«

Skoraj vsi od kraja hvalijo Zmagovo palačinko. Tudi jaz nisem izjema. Kadarkoli pridem sem gori, se jim ne morem odreči. Dobre so, da »dol padeš«, bi rekli Štajerci. Vse kaže, da utegnejo na našem koncu postati tako slavne, kot so na Bledu njihove »kremšnite«, kremne rezine.

Vremenarji napovedujejo, da bodo od jutri dalje nevihte in plove. Sonce je že davno zašlo za smrekovimi vršički, ki se v somraku na temnomodrem nebu prikazujejo kot ležeča žaga. S prostora za piknik se je odpeljal še zadnji od številnih izletnikov. Jaso na Mali Lazni je zajela tema, kakršne ne pomnim. Niti lune ni bilo tisto noč. Temno je bilo kot v ... rogu. Ko pišem te vrstice v avtodomu sredi te jase, sem se spomnil na Aldovo pripoved, kako on v eni noči z lučko na čelu in sekirico okoli pasu (nikoli se ne ve, koga lahko sreča, morda tudi medveda) prehodi do 25 kilometrov.

Iz daljave prihaja lajež. Za lahko noč sta se oglasila Ari in Maks. Zatem tišina, skoraj moteča tišina. Nanjo nismo več navajeni. V tem spokojnem miru sta po napornem dnevu legla k počitku tudi upravitelja doma. On, ki ima dobro srce, in ona, ki čuti njegovo toplo dlan, se pripravljata, da bosta to zimo prvič preživela na tem osamljenem kraju.

Pisano sredi avgusta.

Gorazd Vesel

NIZKE CENE VELIKA UGODNOST

DO 15. SEPTEMBRA 2007

0,50
968 lir

Mleko uht CANDIA
delno posneto
1 liter

2,50
4.841 lir

Ekstra deviško oljčno olje TORRE DAGERO
750ml
3,33 € / liter

PEPSI COLA Regular
2 litra
0,50 € / liter
1,00
1.936 lir

2,50
4.841 lir

Sladoled barattolino SAMMONTANA
več okusov
500 g, 5,00 € / kg

od 34,90 €

POPUST

40%

19,90
38.532 lir

Nahrbtnik KAPPA
raztegljiv
mere 28x40x13 cm
na razpolago
v več barvah

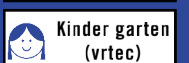
199,00
385.318 lir

TOM TOM ONE V2
tako uporaben brez namestitve,
3,5"-ni zaslon na dotik,
glasovna in vidna navodila,
bluetooth 2.0, kartografija Italije

MONFALCONE/TRŽIČ, kraj San Polo, ul. Pocar

avtobus: proga 10 APT - Ulica S. Grado P.C. 19 - Tel. Hipermarketa 0481/416740

URNIK: ponedeljek 14.30 - 21.00, od torika do sobote **NEPREKINJEN URNIK** 9.00 - 21.00 **NEDELJA: 9.30 - 20.00**

Altiero Spinelli pripoveduje v svoji avtobiografiji (Kako sem skušal postati moder, založba Il Mulino), da se je rodil 31. avgusta 1907 v hiši, ki stoji v neposredni bližini Montecitoria, palače, v katero se je vrnil 69 let pozneje kot predsednik parlamentarne skupine nepovezanih poslancev, saj je bil izvoljen kot neodvisen poslanec na listah takratne KPI.

Preden je prišel v poslansko zbornico junija 1976, oktobra istega leta v takrat še ne voljen Evropski parlament in na koncu v »prestonično evropske demokracije« z neposrednimi volitvami junija 1979, je Spinelli delal zunaj institucij za uresničitev glavnega cilja Manifesta, ki ga je skupaj z Ernestom Rossijem napisal leta 1943 v Ventoteneju: Združene države Evrope.

»Če ventotenski Manifest bemo danes, bomo odkrili njegovo izredno modernost,« je v uvodu zbirke svojih govorov o Spinelliju, ki jih je ob stoletnici njegovega rojstva objavil Il Mulino, zapisal Giorgio Napolitano. Kot sedanjí predsednik republike pogosto opozarja, se je Spinelli skoraj petdeset let boril za eno samo stvar. Ni bil nedorečen ideolog neke neobstoječe absolutne resnice, ki bi jo uporabljal kot edino merilo za razumevanje položaja sveta, ampak vztrajni graditelj politične Evrope, rojene iz demokratskega radikalizma, ki je prepletal odpor proti nacizmu in fašizmu, in usmerjene v prihodnost globaliziranega planeta oziroma nič več razdeljenega kontinenta.

Spinelli je priznaval, da je federalistična zamisel tuja politični kulturi in vsakdanjemu izrazoslovju državnikov, parlamentarcev, strank in novinarjev Evrope. Sicer pa ni naključje, da se ga je v letu, ko poteka stoletnica njegovega rojstva, ne samo evropska, ampak tudi italijanska politika spomnila le mimogrede in prepustila federalistom in univerzam nalogo, da izpostavijo njegovo aktualnost. Pa vendar, če dobro pogledamo, ostaja evropski federalizem edina prava evropska politična kultura našega časa, potem ko so velika politična gibanja, rojena v 19. stoletju, dokončno opustila internacionalizem, univerzalizem in kozmopolitizem na račun iluzije, da bodo lahko rešila probleme nadnacionalnih razsežnosti z instrumenti zgolj nacionalnih pristojnosti.

»Federalistični model,« je pisal Spinelli, »predvideva ohranitev in spoštovanje nacionalnih držav na vseh področjih, ki imajo nacionalne dimenzije in značilnosti, medtem ko na evropsko vlado - demokratično nadzorovano s strani Evropskega parlamenta in delujočo po evropskih zakonih - prenaša suverenost na področju zunanje in vojaške politike, gospodarstva in zaščite civilnih pravic.« To je povsem nedvoumna vizija, ki odpravlja skoraj karikaturno interpretacijo, kakršno o federalističnem modelu dajejo mnogi nacionalni voditelji, da bi tako upravičili konservativne izbire navideznih nacionalnih suverenosti.

Spinelli, ki je bil pristni politik, je najpomembnejši del svojih aktivnosti, po ustanovitvi Evropskega federalističnega gibanja (1943), razvil najprej kot član Evropske komisije (1970-1976) in nato kot član Evropskega parlamenta (1976-1986). Kot član komisije je zastavil temelje za najpomembnejše skupne politike evropske družbe v nastajanju (kultura, raziskovanje, industrija, okolje), kot parlamentarec pa je s projektom za Traktat Evropske unije iz leta 1984 postavil osnove za evropsko politično nadgradnjo.

Med svojo parlamentarno dejavnostjo je moral Spinelli na začetku preseči močan odpor pomembnih sektorjev v političnih skupinah. Toda prepričan je bil, da bo zmagal, če se bo »močvirje« postavilo na stran manjšine inovatorjev in tako preseglo odpor manjšine konservativcev. Tako se je zgodilo

in projekt iz leta 1984, na koncu odobren z veliko večino, je odprl plodno obdobje revizije evropskega političnega sistema, ki je trajalo več kot dvajset let, vse do podpisa ustavne pogodbe oktobra 2004. Projekt iz leta 1984 je bil kos za kosom vcepljen v evropske traktate na petih medvladnih konferencah, ki so se zvrstile v letih od 1985 do 2004, in bo še danes na medvladni konferenci za reformiranje Traktata iz Nice. Toda ti cepiči niso in ne bodo rešili osnovnega problema prenosa pristojnosti za področja, ki imajo evropske razsežnosti, na evropsko vlado.

»Po sklepih Evropskega sveta iz junija 2007, ki ga je zaznamoval kontroverzni izid pogajanj za izhod iz krize ustavne pogodbe,« piše predsednik Napolitano v omenjenem uvodu zbirke govorov v založbi Il Mulino, »bi rad spomnil na Spi-

nellijevo lekcijo: o nezadovoljivih sporazumih se lahko in se mora izraziti strogo kritična ocena, vendar to ne pomeni spregledati potencialnosti razvoja evropeistične iniciative... To je bilo vedno Spinellijevo stališče: naznanjati vsako nazadovanje, ne skrivati nevarnosti odporov in ovir, ki jih je treba preseči, in dan za dnem nadaljevati boj z nespremenjeno odločnostjo in prepričanostjo.«

Pospešeno sodelovanje na posameznih področjih (notranja varnost, obramba, sodelovanje s Sredozemljem ipd.) ne bo rešilo problema vlade Evrope, saj bodo za doseg tega v Spinellijevi viziji središčnega cilja, potrebni drugačni roki in načini kot so sklicanja novih medvladnih konferenc. V številnih naših državah je bil sprejem ali sprememba ustave zaupana neposredno izvoljenim zborom, ki so

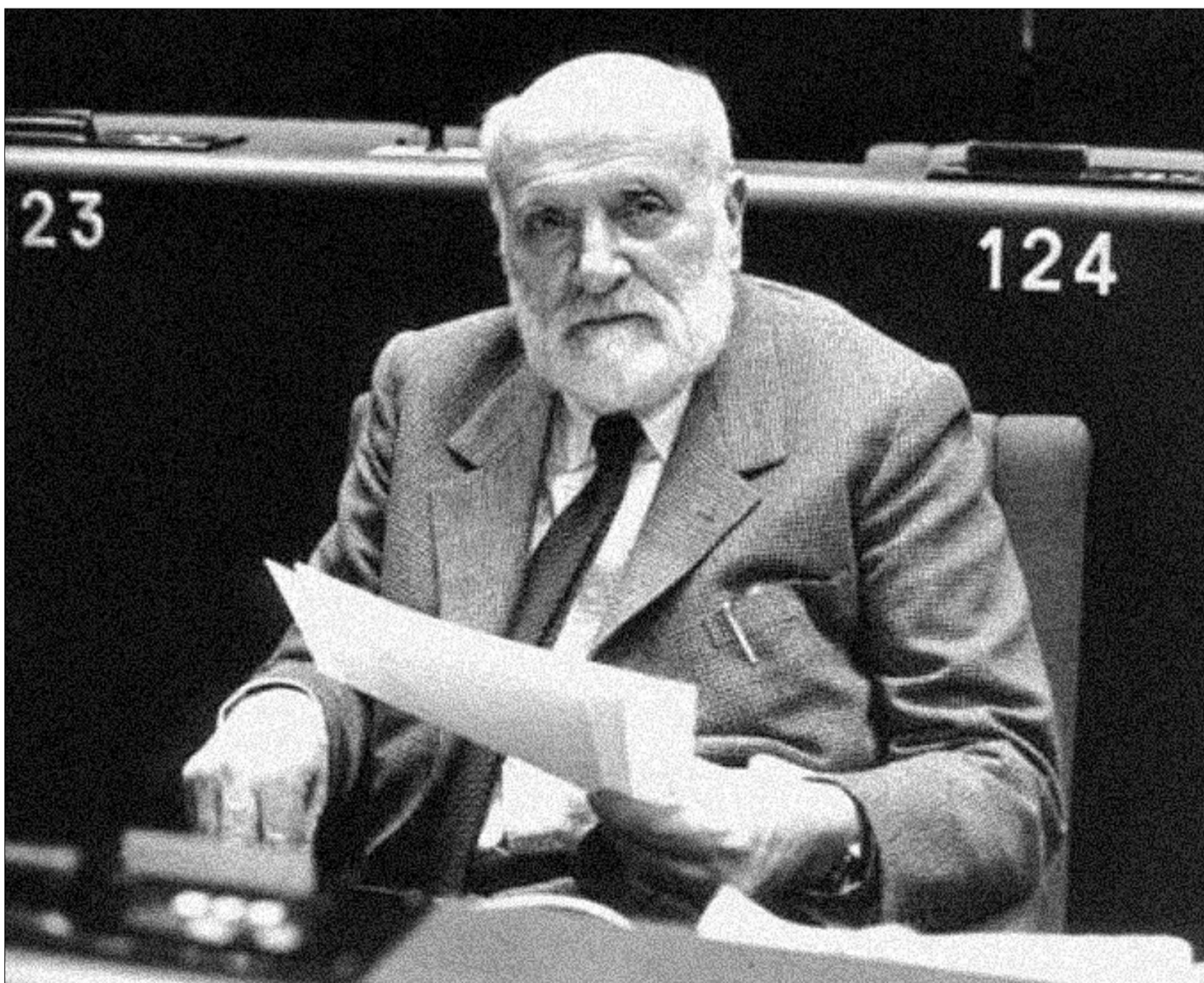
imeli vsebinsko in časovno omejen mandat za sestavo družbene pogodbe.

Samo z izvolitvijo posebej za to sklicane ustavodajne skupščine - po možnosti 14. junija 2009, ko bodo potekale volitve za obnovo Evropskega parlamenta - se bodo stranke in kandidati čutili dolžni, da volilcem pojasnijo svoje vizije o prihodnosti Evrope, za razliko od tistega, kar se je zgodilo v vseh evropskih volilnih kampanjah od leta 1979 do 2004. Za doseg tega cilja, bi nam svetoval Spinelli, je potrebna široka koalicija evropeističnih sil, ki bo s preseganjem tradicionalnih ločnic med narodi in strankami ustvarila *splošno evropsko voljo*, seveda pod pogojem, da bo v tej koaliciji prevladovala odločenost za reformiranje in inoviranje, ne pa za ohranjanje obstoječega.

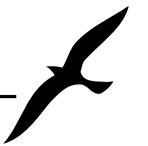
PRED 100 LETI SE JE RODIL ALTIERO SPINELLI

Človek, ki je že leta 1943 razmišljal o Združeni Evropi

PIER VIRGILIO DASTOLI*

* Pier Virgilio Dastoli je direktor predstavništva Evropske komisije v Italiji. Dolga leta je bil najtesnejši sodelavec Altiera Spinellija.

OB LETOŠNJEM IZLETU SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA GORICA

Nekaj vtisov s planinskih poti

Zanimiva pokrajina in prijazni

Durmitor. Vedeli smo, da je ta gorska skupina v Črni Gori zanimiva, v marsičem še prvobitna, a tudi presneto daleč, skoraj na meji z Albanijo. Danes z vsemi novimi zaprekami (beri državnimi mejami) še bolj daleč kakor pred leti. V enem samem dnevu smo, na poti iz Gorice do Žabljaka, zapeljali skozi šest mednarodnih mejnih prehodov. Ceste so seveda posebno poglavje, ki ti skvari še tako skrbno pripravljen načrt.

Vožnja v Črno Goro in težave med potjo pa so detajli, ki ne spremenijo končne ocene. Bil je lep izlet, vesela družina, splačalo se je.

Za petdnevni obisk Nacionalnega parka Durmitor smo se goriški planinci odločili že v lanskem letu, priprave, predvsem organizacijske, pa so se začele sredi letošnjega aprila. Zbiranje najrazličnejših informacij, rezervacija hotela, možnost dodatnih turističnih ponudb za tiste udeležence, ki se ne bi udeležili planinskih tur, je pač zahtevalo kar precej časa.

Vsak od nas je imel svojo predstavo o Durmitorju in Črni Gori, deželi, ki je ena sama gora v pravem pomenu besede, če seveda izzzvamo nekaj ravninskega sveta med Podgorico, nekdanjim Titogradom, in Skadarskim jezerom, na meji z Albanijo.

Na Durmitorju smo bili od 6. do 10. julija, še v času, da smo lahko občudovali bujno visokogorsko cvetje, kjer se je ta čas na pašnikih bohotila živorumena mlečka, ponekod pa dežen, a so se že kazale tudi posledice visokih dnevnih temperatur in razmeroma dolge suše.

Od skupno petih dni, so nam za planinske izlete ostali trije dnevi. Stabilno in lepo vreme nam je omogočilo, da smo program v celoti uresničili: najprej izlet na Savin kuk za trening, vzpon na Bobotov kuk, najvišji vrh Durmitorja, vzpon na Čurovac s pogledom v kanjon Tare, obisk znamenitega mosta na Tari in samostana v bližini, ogled stečka (Grčko groblje) kakih dvanajst kilometrov od Žabljaka.

Nameščeni smo bili v hotelu Jezera, zgrajenem še v obdobju skupne države. Stavba je navzven videti še kar nova, notranjost pa kliče po prepotrebni obnovi in vzdrževalnih delih. Hotel je nedaleč od Črnega jezera, (dvajset minut hoje), ki velja za biser nacionalnega parka in do kamor je urejena lepa sprehajalna pot. Dostop je možen, tako kakor se za zaščiteno območje spodobi, samo peš.

Še pred leti je v občini Žabljak živel kakih osem tisoč prebivalcev. Iz podatkov v turističnem vodiču razberemo, da jih je danes samo nekaj nad štiri tisoč, celotna občina pa meri okrog 450 kvadratnih kilometrov. V poprečju to pomeni deset prebivalcev na kvadratni kilometer!

Izseljevanje, zlasti v Podgorico in druga središča na obali, kjer je življenje menda lažje, poteka še naprej, kljub kar precej razvitem zimskemu in v zadnjem času tudi letnem turizmu. Smučarski center na Savinem kuku je zanimiv za ljubitelje zimskih športov iz širšega zaledja. Snega imajo na

Na vrhu Bobotovega kuka

Žabljaku dovolj tudi v najbolj suhih zimah. Snežna odeja traja v poprečju 120 dni, ali tretjino leta. Glavna hiba pa so nedvomno slabe prometne povezave.

Mestece leži na nadmorski višini okrog 1450 metrov, sredi visoke planote, ki jo na vzhodni in severni strani omejuje globoki kanjon Tare, na drugi strani pa najvišji vrhovi Durmitorja (preko 40 vrhov nad 2000 metri) in kanjon Sušice. Nekakšen podaljšek Durmitorja je Sinjajevina, dolg gorski greben, ki se razprostira v jugo-jugovzhodni smeri in kjer posamični vrhovi tudi presegajo dva tisoč metrov nadmorske višine.

Črno jezero, po naše bomo zapisali Črno jezero - ob visokem vodostaju je to enotna vodna površina, ob suši pa se iz gladine, pri Titovi pečini, dvigne skalnat rob in nastaneta dve jezera - obdaja lep smrekov gozd. Mimo jezera in skozi gozd je speljana dobro markirana steza na Savin kuk, oziroma na skupino vrhov, ki jih s tem imenom označujejo. Od jezera je zanimiv pogled na strma Medjeda (2287 m). Pristop na ta vrh, oziroma vrhova (Veliki in Mali) je med težjimi planinskimi turami na Durmitorju. Kulina (2318 m) je najvišji vrh v skupini vrhov Savinega kuka, medtem ko se je naša skupina povzpela na kakih 150 metrov nižji travnat vrh, ki je na zemljevidu sicer označen kot Savin kuk (2143 m). Tik pod vrh, ki ponuja enkratni razgled (na obzorju se vidijo celo Prokletije) je speljana sedežnica. Zaradi nabiranja kondicije je smo dobrih sedemsto metrov višinske razlike premagovali na "klasični" planinski način, po stezi, ki je v dobršnem delu speljana po smučarskih progah. V vršnem delu, pod ostenji Osojne grede in skozi Vilino kolo, pred zgornjo postajo sedežnice, je steza kar strma. Od zgornje postaje sedežnice do vrha je še dobre pol ure, mimo zanimivega geološkega pojava. Tik ob stezi je

namreč izvir odlične vode Savin studenec. Po legendi naj bi se tu zaustavil sveti Sava in počival. Bil je žejen, vode pa nikjer. Pa je svetnik uporabil svojo nadnaravno moč, napravil znamenje križa in že je iz skale pritekla voda, ki naj bi imela zdravilno in čudežno moč. Verovanje je med domačini še živo. Včasih so, vsaj enkrat letno, prišli do studenca in se napili vode ter jo odnesli tudi v dolino. Mnogi obiskovalci še danes puščajo pri studencu in na bližnjem vrhu kovanca. Za zdravje, srečo in bogastvo.

S sedelca med Kulino in Savinim kukom, tu v bližini je tudi zanimiv prehod preko manjše škrebine na Kulino, je lep pogled v zasneženi kotel Velike Kalice, ostanek nekdanjega ledenika, kjer je v bližini tudi bivak. Na nekdanji ledenik, pod ostenji Bogaza, Medjeda in Savinega kuka, spominja danes le še veliko snežišče. Na njem sta se v času našega razgledovanja igrala gamsa.

Dostop na vršni del Savinega kuka je enostaven, saj je vrh položen in travnat, z enkratnim razgledom na mestece, na obrobju velikega smrekovega gozda, in širšo okolico. Posebej vabljiv je pogled na številna jezera na visoki planoti in na vrhove v neposredni bližini. Na severozahodu izstopa Čirova pečina, oziroma Bobotov kuk, glavni cilj našega izleta.

S Savinega kuka smo sestopali v največji opoldanski pripek, spotoma nabirali jagode z najzlahtnejšimi naravnimi okusi, ugotavljali, da kupi odpadkov ob dolinski postaji žičnice prav gotovo ne sodijo v območje parka in se nato spustili v prijeten hlad smrekovega gozda, po stezi, ki nas je mimo Črnega jezera pripeljala do hotela.

Preostanek popoldneva smo namenili sončenju ob kozarcu odličnega nikšičkega piva, sprehodu do kakih 700 metrov oddaljenega središča mesteca, nekateri so si privoščili tudi osvežitev v hotelskem bazenu.

Nedeljo 8. julija smo določili za vzpon na Bobotov kuk (2523 m). Vrh, ki je v osrčju gorske skupine je znan tudi z imenom Čirova pečina.

Dostop na goro je z vseh strani kar dolg, ne predstavlja pa posebnih težav. Iz Žabljaka je do vrha od 5 do 6 ur hoje in prav toliko za povratek. Precej zoprno, zaradi skrotja in velikih kamnitih blokov, je spuščanje s Previjske, prehoda pod samim vrhom, v Valoviti do (Valoviti dol). Po posvetovanju z vodnikom Veskom smo se zato odločili za nekoliko krajšo varianto, z jugozahodne smeri in si s tem prihranili približno tri ure hoje. Na Bobotov kuk smo se povzpeli s Sedla (1709 m), v Žabljak pa sestopili po že prej omenjeni planinski poti, mimo planine Lokvice, s pastirskimi stajami in manjšim, novim, planinskim zavetiščem. Kljub krajši varianti je izlet terjal kakih devet ur pešačenja.

Branko in Serafin sta nas jutraj z minibusom odpeljala do Sedla, do koder je sedemnajst kilometrov ozke, v zadnjem času asfaltirane in kar lepo prevozne ceste, pred samim sedlom pa kakih pet kilometrov razritega makadama. Potka je izredno zanimiva, pokrajina z obširnimi pašniki, kotanjami, jezerci in dolci ter posamičnimi stajami (katuni) malo spominja na Himalajo.

Dobro označena steza na Bobotov kuk se s prelaza strmo vzpne pod Uvito gredo do višine nekaj nad 2000 metrov in nato nadaljuje po valovitem svetu pašnikov (Valoviti do) pod Bandijerno in divjimi Zupci (2309 m). Območje je znano tudi z imenom Surutka. Pozornost pritegne zanimiva flora, še bolj pa nagubane kamnite plasti Šarenih pasov. Pod Zupci se steza za kakih sto metrov spusti do ledeniškega jezera Zeleni vir (2028 m). Tu se začneja najzahtevnejši del vzpona. Do prelaza Previjske, pod vrhom Bobotovega kuka, je treba premagati dobrih tristo metrov naporne

strmine, kar v poletni pripeki pomeni več kakor uro vzpona.

Steza na vrh Bobotovega kuka se s prelaza usmeri proti severozahodu, pod južnimi ostenji. Do bližnjega sedelca, od koder je enkratni pogled v kotel Škrke z Velikim in Malim Škrčkim jezerom (malo je na nadmorski višini 1711 m, Veliko nekaj metrov nižje), v bližini pa je tudi planinska koča, ni posebnih težav. Voda iz Škrčkih jezer odteka skozi sotesko (kanjon) Sušice. V soteski Sušice je tudi znano Sušičko jezero. Rečica na več mestih ponikne.

Od sedelca do vrha je še kakih dvajset minut. Steza je nekoliko izpostavljena, malo je treba poplezati in že smo na najvišjem vrhu Durmitorja. S Sedla do cilja smo hodili dobre tri ure.

Vreme je kot nalašč za razgledovanje, vendar pa je po slabi uri treba sestopiti, saj se je na Previjski že zbrala kar velika skupina planincev z Reke, ki so prav tako namenjeni na vrh.

Približno eno uro traja spuščanje po zoprnem melišču, in v dnu po velikih skalah, s Previjske v Valoviti do, pod vzhodnimi ostenji Bobotovega kuka, Rbatine in Lučinega vrha. V spodnjem delu kotla prečkamo veliko snežišče, kjer je priložnost za osvežitev pa tudi za kepanje in sprostitve. Zanimivost tega ozjega območja je Ledena pečina, ledena jama, le da je preko 200 metrov višje, pod Oblo glavo, kamor se je treba povzpeli po kar strmi stezici. Že od vhoda, kakih petnajst metrov nižje, so lepo vidni ledeni kapniki. Od vhoda do ledene plošče je strmo snežišče.

Od Ledene pečine sestopimo spet do križišča z glavno stezo in nadaljujemo sestop v Žabljak, do koder je še kakšne tri ure.

Na katunu Lokvice, kjer je v bližini tudi manjše jezerce, si privoščimo daljši počitek, kupimo ovčje mleko in sir. Nekaj metrov stran od katuna je novo planinsko za-

Levo: na visokogorskih pašnikih v juniju cvete "mlečka", kakor domačini pravijo mikavni roži, ki pa se je živina izogiba. Desno: pogled v kanjon Tare s Čurevca.

ti na Durmitorju zni ljudje

vetišče, vendar ima samo nekaj mest, je pa neoskrbovano.

Steza se pod Lokvicami spusti v gozd. Zdi se neskončno dolga... V daljavi že vidimo obrise hotela. Prečkamo Mlinski potok, ki je v preteklih desetletjih poginjal kar štiri mlina, ki jih danes skušajo obnoviti kot del kulturne dediščine. Še dobrih deset minut je do cilja. Po topli prhi in hladnem pivu pozabimo na utrujenost. Zadovoljni smo ker imamo za sabo glavni cilj našega planinskega izleta.

Kmalu za nami se vrne tudi manjša skupina, ki je Durmitor spoznavala na nekoliko manj zahteven, vendar pa prav tako zanimiv način, s terenskimi vozili. Prevozili so okrog 60 kilometrov in po gozdnih poteh in kolovozih obšli park. "Preživeli smo res lep dan", so si soglasni v oceni.

Ostane še nekaj časa za obisk v mestecu, nakupe, pijačo. Po večerji se zberemo na družabnosti na nekoliko odmaknjem prostoru pred bazenom, dokler nas večerni hlad, pravo nasprotje dnevnih pripek, ne prežene v sobe.

Pred nami je še en dan bivanja na Žabljaku.

Že zjutraj se odpeljemo proti Čurovcu. Ozka asfaltirana potka proti razgledni točki nad kanjonom Tare je speljana skoraj iz središča Žabljaka, vendar pa pomanjkanje smerokazov znatno otežuje dostop. Težave se začenejo že na prvem križišču pa se di cilja le nekako prebijemo, po nosu in sprotnim zbiranjem in preverjanjem informacij, da le ne bi bilo treba avtobusa obratiti na na mestih, kjer to sploh ni mogoče!

Od parkirišča do najvišje točke nad sotesko Tare (1625 m) je slabe pol ure hoje po kar zložni in shojeni stezi. Okrog 1300 metrov pod nami je dno doline z zelenkasto reko, ki je v milijonih let zdolbla drugi najgloblji kanjon na svetu in po splošnih navdah najdaljši v Evropi. Prav ta geološka zanimivost iz leta v leto privablja več obiskovalcev, planincev, kajakašev, ljubiteljev splavarenja. Pod nami, na veliki terasi, kakih 700 metrov niže je naselje Tepca, od nekdanj povezano s svetom le s kozjimi stezami, ki pa bo kmalu dobilo prvo pravo cestno povezavo s svetom. Na drugi strani soteske se razprostira prav tako visoka planota z obširnimi pašniki, redkim gozdom in redkimi hišami ali planšarijami. Obrisi vzpetin, ki jih vidimo za planoto so že na območju Bosne.

Druga zanimivost, ki jo zadnji dan našega bivanja na Žabljaku obiščemo so stečki, nagrobni spomeniki, znani tudi z imenom Grčko groblje. Na območju občine Žabljak sta dva taka spomenika. Z avtobusom se odpeljemo kakih deset kilometrov proti Šavniku, do križišča ceste za Njegovodu. Spomeniško območje je na manjši vzpetini levo od Vražjega in Ribljega jezera in lepo vidno že s ceste. Kakih deset minut in že smo na vzpetini. Dobrodošla bi bila tabla z osnovnimi informacijami, ki pa jo zaman iščemo.

Z avtobusom se že, krepko sredi dopoldneva, spet odpeljemo tretjemu cilju na

sproti. Do mosta na Djurdeviča Tari je kakih petindvajset kilometrov in okrog tisoč metrov spusta. Cesta je kar dobra, pravzaprav odlična, če jo primerjamo s tisto, ki Žabljak povezuje s Šavnikom in po kateri smo se pripeljali!

Železobetonski most nad Taro so zgradili tik pred drugo svetovno vojno, med letoma 1938 in 1940. Dolg je 364 metrov, glavni lok nad reko pa se pne 150 metrov nad gladino. Cesta preko mosta vodi v mestece Pljevlja (ime se uporablja v množinski obliki) in dalje v Srbijo. Pred mostom, je križišče ceste po dolini Tare proti Mojkovcu. Speljana je zelo drzno nad reko, ovinkasta, da bolj ne bi mogla biti.

Kljub opoldanski pripeki se po mostu, kjer v času našega razgledovanja po reki odpeljeta dva gumenjaka, odločimo še za obisk obnovljenega samostana sv. Nadangela Mihajla, skoraj v strugi reke Tare. Dostop po dva kilometra dolgi makadamski potki, ki je prevozna za avtomobile, ne pa za avtobus, ni problem. Drugače je ob povratku, saj je kar nekaj vzpona, sonce pa v kotlu neusmiljeno pripeka. Pri samostanu smo se sicer odžejali z odlično vodo iz studenca, ki je menda zdravilna, za ledvice in oči, zagotavlja pravoslavni menih, ki skupaj s sobratom živi v obnovljenem manastirju, vendar pa osvežitev kaj kmalu splahni.

Žejo si za silo gasimo z okusnimi malinami, ki jih otroci prodajajo ob velikem parkirišču pred mostom. Nakup domačega žganja pa ne pride v poštev, ker je "gazda" odsoten.

Vrnemo se na Žabljak, kjer smo že dopoldne v prijetnem gostišču, v predmestju, naročili kosilo. Nekoliko zamujamo, je pa zato postrežba (jagnjetina ispod sače pepela) toliko bolj hitra in solidna.

Zadnji dan bivanja na Žabljaku sklenemo z družabnostjo "lubunica party".

Torek, 10. julij je namenjen vožnji proti domu. Peljemo se mimo Mojkovca proti Podgorici in dalje v Cetinje. Tu si v naglici ogledamo muzej v nekdanji vladikini oz. kraljevski palači. Zaradi stiske s časom je treba iz programa črtati Lovčen pa tudi postanek v Dubrovniku.

K nabiranju zamude pripomorejo zastoj zaradi težke prometne nesreče, čakanje na trajekt pri Boki Kotorški, slabe prometne povezave in ne nazadnje okrog 800 kilometrov dolga razdalja med Gorico in Žabljakom.

V sredo v prvih jutranjih urah smo spet v Gorici.

Dolge ure vožnje so kot nalašč za prebiranje in preverjanje informacij o zanimivi pokrajini z dokaj čudnim imenom. Ime Durmitor (starejši izgovarjajo tudi Dormitor) naj bi izhajalo iz latinščine. Drugi spet razlagajo, da gre za besedo iz keltščine ("Dru mi tor") s pomenom voda s planine, medtem ko naj bi reke Tara izhajalo iz ilirščine in spominjalo na ljudstvo, ki je nekdanj živelo na tem območju.

Sicer pa je dežela v teku tisočletij in tudi zadnjih stoletij doživela nič koliko sprememb, na istem prostoru so se naseljevala

Zgoraj: Bobotov kuk z Valovitega dola. Spodaj: Minin bogaz (2387 m) s poti na Bobotov kuk.

različna plemena, z jugovzhoda je bilo občutiti vpliv Grčije, od morja Rimljanov, za njimi Benečanov. Z vzhoda so od konca srednjega veka do 18. stoletja pritiskali Turki. Prvi sosednje na jugu in jugovzhodu so Albanci itd.

V vodniku sem zasledil podatek, da sostaroselci, ki so živeli na planoti tudi po naselitvi Slovanov, ohranili svoj jezik in izročilo vse do novega veka in da so se dokončno asimilirali pred tristo, štiristo leti.

Za bodoče obiskovalce Durmitorja bo prav gotovo zanimiv podatek, da je na območju parka (ustanovljen je bil pred slabimi 30 leti) 48 vrhov nad 2000 metri. Sedem vrhov je višjih od 2400 metrov, Bobotov kuk pa presega 2500 metrov. Na visoki planoti ob vrhovi gorske verige ter med samimi vrhovi je osemnajst jezer ter številni izviri vode.

Pokrajina je zaradi paše in košnje zadobila posebno podobo. Označujejo jo ve-

like travnate površine, medtem ko je bil gozd v znatni meri skrčen.

V okolici Žabljaka, posebej v okolici Črnega jezera, je večje območje smrekovega gozda, v višjih predelih prevladuje bukev, ponekod, zlasti v višjih legah ruševje.

Durmitor je bil znanstvenemu svetu kar dolgo neznano in neraziskano območje. Šele v prvi polovici 19. stoletja so se tu pojavili Francozi. Amie Boue je leta 1840 v Parizu objavil razpravo o geoloških izsledkih na območju "Evropske Turčije", kjer najdemo tudi informacije o Durmitorju.

V drugi polovici 19. stoletja je območje raziskoval znani strokovnjak s področja botanike in gozdarstva Josif Pančić.

S planinskega vidika so Durmitor začeli odkrivati v obdobju po prvi svetovni vojni.

Mesto Žabljak se je kot urbano središče začelo razvijati šele po letu 1878. Med drugo svetovno vojno je bilo širše območje

je pomembno oporišče odporniškega in protiokupatorskega boja. O tem pričajo številni spomeniki in obeležja. Tu se je nekaj časa zadrževal celo Glavni štab s Titom.

Napadi različnih okupatorjev in njihovih sodelavcev so zahtevali ogromen krvni davek. Na Žabljaku se spominjajo preko tisoč padlih partizanskih borcev, okrog 1500 pa je bilo med vojno pobitih civilnih žrtev. Spominska obeležja so v vseh manjših krajih in ob poteh.

Industrijskih obratov v kraju ni, zato je bilo izseljevanje v druga mesta v prejšnjih desetletjih tako izrazito. Veliko si v kraju obetajo od razvoja turizma, zimskega in letnega.

Poleg štirih večjih hotelov, ki pa so vsi prepotrebni prenove, je na voljo obiskovalcem tudi nekaj manjših (družinskih) hotelov. Prenosišče, in to zelo poceni, pa je mogoče najti tudi pri zasebnikih.

Vlado Klemše

Levo: pogled s Savinega kuka proti Črnemu jezeru. Desno: šareni pasovi.

POMEMBNE, A NAM NEPOZNANE TRŽAČANKE

Ivanka Anžič Klemenčič, prva slovenska časnikarka, 1876 - 1960

S tržaško Slovenko je tesno povezano tudi ime prve poklicne slovenske časnikarke Ivankine Anžič Klemenčič. Čeprav je v Trstu živela le nekaj let, in ni bila ne domačinka ne Primorka, je postala zaradi Slovenke, ki jo je zadnja tri leta urejala, njeno življenje in delo pomemben del tržaške kulturne zgodovine. Morda še bolj pomemben zaradi njenega drugačnega pogleda na svet, kakor je bil takrat tržaški. Znašla se je v okolju, ki ni bilo njeno, ki ga je premalo poznala in tudi premalo tankočutno sprejemala. Ko je prevzela od Marice Nadlišek uredniško mesto, je imela Slovenka za seboj že tri leta uspešnega izhajanja.

Nadliškova se je odločila za ta korak konec leta 1899. Družina je iz leta v leto rastla, zaradi česar se je morala vsa posvetiti domu. In to prav v času, ko se je naklada višala, z njo pa večala tudi priljubljenost pri bralkah in bralcih, tako višjih kot srednjih slojev. Urednica je dobro poznala okolje, v katerem je imela Slovenka možnosti za razvoj in širjenje. Vedela je, da si drznih člankov ne sme privoščiti, čeprav si je marsikdaj želela pogumnejših posegov v ženska vprašanja. Zнала je skrbno krmariti med Scilo in Karibdo, med zahtevami po izražanju novih ženskih zahtev na eni, in med tradicionalno zakoreninjenostjo žene in matere v podrejenosti družinskega okolja na drugi strani. Njen odhod od Slovenke je pomenil za list tudi velik prelom. Postavilo se je odločilno vprašanje: Kje najti primerno naslednico? Kmalu se je, kljub skrbnemu tehtanju in iskanju, pokazalo, da je v Trstu ni. Pogled se je torej usmeril drugam - v Ljubljano, saj smo takrat vsi živeli v isti državi, mej ni bilo.

Prva se je na Ivankino Anžičevo spomnila Zofka Kvedrova, ki je takrat živela v Trstu, dobro pa je poznala tudi Ljubljano. Poleg nje se je za njen prihod v Trst zavzel tudi Fran Klemenčič. Povabili so jo, in ona je vabilo sprejela. Z njenim prevzemom Slovenke pa se je kmalu marsikaj spremenilo. Vedno bolj zavzeto je iskala sodelavce in dopisnike iz vrst socialno usmerjenih izobražencev.

Čas je, da se vprašamo, kdo je bila Ivanka Anžič. Kako je prišla do svojih precej radikalnih pogledov na družbo, posebno še na žensko vlogo v njej? Začela je nastopati v času, ko si je le malo-katera žena služila svoj kruh v javnem poklicu. Vsaj na Slovenskem so bile takrat ženske zaposlene samo kot delavke ali gospodinjske pomočnice, (deklet, kot so jim rekli). Nekaj je bilo še učiteljic in poštnih uradnic, vse druge službe so bile privilegij moških. Boriti se v takih razmerah za uveljavitev svojih in sploh ženskih pravic ni bilo lahko. Zahtevalo je zvrhano mero poguma in vztrajnosti. Vsega tega Anžičevi ni manjkalo.

Rodila se je 6. marca 1876 v Ljubljani. Bila je sicer hčerka gostilničarja, a to je ni obvarovalo pred pomanjkanjem. Gostilna je šla slabo in oče je sprejel službo cestnega nadzornika. Po končani osnovni šoli je šla Ivanka še v mestno dekleško šolo. Bolj kot šola pa jo je zanimalo življenje, ki ga je spoznavala iz raznih knjig. Ko je imela komaj trinajst let je izgubila očeta. Čakala jo je tovarna ali v najboljšem primeru služba trgovske pomočnice. In prav temu se je hotela izogniti. Navdušeno je brala vse, kar ji je prišlo pod roke. Zato je že takrat vedela marsikaj o nemškem ženskem gibanju. Z branjem si je pridobila precej dobro znanje nemščine, zato se ji je posrečilo, da jo je sprejel dr. Papež kot uradnico v svojo pisarno. Začelo se je leto 1899, v Trstu je stopila Slovenka v svoje tretje leto. Takrat se je Anžičeva začela že uveljavljati z leposlovnimi črticami ter s feminističnimi članki, in to prav v tržaški Edinosti in v Slovenki. Seznanila se je tudi že z Zofko Kvedrovo, Etbinom Kristanom in Franom Klemenčičem, ki so jo spodbujali na njeni poti. Tisto leto so izšle v Slovenki njene črtice O Božiču, Iz življenja in Matija Šlibar ter članek Socijalizem in žensko vprašanje. Že takrat so opazili, da se njeno delo bolj nagiblje v socialno pu-

Ivanka Anžič Klemenčič

blicistiko kot pa v književnost. In prav tako žena je bila Slovenki potrebna, ko se je njena dotedanja urednica Marica Nadliškova ob koncu 1899 dokončno odpovedala uredništvu. Predlog je sprožil Fran Klemenčič in Anžičeva ga je sprejela.

V Trstu se je v začetku l. 1900 vsa posvetila novemu poslanstvu, se pravi časnikarstvu. Res, spočetka še ne poklicno, ker za to ni bilo gmotne osnove. Še vedno si je morala služiti kruh kot uradnica, saj je bilo uredništvo Slovenke samo častna funkcija. Postala pa je tudi tajnica zavoda sv. Nikolaja, takrat zelo pomembne ustanove, ki je skrbelo za mlada dekleta, ko so si prihajala v Trst iskat kruha kot gospodinjske pomočnice, pa največkrat niso našle niti borne strehe.

Ob prihodu v Trst je našla največ zaslonbe pri uredniku Rdečega prapora Etbinu Kristanu in pri Franu Klemenčiču, s katerim se je naslednje leto tudi poročila. Medtem pa se zaradi različne svetovnonazorske usmerjenosti s Kristanom nista tako dobro razumela, kakor je na začetku kazalo. Čeprav je izhajala iz liberalno usmerjene družine, je bila globoko verna, in zato se je bolj nagibala h krščanskemu socializmu. Svojo usmerjenost je jasno izpovedala že 9. avgusta 1899 v Edinosti, kjer govori proti idejam

socialne demokracije, češ da so utopija in da njihovi zagovorniki premalo upoštevajo obstoječe politične razmere. »Ustvariti so hoteli,« piše Ivanka, »popolnoma drugačne, temeljno nove zakone za človeško družbo. O tem pa niso pomislili, da je temelj te stavbe svet in sploh tudi nerazrušljiv, da sestoji iz večnega človeške duše... zato nikakor ne morem simpatizirati s socialnimi demokrati; pač pa sem se pridružila krščanskim socialistom.« Vendar pa je bila mnogo radikalnejša od Slovenske krščansko socialne zveze in njenega glasila, ki je bil tedaj Slovenski list. Zahtevala je namreč žensko enakopravnost, ki je zveza še ni sprejela v svoj program, čeprav ji ni nasprotovala.

Anžičeva se je zaradi svoje svetovnonazorske usmerjenosti že takoj ob svojem prihodu v Trst znašla v težkem položaju. Slovenka, ki je izhajala v konzorciju Edinosti, je bila vezana na naklonjenost tržaških »narodnih dam«. Njihova rodoljubarska tradicija je bila njej tuja in odvrtna, želela si je boja in spopadov za doseg svojih ciljev. Krščanski socialisti, ki jim je bila najbližja, so jo odklanjali zaradi njene radikalnosti, radikalni so-

cialni demokrati pa ji svetovnonazorsko niso ustrezali. Če je hotela kot urednica vztrajati, je morala sprejeti marsikateri kompromis. Posebno težko je bilo, ko so jo začeli takoj, že po prvi številki, napadati zaradi za takratno dobo zelo drznih člankov, ki jih je pisala najpogumnejša slovenska feministka Elvira Dolinarjeva - Danica. Slovenka je izgubljala svoje naročnike, pa tudi sodelavce, zlasti na ženski strani. Slovenska žena je bila še preveč zakoreninjena v starih tradicijah, da bi sprejela nova načela, ki jih je začela razglašati nova Slovenka. Več simpatij pa je bila ta deležna med moškimi. Pohvalili so jo Šorli, Baebler, Medved, pa tudi Cankar in Župančič, ki je 16. maja 1900 v svojem pismu Anžičevi zapisal: »Slovenka se lepo razvija - skoro bo delala Zvonu konkurenco«. To ni bila prva taka izjava, ki je urednici vlivala poguma, da je vztrajala na svoji poti. Delo jo je popolnoma absorbiralo, za uradniško službo ni bilo več časa, morala se je posvetiti samo Slovenki. Skromni honorar 50 goldinarjev mesečno ji je komaj zadoščal; za honorarje sodelavcem ni bilo sredstev. Kljub temu se je vztrajno trudila, da nivo lista ni zdrknil navzdol. Vendar pa se ni več obračala prvenstveno na slovensko intelektualno in malomeščansko rodoljubko, temveč na poklicno ženo, v

precejšnji meri celo že na proletarko. »Žensko vprašanje se ne začinja na vseučiliščih«, piše že leta 1900, »marveč v brezupnem stanju proletarskega ženstva. Tu ne gre edino le za to, da nekatere ženske postanejo doktorice, profesorice itd., da se s tem dokaže intelektualno zmogljivost žene. Tu gre veliko več za to, da se nižje ženstvo otme moralni pogubi in socialni bedi.« Obenem pa poziva izobraženke, naj posredujejo njeno miselnost proletarkam, ki same še ne morejo priti do takih spoznanj.

Vendar pa takrat naše žene še niso bile dovolj zrele za tak list. Bolj so si želele družinski poljudni tisk, morda z gospodinjskimi in kuharskimi nasveti, in Slovenka je začela hirati. Moderna socialna vzgoja, pa tudi družbenogospodarska problematika ni našla dovolj vnetih bralk in zagovornic, zato je Slovenka ob koncu leta 1902 za vedno utihnila.

O tem zatonu Slovenke piše tudi Pavka Hočevar v svojih spominih Pot se vije (str. 82 ZTT Ts. 1969). V Trst je prišla jeseni 1910, ko Slovenke že dolgo ni bilo več. Tudi ona iz osrednje Slovenije, vendar se je v Trstu takoj znašla, poprijela poleg šole za delo povsod, kjer se je pokazala potreba. Temeljito je spoznala naše ljudi in razmere, v katerih delajo in živijo. Leta 1923 je začel izhajati v Trstu nov list Ženski svet. Sprejela je uredništvo, »ker sem razumela klic časa«, je zapisala v svojih spominih. Konec šolskega leta 1928/29 so ji italijanske oblasti odpovedale učiteljsko službo. Izselila se je v Ljubljano in z njo tudi Ženski svet.

O koncu Slovenke, oz. njenem usihanju, je zapisala, da je revija s svojim radikalnim pojmovanjem »prestopila svetovnonazorsko raven prevladujoče zlate sredine in si nakopala usodne težave. Nasprotovali so ji izdajatelji sami, obsojali so jo cerkveni krogi, napadali so jo »naprednjaki« v svojem glasilu. Ker tudi slovenske žene takrat še niso bile dovolj feministično razgledane, je morala tržaška Slovenka zaradi gmotnih težav in nerazumevanja ob koncu l. 1902 prenehati.«

Ivanka Anžič se je potem s svojim možem Klemenčičem preselila najprej v Istro. Od tam je pošiljala Slovenskemu Narodu svoj potopis Po Istri.

Leta 1908 pa se je z možem preselila v Ljubljano, kjer sta oba dobila službo v uredništvu Slovenca in tam ostala dolga leta. Postala je prva poklicna časnikarka. Srečujemo pa se z njo tudi še drugje. Takoj po prvi vojni je leta 1919 nekaj časa urejala ljubljansko Slovenko, že prej, še med vojno pa Družinsko pratio. Sodelovala je tudi pri Socialni misli, pri goriški Slovenki, pri Ženskem svetu, pri Ženskem pokretu in pri beograjskem Kolu. Nemški Korrespondenzblatt für den Katholischen Klerus in Oesterreich je v prevodu objavil njen članek Žena in njeni cilji. Sodelovala je tudi pri znamenitem berlinskem ženskem listu Die Frau, kjer je objavila pregled ženskega gibanja v Jugoslaviji. Vse življenje je ostala zvesta svojim mladostnim idealom in programu, ki si ga je zastavila že kot urednica Slovenke in ko se je več let pozneje rodila v Trstu nova revija Ženski svet, je Ivanka takoj obljubila svoje sodelovanje in besedo tudi držala. Marsikatera točka njenega programa iz mladih let se je uveljavila. Položaj žene se je bistveno spremenil.

Ivanka Anžič-Klemenčičeva je dočakala visoko starost, zato je tudi žela sadove svojega bogatega življenjskega dela. Umrkla je 15. januarja leta 1960, stara skoraj 84 let. Na začetku svoje samostojne poti je bila edina Slovenka, ki se je preživljala z uradniškim delom. Ko pa je svojo življenjsko pot zaključila, so bila ženam poleg uradov in novinarstva odprta vrata povsod, v vse službe, tudi v tehniške in javne. Žena si je pridobila politično in socialno svobodo in neodvisnost - in Klemenčičeva je bila lahko ponosna na svoj delež in doprinos, ki ga je dala za dosego tega cilja.

Lelja Rehar Sancin

Razpis za multidisciplinarni študijski program za šolsko leto 2007-2008

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovsko rast

JAVNO SREČANJE

SPREHOD SKOZI
ZGODOVINO
OD 2.SVETOVNE
VOJNE V BODOČNOST

Klepet med predsednikom
Milanom Kučanom
in senatorjem Mitjo Volčičem

Četrtek, 18.oktobra 2007
ob 18.30 v Kulturnem domu
v Gorici

IZOBRAŽEVANJE JE NALOŽBA, JE JASNEJŠI POGLED, JE KAPITAL ZA PRIHODNOST.

Utrinek iz predavanja dr. Danice Purg na temo "Učinkovit in uspešen manager"

Slovenski izobraževalni konzorcij Slov.I.K. je združenje podjetij, izobraževalnih ustanov in drugih javnih in zasebnih organizacij. Nastane za spodbujanje in uresničevanje raziskovalnih ter izobraževalnih dejavnosti na družbenem in gospodarskem področju. Slov.I.K. želi s svojimi izobraževalnimi programi izpopolniti znanje mladih kadrov med Slovenci v Italiji ter jim posredovati osnove spretnosti in vedenja, ki jim bodo lahko služile v njihovi poklicni karieri in na splošno pri njihovem

osebem uveljavljanju tudi v družbeno-socialni organiziranosti na kulturnem, političnem, socialnem področju. Izhajamo iz prepričanja, da so v družbi, zasnovani na znanju, človeški viri neprecenljivo gibalno razvoja in zagotovilo konkurenčnosti in gospodarske uspešnosti na globalnih trgih. Slovenski izobraževalni konzorcij razpisuje za šolsko leto 2007/2008 izobraževalni program *Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovsko rast*, namenjen slovenskim univerzitetnim študentom.

NOVOST!

Multidisciplinarni program se letos obogati s praktično strokovnim modulom "Novinarstvo in publicistika" na Fakulteti za Humanistiko U-NG

- predavanja: marec/april 2008 (60 ur)
- praksa: julij/avgust 2008 (80 ur)

Imaš ambicije, želiš razširiti svoje kulturno obzorje, dopolniti znanje?

Vabimo te, da se udeležiš študijskega programa, ki je namenjen slovenskim univerzitetnim študentom iz Italije. Število mest je omejeno. Program sestavlja pet sklopov:

1. del programa: **seminarska dejavnost**

- trajanje: od septembra 2007 do maja 2008 (60 ur predavanj, vodeni obiski podjetij)
- sedež: Gorica, korzo Verdi, 51, in Trst, ul. Ginnastica, 72
- predavatelji: dr. Sara Brezigar, prof. Jože Pirjevec, dr. Matejka Grgič, dr. Tanja Petrovič, Boštjan Lajovic, mag. Zdenka Kovač, dr. Marina Letonja in drugi sodelavci izobraževalnih ustanov iz Slovenije in Italije
- predmeti: ekonomija, podjetništvo, zgodovina, politika, team building, medijsko sporočanje

2. del programa: **tečaj poslovne angleščine**

- trajanje: od septembra do decembra 2007 (30 ur)
- sedež: Gorica, korzo Verdi, 51 in Trst, ul. Ginnastica, 72

3. del programa: **lektorat nemškega jezika** - v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici

- trajanje: od septembra 2007 do maja 2008 (120 ur)
- sedež: Univerza v Novi Gorici
- (vpis na tečaja angleščine in nemščine je neodvisen od ostalega dela programa)

4. del programa: dva meseca **delovne prakse** v konzorciranih podjetjih in ustanovah

5. del programa: **Discover Management Program** - Odkrivajmo Management

- devetdnevni poletni seminar managementa (julij 2008)
- poslovna šola za management IEDC na Bledu

Prijavni obrazci in vse dodatne informacije so na razpolago na spletni strani www.slovik.org.

Prijave zbiramo do **15. septembra 2007**

Ne zamudi priložnosti, pridruži se nam!

REKLI SO O NAS

Dr. Sara BREZIGAR:

»K sodelovanju s Slovenskim Izobraževalnim Konzorcijem so me spodbudila pozitivna mnenja znanecv in kolegov o profesionalnosti, s katero se konzorcij loteva razvoja mladih kadrov. Suverenost in profesionalnost pri pristopu, odprtost pri sprejemanju vsebinskih predlogov in korekten odnos do predavateljev napovedujejo dolgoročno uspešnost organizacije in rast njenega prestiža.

Največji užitek pri delu s Slov.I.K.-om pa so prav gotovo mladi, ki se na predavanja odzivajo z vprašanji, s kritičnimi pogledi in ki aktivno sodelujejo pri delavnicah. Na srečanju so aktivno »glodali kosti«, ki sem jih ponudila. S kritičnim razmislekom in prodornimi vprašanji so ustvarjali zame izjemno zanimivo in poživljajoče srečanje.

Na osnovi lastne izkušnje sodelovanja s Slov.I.K.-om lahko potrdim, da Slov.I.K. ponuja mladim nova znanja, uporabne veščine, svež pogled na stvarnost, predvsem pa način razmišljanja, ki določa uspešnost posameznika v življenju.«

Utrinek iz lanske predstavitve Multidisciplinarnega programa

Dr. Dejan JELOVAC,

docent za področje organizacijskih znanosti in poslovne etike (Gea College)

»Občutki, ki sem jih imel v Gorici so bili zelo dobri. Udeleženci predavanj so bili mlajši ljudje, študentje, ki jih je tematika mojih predavanj zanimala. Udeleženci so v razpravi aktivno sodelovali, zastavljali so vprašanja, ki so mi ostala v prijetnem spominu. Organizacija predavanj je bila na profesionalnem nivoju. Prostori so bili izjemno lepi in primerni za tovrstne dogodke. Z veseljem bi se ob kakšni drugi priložnosti udeležil morebitnega novega dogodka«

Connecting Cultures

brezplačna številka
800.129452

www.tmedia.it

**SDZPI
IRSIP**

Zavod z vzpostavljenim sistemom vodenja kakovosti za načrtovanje, organizacijo in izvajanje poklicnega izobraževanja, višjega usposabljanja in vseživljenjskega učenja

CISQCERT
UNI EN ISO 9001:2000

www.sdzpi-irsip.it

CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

www.bcccarso.it
www.zkb.it

V različnosti je nata mod

Ulica Ricreatorio, 2
OPČINE (TS)

Univerza v Novi Gorici je nedržavna, raziskovalna in študentska univerza, kjer znanje nastaja v harmoničnem odnosu med študenti in raziskovalci ter se prenosa na mlajše generacije in v podjetniško okolje.

Univerza v Novi Gorici
Vipavska 13, P.P. 301
Rožna dolina
SI-5000 Nova Gorica
E-mail: info@p-ng.si

SKZ

Trst
ul. S.Francesco 20
tel. +39 040 368 094
fax +39 040 368 158
email: skgz-ts@skgz.org

Gorica
korzo Verdi 51/int
tel. +39 0481 550 142
fax +39 0481 550 142
email: skgz-go@skgz.org

Čedad
ul. IX Agosto 8
tel./fax +39 0432 731 386
email: skgz-cedad@skgz.org

**Skld
Dorče
Sardoč**

34170 Gorica
Ul. Diaz, 11

GEA College d.d.
Uprava - Dunajska 156 - 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1 5881 300
Faks: +386 1 5881 333
E-pošta: natasa.madjar@gea-college.si

Lokacija PIRAN
Kidričevo nabrežje 2 - 6330 Piran

Lokacija LJUBLJANA
Dunajska 156 - 1000 Ljubljana

Lokacija SLOVENSKE KONJICE
Mestni trg 18 - 3210 Slovenske Konjice

NEONSEVEN

development of technologies for mobile telecommunications

Proseška postaja, 15
34010 Zgonik - Trst
Italija
+39 040 2529400
info@neonseven.com
www.neonseven.com

**BCC
CREDITO COOPERATIVO**

Doberdò e Savogna
Zadružna Banka
Doberdob in Sovodnje

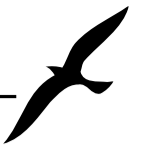
IEDC
Poslovna šola Bled

Šola z vizijo

**KB
1909**

SOCIETÀ FINANZIARIA PER AZIONI
BANCA DEL MONDO

Ul. Malta 2 - 34170 Gorica
Tel. 0481 539762 - 32545
Fax 0481 31824
www.kb1909.it

22. MEDNARODNI LITERARNI FESTIVAL VILENICA - 5. - 9. SEPTEMBER 2007

Geslo letošnje Vilenice je: Kdo se boji resnice literature?

Vilenica 2007 v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in Kulturnega društva Vilenica bo potekala od 5. do 9. septembra v Gorici (Italija), Hruševju, Kopru, Lipici, Lokvi, Ljubljani, Štanjelu, Vilenici in drugod. Dan pred slovesno otvoritvijo pripravljamo niz dogodkov v različnih krajih po Sloveniji. Na osrednjem predvečerju letošnjega festivala bomo gostili vodilno ime sodobne švedske poezije, Tomasa Tranströmerja.

Geslo letošnjega festivala je »Kdo se boji resnice literature?«. Vilenica bo namreč z osrednjima dogodkoma strokovnega programa, z okroglo mizo Srednjeevropske pobude na Vilenici ter 5. Mednarodnim komparativističnim kolokvijem, problematizirala vprašanje literarne cenzure in z njo povezanega posebnega statusa literarne resnice.

Osrednji dogodek festivala bo podelitev mednarodne literarne nagrade vilenica, ki jo Društvo slovenskih pisateljev podeljuje od leta 1986 za vrhunske dosežke na področju literarnega ustvarjanja in esejistike avtorju iz Srednje Evrope. Poleg letošnjega nagrajence bomo na festivalu gostili uveljavljene literate iz Srednje Evrope in nekaterih drugih držav, ki jih je izbrala žirija Vilenice. Avtorji iz Srednje Evrope se bodo potegovali za nagrado kristal vilenice; letošnji dobitnik kristala dobi priložnost, da se udeleži prestižnega festivala Cúirt v irskem Galwayu.

Z 21. Vilenico so začeli s projektom »Manj poznane književnosti Evrope na Vilenici«, ki je namenjen predstavitvi tistih evropskih literarnih pokrajin, ki so iz tega ali onega razloga ostale v senci močnejših, večjih in prepoznavnejših tradicij. Po odmevni predstavitvi baskovske književnosti na lanskem festivalu bomo letos v središču pozornosti postavili književnost, ki se piše v enem najstarejših jezikov v Evropi, v irščini. Izid druge knjige Antologije Vilenice z naslovom Amanaris: sodobna književnost v irščini bodo spremljali številni dogodki z gostujočimi avtorji in nastop priznane irske glasbene skupine Téada.

Srednjeevropska pobuda s sedežem v Trstu bo v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev tudi letos podelila pisateljsko štipendijo SEP.

V okviru festivala predstavljajo tudi izbrane dogodke mednarodnega projekta Sealines, ki povezuje šest evropskih pristaniških mest, vključno s Koprom.

Predvečerji Vilenice

Dan pred slovesno otvoritvijo, 4. 9., pripravljamo niz predvečerov Vilenice, ki se bodo odvijali v različnih krajih po Sloveniji pa tudi Italiji. V Ljubljani bomo gostili veliko ime sodobne švedske književnosti: pesnika, pisatelja in prevajalca ter večkratnega kandidata za Nobelovo nagrado Tomasa Tranströmerja. Na predvečerju Vilenice, ki ga pripravljamo v so-

delovanju s festivalom Ex-Border v italijanski Gorici, bo nastopil gost Vilenice pisatelj in pesnik Roberto Pazzi. V sodelovanju s Centrom za slovensko književnost in Primorskimi novicami pripravljamo literarni večer z enim najvidnejših predstavnikov sodobne srbske proze Davidom Albaharijem.

Otvoritev 22. Vilenice in podelitev pisateljske štipendije SEP

Otvoritev festivala bo potekala v atriju hotela Klub v Lipici. Pozdravnim nagovorom bo sledila predstavitev treh kandidatov za pisateljsko štipendijo Srednjeevropske pobude in razglasitev nagrajence. SEP bo namreč v sodelovanju z DSP letos drugič zapored podelila pisateljsko štipendijo, ki je namenjena spodbujanju literarnega ustvarjanja in izmenjave med mladimi literati iz Albanije, Belorusije, BiH, Črne gore, Hrvaške, Makedonije, Moldavije, Srbije in Ukrajine. Mednarodna žirija v sestavi Jani Virk, Lucija Stupica, Patrizia Vascotto, Ludwig Hartinger in Vanesa Matajč bo na podlagi prispelih vlog izbrala tri kandidate, ki bodo gostje vileniškega festivala, zmagovalca pa bomo uradno razglasili na otvoritvi Vilenice. Lanski dobitnik pisateljske štipendije SEP je makedonski pisatelj Goce Smilevski.

Literarna branja

Literarna branja v izvornih jezikih so stalnica vileniških festivalov. Na nastopih po kraških vaseh in drugod po Sloveniji se bodo z branji v živo predstavili uveljavljeni avtorji iz srednjeevropskih držav, ki jih je strokovna žirija Vilenice s pomočjo svetovalcev izbrala za goste 22. Vilenice. Avtorji iz Srednje Evrope tekmujejo za nagrado kristal vilenice.

Literarna branja na 22. Vilenici bodo:

v sredo, 5. 9., ob 20.00 v Lipici, Dolina matere Lurške;

v četrtek, 6. 9., ob 19.00 v Kopru, Pokrajinski muzej, v Hruševju pri Postojni, cerkev sv. Danijela in v Lokvi, cerkev sv. Mihaela;

v petek, 7. 9., ob 17.00 v Ljubljani, letni vrt DSP; ob 20.00 v Ljubljani, Ljubljanski grad

v soboto, 8. 9., ob 11.00, Literarna matineja na gradu Štanjel in ob 19.00, jama Vilenica

Sealines na Vilenici

Projekt Sealines v organizaciji Literature Across Frontiers povezuje šest evropskih pristaniških mest, ki so znana po večjezičnosti: Valetto, Koper, Cardiff, Galway, Helsinke in Rigo. Tema projekta je medkulturna komunikacija kot glavna spodbuda za kulturni razvoj in napredek, pri čemer je prav večjezičnost izpostavljen kot paradigma za uspešen medkulturni dialog. Osemnajst umetnikov je v okviru umetniških bivanj pripravilo izvirne projekte, ki literaturo povezujejo z avdiovizualnimi in multimedijskimi vsebinami. Na 22. Vilenici bo nastopilo pet avtorjev: Igor Likar, Slovenija, Juha Ruusuvaari, Finska, Egils Venters, Latvija, Celia de Fréine, Ir-

NAGRAJENEC VILENICE 2007

Makedonski dramatik Goran Stefanovski

Strokovna žirija Vilenice je odločila, da nagrado vilenica 2007 prejme makedonski dramatik Goran Stefanovski.

Goran Stefanovski (1952) je makedonski dramatik in scenarist. V bivši Jugoslaviji je bil eden vodilnih dramatikov. Leta 1986 je na Akademiji za gledališko umetnost v Skopju odprl oddelek za scenaristiko in bil do leta 1998 tam tudi redni profesor. Na Brown University v ZDA je predaval kot Fulbrightov zaslužni umetnik. Od leta 1998 do

2000 je bil gostujoči profesor na Dramatska Institutet v Stockholmu, od leta 2003 pa predava na Canterbury Christ Church University v Veliki Britaniji. Je član mednarodnega PEN-a in Evropskega kulturnega parlamenta. Leta 2004 je postal član Akademije znanosti in umetnosti Republike Makedonije. Bibliografija Gorana Stefanovskega obsega drame, eseje in znanstvena dela. Številne njegove drame so bile predstavljene na gledaliških odrih, televizijem zaslonu ali filmskem platnu ter prevedene in objavljene v številnih svetovnih jezikih.

Trenutno je svobodni pisatelj in živi v Canterburyju.

ska in Milan Rakovac, Hrvaška.

Okrogla miza SEP na Vilenici:

»(Samo)cenzura danes: literarna cenzura v luči politične korektnosti«

Strokovni program letošnjega festivala bo odprl aktualno vprašanje literarne cenzure. Okrogla miza bo reflektirala sodobne oblike literarne cenzure, komparativistični kolokvij pa bo temo postavil v zgodovinsko-teoretski okvir.

O sodobnih oblikah literarne cenzure v povezavi z vprašanjem politične korektnosti se bo ukvarjala okrogla miza SEP na Vilenici. Udeleženci razprave: Alenka Puhar, moderatorka (Slovenija), Martin Polack (Avstrija), Ioana Ieronim (Romunija), Pier Aldo Rovatti (Italija), Andrej Kurkov (Ukrajina) in Igor Štik (Hrvaška) bodo razpravljali o mehanizmi, ki regulirajo pretok idej v literaturi današnjega časa; o (ne)obstoju politično korektnih literatur, pri čemer jim bo kot iztočnica služila misel Draga Jančarja, ki je v eseju Pisateljevi

ugovori zoper politično korektnost zapisal: »Literatura ne potrebuje kritike, ki bi jo presojala po moralnih, verskih, ideoloških kriterijih, ampak ki bo razumela njene notranje napetosti, usode, zgodbe in sloge«; v nadaljevanju pa, da se »nesporazumi vedno nakopičijo tam, kjer bralec ali kritik skuša literarno delo razumeti ali interpretirati z zunajliterarnimi kriteriji, še posebej, če to počneta s stališča formiranega nazorskega in vrednostnega sistema«. Zanimalo jih bo med drugim: Kakšne posledice ima vrednotenje literature z zunajliterarnim vatlom, ki ga določajo (moralni, politični, ekonomski ...) kriteriji primernosti in zaželenosti; kako slednje vpliva na umetniško svobodo in literarno umetnost kot tako; ali lahko danes govorimo o samocenzuri kot posledici direktnega ali implicitnega določanja moralnih, religioznih, politično in vse bolj tudi ekonomsko (ne)korektnih vsebin? Po drugi strani se bodo spraševali: Ali so poskusi detabuizacije skozi literaturo posledica avtorjeve politične in družbene angažiranosti ali zgolj spretna marketinška poteza; čemu je literatura tudi danes tako priljubljena tarča cenzure; ali so poskusi zaježitve in omejevanja »spornih« vsebin v leposlovju pokazatelj zavračanja estetske avtonomije ali po drugi strani, paradoksalno, spoštovanja literature kot pomembne oblikovalke javnega mnenja; kako je z oblikami cenzure v sodobni informacijski družbi, za katero je značilna izjemno hitra in težko obvladljiva pretočnost informacij; kako odprti komunikacijski kanali učinkujejo na dostopnost in nadzor nad vsebinami?

5. Mednarodni komparativistični kolokvij »Literatura in cenzura: kdo se boji resnice literature?«

Slovensko društvo za primerjalno književnost v sodelovanju z Oddelkom za primerjalno književnost in literarno teorijo ter Društvom slovenskih pisateljev v okviru 22. Vilenice prireja 5. Mednarodni komparativistični kolokvij na temo »Literatura in cenzura: Kdo se boji resnice literature?«. Namen kolokvija, ki ga bo vodil Marijan Dovič, je na znanstveni ravni do-

polniti glavne diskusijske teme vileniške okrogle mize. Referent bodo razpravljali v okviru dveh osrednjih tem: 1. Zgodovinski primeri / obdobja cenzuriranja literarnih del, sodnih procesov, pregonov in zažiganja (od antike do današnjih dni) s podtemama: komunikacijski kanali, ideološki mehanizmi in realni doseg cenzurnih ukrepov ter cenzura in samocenzura v totalitarnih družbah; 2. Teoretični prispevki o specifičnosti in pomenu resnice literature, ki je (bila) dejanski razlog za cenzuro ali sodni pregon, s podtemama: specifičnost / posebna resnica literature in leposlovna defamacija ter odnos realnost – fikcija.

Predstavitev knjig

V Zbirki Vilenica Cankarjeve založbe bo izšla zbirka poezije Miodraga Pavlovića v prevodu Vena Tauferja; v zbirki Litterae Slovenicae, ki jo izdaja Društvo slovenskih pisateljev, pa izbor poezije in esejev Milana Dekleve, ki bo na letošnji Vilenici deležen posebne pozornosti. Knjižni novosti bodo predstavili: avtorja, prevajalca ter avtorja spremnih besed in urednika.

Manj poznane književnosti Evrope na Vilenici: sodobna književnost v irščini

V okviru projekta »Manj poznane književnosti Evrope na Vilenici« letos predstavljamo književnost, ki nastaja v enem najstarejših evropskih jezikov, irščini. Gre za književnost, pisano v jeziku, ki se ponša za eno najstarejših vernakularnih literatur in pesniških tradicij v Evropi in ki kljub pogosto nenaklonjenim ali celo pogubnim zgodovinskim in političnim okoliščinam živi nepretrgoma vse od 6. stoletja do naših dni. V petek, 7. 9., pripravljamo v prostorih DSP in na letnem vrtu društva popoldan književnosti v irščini. Na okrogli mizi in literarnem branju bodo nastopili pesniki in pisatelji Gabriel Rosenstock, Nuala Ní Dhomhnaill, Cathal Ó Searcaigh, Celia de Fréine, Dairena Ní Chinnéide, Tomás Mac Síomóin in Micheál Ó Conghaile ter poznavalci te literature: Tina Mahkota, prevajalka, urednica antologije in moderatorka razprave, Sinéad Mac Aodha, direktorica Ireland Literature Exchange, ter Ranko Matasović, lingvist, prevajalec in predavatelj na zagrebški univerzi. Za glasbeno spremljavo bo poskrbel Oisín Mac Diarmada, član mednarodno priznane irske skupine Téada (), ki bo nastopila na zaključni prireditvi festivala v soboto, 8. 9., pred jamo Vilenica. S temi dogodki bomo pospremili izid druge knjige Antologije Vilenice z naslovom Amanaris: sodobna književnost v irščini, ki jo je uredila Tina Mahkota v sodelovanju z Gabrielom Rosenstockom.

Sprejem udeležencev pri županu Ljubljane

Na ljubljanskem gradu bo udeležence Vilenice sprejel župan mesta Ljubljana, večer pa bo posvečen nagrajencu Vilenice 2007: mednarodno priznanemu makedonskemu dramatik Goranu Stefanovskemu ter slovenskemu pesniku, pisatelju, dramatik, esejistu, glasbeniku in uredniku Milanu Deklevi.

Podelitev kristala Vilenice

Ob nagradi Vilenica bodo v okviru festivala podelili kristal vilenice, za katerega se potegujejo avtorji iz držav Srednje Evrope, ki se bodo predstavili v Zborniku Vilenice in na enem od vileniških literarnih branj.

Pogled v literarno ustvarjalnost slovenske manjšine na Hrvaškem

Po uspešni predstavitvi beneške književnosti in kulture na predlanski ter porabske kulture na lanski Vilenici se bomo letos posvetili literarni ustvarjalnosti slovenske manjšine na Hrvaškem.

Podelitev mednarodne literarne nagrade vilenica 2007

Osrednji dogodek 22. Vilenice bo podelitev mednarodne literarne nagrade vilenica, ki jo tokrat prejme makedonski dramatik Goran Stefanovski. Podelitev nagrade bo v soboto, 8. 9. 2007, ob 19.00 v vileniški jami.

Po slovesni podelitvi nagrade pripravljamo pred jamo Vilenica zaključno zabavo, na kateri bo nastopila skupina Téada () s tradicionalno irsko glasbo.

Podelitev nagrade Vilenice je lansko leto popestrila tudi plesna točka

KROMA

KMEČKA ZVEZA - Visoka udeležba in bogata ponudba

Koristen obisk mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni

Obisk sejma je bil priložnost za srečanja

Slogan 45. mednarodnega Kmetijsko živilskega sejma v Gornji Radgoni se je glasil » Dobro obdelano, odlično postreženo«. V času trajanja sejma od 25. do 31. avgusta 2007 sta velika udeležba razstavljenecv in njihova bogata ponudba potrdila namene organizatorjev, da se pomurski sejem predstavi tudi kot kakovostna izložba pridelkov in izdelkov slovenskega podeželja. Da je sejem v Gornji Radgoni uspel tudi z omenjenega vidika, sta v prvi vrsti poskrbeli dve osrednji stanovski organizaciji, in sicer Zadruga zveza Slovenije in Kmetijsko gozdarska zbornica iz Slovenije, ki sta se lepo predstavili na razstavnih prostorih s svojimi člani.

Pod naslovom » 135 let zadrugništva na Slovenskem«, so se na zadrugnem razstavnem prostoru predstavile s priznanjem Zadruge zveze Slovenije nagrajene zadrugne, zadrugne vinske kleti in druge zadrugne. Osrednji zadrugni dogodek sejma je bil v sredo, 29. avgusta, Dan slovenskih zadrugnikov, ko so zaslužnim zadrugnicam in zadrugnikom podelili

priznanja.

V četrtek, 30. avgusta pa se je na svojem razstavnem prostoru predstavila Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, v okviru katere delujejo poleg osmih območnih kmetijsko gozdarskih zavodov še številna združenja, zveze in društva, ki s svojim delovanjem pomembno prispevajo k ohranitvi in razvoju slovenskega podeželja.

Sejem v Rodgani je obiskala tudi delegacija Kmečke zveze iz Trsta, Gorice in Čedad in Zadruga kraške banke na Opčinah. Za KZ sta bila prisotna njen tajnik Edi Bukavec in Walter Mikluz. Beneška KZ se je sejma udeležila z avtobusom. Obisk je vodil tajnik dr. Stefano Predan. Zadruga kraško banko pa je zastopal njen bivši dolgoletni ravnatelj Klavdij Brajnik. Predstavnice iz zamejstva so sprejeli predsednik Zadruge zveze in Kmetijsko gozdarske zbornice Peter Vrsk, direktorica Nataša Belingar in direktor Martin Nose ter predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in sorodnih ustanov.

Obisk sejma v Gornji Radgoni je bila poleg lepe priložnosti za ogled zelo zanimivega kmetijsko - prehrabnega sejma, ki je letos nudil res veliko tehnoloških in drugih novosti, tudi priložnost za utrjevanje sodelovanja na zanimivih razpravah in srečanjih o razvoju kmetijstva in slovenskega podeželja v okviru skupne kmetijske politike. (EB)

SEPTEMBER - Nasveti

Kmetijska opravila

Najpomembnejša je seveda trgategv - V tem mesecu pobiramo še veliko sadja in tudi zelenjave

Že je tu september, mesec obračunov, saj bomo pobirali marsikateri pridelek. V prvi vrsti je v septembru trgategv. V tem mesecu pobiramo še slive, jabolka, fige, pa tudi marsikatero zelenjavo.

VINOGRAD - Najvažnejše opravilo v tem mesecu je trgategv. Nekateri so že začeli trgati, saj je letošnja trgategv bolj zgodnja, kot po navadi. Drugod pa se na trgategv še pripravljamo. Klet dobro očistimo in prezračimo. Prav tako pregledamo posode in opremo. Lesene sode moramo preveriti, da ne puščajo in da nimajo vonja po plesni. Pregledamo, ali nam kaj manjka in pravočasno si nabavimo.

V vinogradu so lahko sedaj velika skrb ptiči, ki pridejo zobat že skoraj sladke grozde. Proti tem nezaželenim obiskovalcem postavimo v vinograd trakove, ki se na soncu bleščijo. Na isti način učinkujejo stari, obrabljeni CD-ji, saj se tudi na soncu bleščijo.

Nekaj dni pred trgatvijo lahko odstranimo stare liste, ki se nahajajo v bližini grozda in ki ne asimilirajo več. S tem pa ne smemo pretiravati. Poseg je koristen predvsem v primeru bujnih sort in pri takih, ki so podvržene gnitju ali botritisu.

Za določitev pravega trenutka trgategv je zelo važno merjenje sladkorja in kisline. Med zorenjem se sladkor postopoma viša, kislina pa niža. Minimalna količina kisline je važna za boljši obstoj vina. Za merjenje rabimo vzorec, ki naj bo sestavljen vsaj iz 100 jagod. Slednje enakomerno izberemo v vsem vinogradu. Zelo važno je, da jagode odvajamo enakomerno, na več trtah porazdeljenih po vinogradu, na zunanji in notranji strani trte, na vseh straneh grozda. Če imamo več sort, moramo seveda pripraviti več vzorcev. Najbolje je, da se za meritve poslužujemo strokovne službe.

Ko grozde pobiramo, ga moramo čim prej pripekljati v klet na predelavo. Gnilega grozda ne pobiramo in grozda ne tlačimo med spravljanjem v zaboje. Najboljši za pobiranje in prevoz so plastični zaboji, ki dovolijo, da grozde pride najbolj celo v klet. Če smo tudi oljkarji, bomo zaboje uporabljali pozneje tudi za pobiranje in shranjevanje oljk do predelave. Začetni strošek le-teh se nam bo zato kaj kmalu obrestoval, tudi v kakovosti vina in olja.

V kleti grozde čim hitreje zmeljemo. Takoj po zmljetju in vsekakor pred fermentacijo je priporočljivo dodajanje metabisulfitov, da preprečimo oksidacijo mošta. Z metabisulfitom ne smemo pretiravati. Zelo okvirno količino, ki ga dodamo komaj zmljetemu grozdu, razberemo na konfekciji. Točna doza pa je odvisna od številnih faktorjev in jo najtočneje izračuna strokovnjak.

V zadnjih časih se vse bolj uveljavlja dodajanje selekcioniranih kvasovk. Priporočljivo je dodajanje kvasovk posebno ob gnilem grozdu, in ob mrlzem ter deževnem vremenu, ko mošt stežka vre.

OLJČNI NASAD - V tem mesecu moramo biti zelo pozorni na morebitni napad oljčne muhe. V primeru dvoma, ali moramo škropiti ali ne, se posvetujemo s strokovnjaki. Večkrat se zgodi, da škropljenje oljk sovpada s trgatvijo. Kdor goji oljke v bližini trt, mora strogo upo-

števat karečno dobo škropila ali pa najprej potrgati grozde, šele nato pa škropiti bližnje oljke.

Na oljkah se v tem času lahko pojavi tudi oljna kozavost, posebno v primeru vlažnega vremena. V primeru napada škropimo z bakrovimi pripravki. Tudi tu moramo v primeru, da rastejo v bližini trte, strogo upoštevati karečno dobo.

Sedaj je tudi čas, da opravimo poletno rez na oljkah. Odstranimo predvsem bohotivke, ki rastejo v notranjosti krošnje. Bolj redka krošnja pripomore k boljši kakovosti oljk in torej olja.

SADNI VRT - V tem času pobiramo številne sadeže, kot na primer jabolka, hruške, slive, fige in orehe. Sedaj je čas, ko opravimo cepljenje na speče oko.

ZELENJADNI VRT - September je še vedno zelo aktiven mesec v zelenjadnem vrtu, pa čeprav postanejo nekatera opravila manj nujna, kot na primer zalivanje. Temperatura se namreč po navadi počasi niža. Obenem navadno v septembru dežuje nekoliko več. V odsotnosti padavin pa moramo še vedno zalivati, pa čeprav v manjših količinah. Manj nujno postane tudi odstranjevanje plevela.

V tem mesecu gnojimo kapusnice in ostale jesensko-zimske zelenjadnice. Gnojimo zmerno in uporabljamo mešana gnojila z nizko vsebnostjo dušika, da bodo zelenjadnice bolje zdržale nizke temperature.

Nekatere zelenjadnice lahko začnemo beliti, kot na primer endivijo, zgodnji Treviški radič, por.

V septembru še vedno sejemo nekatere zelenjadnice, kot so solata rezivka, tržaški radič, redkev, špinaca, motovilec. Na začetku meseca presadimo sladki komarček, cikorijsko solato, por in nekatere sorte rdečega radiča. Preden sejemo ali presadimo, površino do-

bro zalijemo. Prav tako zalijemo tudi potem. Sejano površino pokrijemo z vrečevino ali pajčevinastim vlaknom.

Še vedno pobiramo veliko zelenjadnic, kot so paradiznik, jajčevci, bučke, peteršilj in druge. Sedaj pripravljamo konzerve, da bomo imeli zalogo za zimo. Ostanke zelenjadnic, ki so že zaključile svojo življenjsko dobo, odstranimo iz vrta, tudi korenine. V ostankih se namreč lahko skrivajo nekateri povzročitelji bolezni in škodljivci, ki prezimijo v zemlji in lahko ponavljajo škodo v naslednjem letu.

V septembru je možen napad nekaterih povzročiteljev bolezni, kot so septoria na zeleni, peronospora na kapusnicah in druge. Škropimo z bakrovimi pripravki. Skrbno moramo torej upoštevati karečno dobo. Še vedno zatiramo kapusovega belina s pripravki na podlagi Bacillus thuringiensis.

OKRASNI VRT - Balkonske in okenske rastline še vedno dnevno zalivamo in občasno gnojimo. Če so se nekatere že izčrpale, jih lahko poskusimo čim prej obrezati. Na ta način se bodo ponovno obrasle in zacvetele. Enoletnim okrasnim rastlinam odstranjujemo posušene dele in odcvetele cvetove.

V tem mesecu si nabavimo spomladanske čebulnice, ki jih bomo sejali od konca septembra vse do prvih dni novembra. Pripravimo zemljo, bodisi v vaze, kot na prosto. Glinasto zemljo pomešamo s peskom.

V tem mesecu trata zelo dobro raste. Še jo lahko režemo, pa čeprav v manjši meri. Sedaj lahko še gnojimo z mešanimi specifičnimi gnojili, da bo trata ostala čim več časa zelena. Po gojenju zalijemo. Na začetku meseca je čas, da sejemo novo okrasno trato, da se bo do mraza dobro ukoreninila.

dr. Magda Šturman

Izlet Kmečke zveze v Kalabrijo

KZ prireja v sodelovanju z Vsedržavnim združenjem upokojencev - CIA (Konfederacije kmetov Italije), 8 dnevni izlet na 10. Vsedržavnim praznik upokojencev ANP - CIA, ki bo od 15. do 22. oktobra v Kalabriji.

Odhod je predviden z letalom iz Benetk. Program izleta predvideva, poleg udeležbe na prazniku, ki bo v mestu Tropea tudi ogled nekaterih najznamenitejših zgodovinskih in turističnih območij Kalabrije in sicer: Gerace - Locri, Capo Colonna, Crotona, Capo Rizzato, Le Castella, Tropea, Reggio Calabria, Vito Valentia, Serra San Bruno, Cosenza - Caserta. Možen bo tudi ogled Eoljskih otokov. Cena izleta je 850 € na osebo, 400 € vplačanih ob vpisu najkasneje do 25. avgusta 2007, saldo pa do 20. septembra.

Podrobne informacije v uradih KZ oz. pri gosp. Mariarosi (GSM 338 / 9982850).

FILENAME \p G:\PRIMORSKI DNEVNIK\2007\Izlet v Kalabrijo.doc

Prijava zalog vina 2007

Kmečka zveza obvešča vinogradnike, da morajo prijaviti morebitne količine vina, ki so jih imeli v zalogi dne 31. JULIJA ob polnoči. Termin za predstavitve prijave zapade letos 10. septembra.

Te obveznosti so oproščeni samo privatni končni porabniki in trgovci na drobno.

V prijavi mora biti vino razvrščeno po kakovosti in sicer, črna in bela vina, namizna vina, vina s kontroliranim poreklom, vina z geografskim poreklom, neglede na leto proizvodnje.

Tudi letos se bodo prijave izpolnjevale direktno na spletni strani SIAN-a (HYPERLINK "http://www.SIAN.IT" www.SIAN.IT). Prijavo se lahko predstavi ali preko Pooblaščenih centrov za strokovno pomoč v kmetijstvu (CAA) ali direktno po pošti na AGEA (s priporočenim pismom).

Kmečka zveza je na razpolago za izpolnjevanje prijav do 7. septembra.

MANJŠINE

Pedofilija, alkohol in še kaj: Avstralija ostro do aboriginov

Statistiki in demografi so blizu prepričanja, da je avstralskih domorodcev (aboriginov) danes celo več kot jih je na celini živel ob prihodu kapitana Jamesa Cooka leta 1770. Današnja številka naj bi dosegala kakih 450 tisoč duš. Danes imajo (skoraj) vsi ime in priimek, nekaj pa je takih, ki na svoje poreklo niso posebno ponosni in se bolje počutijo v večini, ki jo sestavljajo »whitefella« ali belci. Ob prihodu Cooka matičnih uradov ni bilo in ugibanja so zato lahko tudi pristranska, ker bi jih utegnili krojiti težnja, da se družbeni položaj temnopoltih avtohtonih ljudi prikazuje v lepši obliki kot sicer je.

V Avstraliji se je posebno v zadnjih dveh mesecih razvil okoli domorodcev politični vihar in prizadeta območja severnega ozemlja (Northern Territory) je stvarno zasedla vojska ter uvedla nekaj kar je blizu obsednega stanja.

Avstralska javnost je do neke mere uspešno hlinila dobrohotnost do domorodcev ob priliki olimpijskih iger v Sydneyu leta 2000. Tedaj je ogenj na stadionu prižgala Cathy Freeman, vihrale so mavrične zastave avtohtonih prebivalcev in iz vseh koncev so prihajala obžalovanja belcev za grehe in zločine prejšnjih desetletij in v isti sapi obljube, da se bodo stvari od tedaj naprej odvijale v duhu pravičnosti, enakopravnosti in spoštovanja.

Seveda se vse ni izteklo tako. Če so v prvih desetletjih priseljevanja belci domorodce pobijali ali zastrupljali, so jim v prvi polovici prejšnjega stoletja enostavno ugrabljali novorojenčke in jih vzgajali po svojih merilih. Kot narod domorodci niso bili nikoli priznani in po naših kriterijih te oznake še danes ne dosegajo, ker jih sestavlja na desetine in stotine klanov in širših družin, ki lahko tudi v relativno strnjem naselju govorijo nekaj različnih jezikov.

Antropologi bi avstralske Aborigine znanstveno lahko točno opisali. Avstralska javnost pa na splošno in večkrat tudi z obupom ugotavlja, da se je njihov razvoj v 40 tisočih letih verjetne prisotnosti, malo spremenil v smeri družbenega napredka kot ga pojmujejo mi.

Do neke mere so ukrepi konzervativne vlade Johna Howarda lahko povezani z volitvami, ki bodo konec leta. Ne gre pozabiti, da si je Howard leta 2001 zajeten izplen glasov zagotovil, potem ko je ukazal vojni mornarici naj ne dovoli norveški ladji, da bi na avstralskih obalah izkrcala okoli 800 obupanib prebežnikov iz raznih azijskih peklov.

Tako seveda pravijo najbolj glasni politični nasprotniki, ki pa jih Howard uvršča med levičarsko inteligencijo, ki veliko govori, nima pa nobene konkretne upravne naloge in obveznosti v zvezi s teritorijem in ljudmi. Manj zagnane proti zvezni vladi so kra-

Mutitjulu, tradicionalni ženski ples

jevne uprave posameznih držav, čeprav jih vodijo politične sile, ki Howardu niso naklonjene.

Kje so vzroki za sedanje stanje, ki je na severnem ozemlju dozorelo do posega vojske?

Po eni strani globoko zaničevanje belcev do Aboriginov in po drugi njihova nedozvetnost do kulturne in celo materialne asimilacije, sta med obema skupnostima zgradila namišljeno pregrado. Ta se je z dodelitvijo določenih avtonomij pri krajevnih upravah celo zvišala, kajti za »whitefella« je postalo vedno težje prodirati v domače skupnosti. »Casus belli« so bile vedno pogostejša poročila, da se v naseljih dogajajo zelo grde stvari.

Najprej naj bi se v vseh večjih skupnostih uveljavila navada, da se je moški del prebivalstva združil v skupine, ki so kmalu dobile značilnosti tolpa. Ker denarja med Aborigini ni veliko, ne gre za velik kriminal. Člani ene ali druge skupine se zadovoljujejo s krajami in pretepi. Tisti denar, ki prihaja v skupnosti kot socialna podpora, se je v znatni meri spremenil v pivo ali pa v mešanico iz žganih pijač in vodo. Nadaljna nadgradnja propadanja je bilo veliko število spolnih posilstev, ki so jih utrpeli otroci in ženske.

Prav nasilna pedofilija je dala vladi zagon, da je spravila v tek akcijo, ki je prej podobna teritorialno sicer omejeni državljanski vojni, kot pa potezam pravne države.

V kraju Wadey, kakih 240 km jugozahodno od mesta Darwin, je na primer 800

šoloobveznih otrok, od katerih pa jih le nekaj več kot 50 šolo dejansko obiskuje. Izplačevanje socialne podpore družinam so po novem pogojili rednemu obiskovanju šole. Kjer pogojevanje s šolo ni mogoče, bodo izplačevali le polovico vsote, ostalo pa bodo prebivalci prejeli v obliki kuponov za prevzem hrane in oblačil. Alkohol v prizadeta naselja ne bo mogel priti. Dodatno je vlada postavila zahtevo, da zdravstveno pregleda vse otroke in ženske in ugotovi morebitne travme, ki so nastale zaradi spolnega nasilja.

Ukrepi so sprožili val kritik v politiki in civilni družbi. Levičarska retorika se je razpištola in ukrepe uvrstila v rasizem. Posebno jo moti obvezen zdravniški pregled, ki naj bi spominjal na sortiranje v nacističnih taboriščih. Proti pregledom so pretežno tudi Aborigini sami. Tisti, ki imajo določeno stopnjo šolanja in primerno obvladajo angleščino, se z sklicujejo na lastno kulturo, na svoj način življenja in običaje. V bistvu so si prisvojili retoriko, ki je značilna za vladne kritike iz vrst belcev. Ob vsemu je verjetno precej izsiljena trditve, da gre na koncu le za prisvojitve zemlje, ki je bila svoj čas vrnjena domačinom.

Vse ukrepe pa bo dejansko zelo težko uresničiti. Šola, ki naj bi jo obiskovalo 800 otrok, je delno opustošena in tudi prostorsko ne ustreza zahtevam. Najbolj kočljiv pa je zdravstveni del akcije, kajti zdravnikov, ki bi z določeno mero prostovoljstva šli na območje, je zelo zelo malo. Za razgovore z otroci in ženskami pa obstaja tudi jezikovna pregrada, kajti malokateri obvladujejo angleški

jezik v zadostni meri. Morebitna prisotnost tolmača bo samo povečala nelagodje

Glede alkohola se oblasti bojijo, da se bo razvil črni trg, kajti trgovci se bodo neradi odpovedali zaslužku, med domačini pa bo marsikdo zgrabil za posel. Takoj po vladnih ukrepih je iz naselja izginilo večje število moških, ki so se zaradi pijače zatekli v Darwin, kjer je alkohol na razpolago brez posebnih omejitev. Ostajata še dve zelo divji tolpi, ki ustrahujejo prebivalstvo. Prvi se imenujejo »Evil warriors« (bojevnik zla), drugi pa se pritevajo k »Judas priests« (Judeževim duhovnikom). Zaradi njihovega nasilja se je v druge kraje ali v Darwin izselilo okoli 300 ljudi. V zadnjih treh mesecih naj bi ti tolpi povzročili za okoli 450 tisoč avstralskih dolarjev škodo.

Kraj Wadey je nastal leta 1935 kot katoliška izpostava in se prvotno imenoval Port Keats. Od leta 1975 je zapisan kot avtonomna upravna enota, kjer o svojih zadevah odloča svet starešin. Štel naj bi okoli 2500 prebivalcev, ki pa izhajajo iz 23 različnih klanov in govorijo sedem različnih jezikov. Ker je špricanje šole že vkoreninjena navada, je vedno manj tistih domačinov, ki obvladujejo vsaj zadostno angleščino. V naselju je vedno pogostejše občejevanje v nekem »tujem« staroselskem jeziku.

Socialni izsledki za Aborigine so dramatični. Zadnja raziskava je odkrila, da ima 41 odstotkov žensk in 50 odstotkov moških malo možnosti, da bi dosegla 50. leto starosti. Ista raziskava je dokazala, da gre pri stotih mrtih Aboriginov kar za 4,5 samomorov, kar je trikrat več od državnega povprečja. Zaporji so v Avstraliji prepolni staroselcev.

Aborigini v Avstraliji prejemajo denarno socialno podporo, ki jo navadno državljanji imenujejo »sit-down money«. Torej plačilo za sedenje. Kdor je vsaj nekoliko rasiistično razpoložen, podporo imenuje »lay-down money« ali denar za poležavanje. V obeh primerih pa »whitefella« niso pretirano zadovoljni, da gre toliko denarja za lenarjenje. In to v deželi, kjer je bilo zgodovinsko toliko možnosti za delo, zaslužek in materialni napredek. Široko je razširjeno prepričanje, da so Aborigini, ki se delijo v številne narode in ločujejo preko prav toliko jezikov in narečij (prva resnejša študija je razpoznala okoli 700 skupin!), zamudili vse priložnosti zgodovine in ostali nekje blizu kamene dobe.

Pobude sedanje vlade in premierja Howarda so za povprečnega Avstralca primerne. Ob razumljivih ugovorih iz krogov prizadetih krajevnih uprav, ali bolje njihovih ostankov, so med socialno boljše postavljenimi Aborigini tudi taki, ki se zavzemajo za še ostrejša ukrepa, ki bi postavili prebivalce posebnih naselij pred travmatična dejstva. Noel Pearson zagovarja konec plačevanja podpor in hitro uvajanje rojakov v osebne odgovornosti, konec priznavanja privilegijev s potrebo po spoštovanju obveznosti. Pearson je marsikdaj napisal, da se Aborigini lahko uveljavijo, če si to želijo. Njegova teorija sloni na prepričanju, da se z drastičnimi ukrepi lahko premaga zaostalost, ki bo sicer pre-

moščena komaj po koncu »kamene dobe«.

Veliko bolj na jugu, vendar še vedno na ozemlju severnega teritorija, je kraj z imenom Mutitjulu, ki je najbolj znan kot gre za avstralske Aborigine. V neposredni bližini naselja je najbolj znana avstralska naravna zanimivost Ayers rock. Gre za največji kamnit monolit na svetu, ki dobi ob sončnem zatonu živordečo barvo. Mutitjulu je izrazito naselje domorodcev, ki sloviti monolit imenujejo in tržijo kot Uluru. Zaradi velikega turističnega obiska in priliva denarja so domačini tam v znatno boljšem stanju kot v Wadey. Šolo obiskujejo skoraj vsi otroci in na razpolago je tudi višja šola, ki pa ima svojo posebnost. Ob nastopu pubertete imajo fanti lahko samo moške učitelje, dekleta pa ženske. Šolsko leto so zato razdelili na dva dela in šola deluje en semester v moški, drugi pa v ženski sestavi. Kljub tej omejitvi so domačini veliko bolje izobraženi kot rojaki v drugih posebnih naseljih. Tamkajšnji Aborigini pripadajo narodnostim, ki nosijo težko izgovorljiva imena Pitjantjatjara, Yankunytjatjara in Ngaanyatjara. Prva je vsekakor večinska. Večina prebivalcev Mutitjula vsaj zadovoljivo govori angleški jezik.

Kamnita gmota Ayers rock ali Uluru spada v narodni park Uluru-Kata Tjuta, katera upravlja domačini v sklopu vsedržavne ustanove.

Uluru je že dolgo let kamen spotike za oblastmi. Za staroselce je kraj svet in povezan z legendami iz davnih časov. Uluru je bil dolgo časa v lasti belcev s hoteli v primerni razdalji. Domačini so obiskovalce naprošali, naj ne plezajo nanj. Leta 1983 je tedanja avstralska vlada obljubila, da bo prepovedala plezanje na Uluru, ko pa je bilo dve leti kasneje lastništvo prenešeno na skupnost domačinov, so se morali slednji odpovedati prepovedi. Danes jih lahko imamo za oskrbnike, prej kot za lastnike.

Zadnji ukrepi vlade so prizadeli celoten severni teritorij in torej tudi Mutitjulu. Najvažnejše mesto je tam sicer Alice Springs. Prisotnost vojašnice je spravila v nejevoljo prebivalce in tudi prepoved prodaje alkohola ne gre v račun. Alkoholizem in nasilje sta v Mutitjulu veliko manj prisotna, številni gostinski obrati pa onemogočajo nadzor prodaje.

Če ne bo političnih in upravnih sprememb, bo dejansko obsedno stanje trajalo šest mesecev. Prvi val kritik načelno protivladnih krogov ni zamajal prepričan načrtovalcev izrednih razmer. Premier Howard je celo omenil možnost, da bo stanje ostalo nespremenjeno, če analize ne bodo zaznale napredka.

Mimo sedanjega stanja pa je težko razumljivo zakaj so ostali Aborigini v taki zaostalosti skozi več desetletij. Spričo te neizpodbitne resnice se tudi odpira poglavje o vlogi, ki so jo imeli v Avstraliji (vendar tudi v Afriki in Ameriki) beli kolonizatorji, ki iz sebičnosti niso nikoli skrbeli, da bi domačinom pomagali do boljših življenjskih pogojev. Gre dejansko za serijo genocidov, brez katerih bi imel svet lahko povsem drugačen obraz. (dk)

Uluru, simbol aboriginov

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
sport@primorski.it

Primorski
dnevnik

0:58:44"
2007

ATLETIKA - Predzadnji dan SP v Osaki

Schwazer spet tretji Gay junak prvenstva

Ameriški tekač si je v štafeti priigrall tretjo zlato medaljo

Tyson Gay (zgoraj) je s tremi zlatimi medaljami najboljši atlet SP v Osaki, mladi Južnotirolec Alex Schwazer je v hitri hoji priboril Italiji bronasto medaljo

ANSA

OSAKA - Američan Tyson Gay je v štafeti ZDA na 4 X 100 m osvojil prvo mesto (37,79) in je po zmagah na 100 in 200 m osvojil še tretje zlato ter je najuspešnejši udeleženec prvenstva. Pred 25-letnim Gayem je tri zlate medalje v šprintih na enem SP osvojil le še njegov rojak Maurice Greene leta 1999; Carl Lewis in Michael Johnson sta prav tako osvojila po tri prva mesta, vendar Lewis leta 1983 in 1987 na 100 m, v skoku v daljino in na 4 x 100 m, Johnson pa v tekih na 200, 400 in 4 x 400 m leta 1995.

Stadion Nagai je bil prvič na tem SP povsem poln (50.000 gledalcev), saj so številni ljubitelji kraljice športa prišli zaradi japonske moške štafete 4 X 100 m, ki je v kvalifikacijah z azijskim rekordom in enim najboljših izidov vseh časov (38,21) napovedala možnost boja za odličja, vendar je kljub izidom 38,03 ostala prazen rok.

KONČNO - Šebrle, svetovni rekorder, je v svojem šestem nastopu na SP končno postal tudi svetovni prvak v mnogoboju. Olimpijski zmagovalac in evropski prvak pa je imel zelo težko delo, saj je po prvem dnevu in tudi večji del drugega presenetljivo vodil Jamajčan Maurice Smith (8644), ki se je moral zadovoljiti s srebrom, tretji pa je bil Kazahstanec Dimitrij Karpov (8586).

Svetovni dvoranski prvak v mnogoboju Andre Niklaus in Nemčija je bil peti (8371), branilec naslova Bryan Clay iz ZDA pa je moral odstopiti zaradi bolečin v mečni mišici, ki mu je onemogočila nastop v skoku v višino.

Šebrle se je do zmage dokopal v zadnjih dveh disciplinah, v metu kopja in teku na 1500 m, ki sta šibki točki Smitha. Dvaintridesetletni Čeh je prevzel vodstvo z osebnim rekordom (71,18 m) v metu kopja. Pred zadnjo disciplino je imel 44 točk prednosti pred Smithom, ki je kopje zalučal le 53,61 metra. Zato je Šebrle na 1500 m tekel 10 metrov za Jamajčanom iz brez težav ubranil prvo mesto.

BREZ PRESENEČENJ - Walker, srebrni s SP v Helsinkih, je v skoku v palico 5,86 metra preskočil v prvem poskusu, Francoz Romain Mesnil pa v drugem, kar je odločilo zmagovalca v prid letos vodilnemu po izidu na svetu. Tretji je bil Nemec Danny Ecker, ki je preskočil pet centimetrov manj (5,81), kolikor je zmo-

gla še peterica na naslednjih mestih, vendar je imel med vsem najmanj poskusov.

V prvi končni odločitvi in najdaljši na SP je prvo avstralsko zlato v hitri hoji na dosedanjih SP ali OI osvojil Deakes, ki so ga še pred prihodom v cilj oblike solze sreče, saj je njegova domovina znana tudi po tej športni zvrsti, vendar višje od bronu doslej ni zmogla.

HITRA HOJA - Tridesetletni svetovni rekorder, ki je bil tretji že na OI leta 2004 na 20 km, je 34 kilometrov po startu prehitel evropskega prvaka Yohana Diniza iz Francije, ki je bil na koncu drugi (3:44,22), tretji pa je bil tako kot leta 2005 v Helsinkih mladi Italijan Alex Schwazer (3:44,38), ki ima sicer v lasti najboljši izid sezone na svetu in s končno uvrstitvijo sprva ni bila zadovoljen. »Zavedam se, da

bi bil lahko zmagal,« je dejal.

KAJ ŠE - Slovenske nastope na SP je danes ponoči sklenila v maratonu Helena Javornik, Italijani pa bodo stiskali pesti za skakalko v višino Antonello Di Martino, ki bi lahko povečala doslej dokaj skromno bero odličij njene odprave.

Spored

Danes

Finalne odločitve (8): 0.00 maraton ženske; 12.00 višina ženske; 12.30 5.000 m moški; 12.30 kopje moški; 12.55 800 m moški; 13.10 1.500 m ženske; 13.30 štafeta 4x400 m ženske; 13.50 štafeta 4x400 m moški

Finalne odločitve

Moški

4 x 100 m: 1. ZDA (Darvis Patton, Wallace Spearmon, Tyson Gay, Leroy Dixon) 37,78; 2. Jamajka 37,89; 3. Velika Britanija 37,90; 4. Brazilija 37,99; 5. Japonska 38,03; 6. Nemčija 38,62 - odstopa: Nigerija in Poljska

Palica: 1. Brad Walker (ZDA) 5,86; 2. Romain Mesnil (Fra) 5,86; 3. Danny Ecker (Nem) 5,81; 4. Igor Pavlov (Rus) 5,81; 5. Bjoern Otto (Nem) 5,81; 6. Jevgenij Lukjanenko (Rus) 5,81; 7. Aleksandr Averbukh (Izr) 5,81; 8. Tim Lobinger (Nem) 5,81

Deseterboj: 1. Roman Sebrle (Češ) 8676; 2. Maurice Smith (Jam) 8644; 3. Dmitrij Karpov (Kaz) 8586; 4. Aleksej Drozdov (Rus) 8475; 5. Andre Niklaus (Nem) 8371; 6. Aleksej Sisojev (Rus) 8357; 7. Romain Barras (Fra) 8262; 8. Yordani Garcia (Kub) 8257.

Hoja na 50 km: 1. Nathan Deakes (Avs) 3:43,53; 2. Johan Diniz (Fra) 3:44,22; 3. Alex Schwarzer (Ita) 3:44,38; 4. Denis Nižegorodov (Rus) 3:46,57; 5. Erik Tysse (Nor) 3:51,52; 6. Mikel Odriozola (Špa) 3:55,19; 7. Sun Chao (Kit) 3:55,43; 8. Trond Nymark (Nor) 3:57,22

Ženske

5000 m: 1. Meseret Defar (Eti) 14:57,91; 2. Vivian Cheruiyot (Ken) 14:58,50; 3. Priscah Jepleting Cheron (Ken) 14:59,21; 4. Sylvia Jebiwott Kibet (Ken) 14:59,26; 5. Elvan Abeylegesse (Tur) 15:00,88; 6. Meselech Melkamu (Eti) 15:01,42; 7. Jennifer Rhines (ZDA) 15:03,09; 8. Shalane Flanagan (ZDA) 15:03,86

4 x 100 m: 1. ZDA (Lauryn Williams, Allyson Felix, Mikele Barber, Torri Edwards) 41,98; 2. Jamajka 42,01; 3. Belgija 42,75; 4. Velika Britanija 42,87; 5. Rusija 42,97; 6. Belorusija 43,37; 7. Nemčija 43,51; 8. Poljska 43,57

NAŠ POGOVOR - Naš hitrohodec Fabio Ruzzier iz Lonjera pri Trstu

»Alex Schwazer je bil v izredni formi, lahko bi brez težav postal svetovni prvak, toda...«

Kaj se je pravzaprav pripetilo južnotiroleckemu hitrohodcu v dresu italijanske reprezentance Alexu Schwazerju, ki po tekmih - kljub bronasti medalji - ni bil najbolj zadovoljen?

»Žal mi je zanj, ampak zgrešil je taktiko. Enostavno je tekmo na 50 km začel prepočasi. Danes (včeraj op. ur.) bi lahko brez večjih težav postal svetovni prvak,« meni naš najboljši hitrohodec Fabio Ruzzier iz Lonjera pri Trstu.

Zakaj pa je začel tako počasi?

»Bal se je vroče in vlažne klime v Osaki. Ampak se je počeno uštel, saj so bile danes (včeraj) vremenske razmere ugodnejše kot ponavadi. Bilo je okrog 30 stopinj Celzija in okrog 55 odstotkov vlage. Prejšnje dni je bilo veliko bolj vroče - 34-35 stopinj in 65-70 odstotkov vlage. Druga napaka, ki jo je Alex storil, je, da se ni takoj 'prilepil' na vodilno trojico, ki je pobeignila. Japonec sicer ni bil nevaren, ostala dva pa sta bila zmagovalca in svetovni rekor-

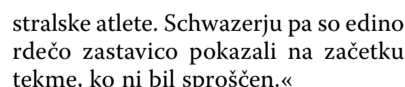
der Avstralec Deakes in evropski prvak Francoz Diniz. Oba sta bila tudi favorita za zmago. Kriv je tudi Alexov 'staff', na čelu s športnim vodjo italijanske ekipe Sandrom Da Milanom. Prav on bi bil moral obvestiti Alexa, kaj se dogaja in mu svetovati naj pospeši ritem, drugače mu ne bo uspel veliki podvig.«

Proti koncu je Alex vseeno pospešil...

»A bilo je prepozno. Pospešil je zadnjih dvajset kilometrov. Po 35 kilometrih sta vodilna imela že čez dve minuti prednosti. Zadnji kilometer je prehodil v rekordnem času 4:08. Še dva kilometra več in bi Alex zmagal. Drugouvrščenemu Francozu so sodniki dvakrat pokazali rdečo zastavico. Še tretji opomin in bi ga diskvalificirali.«

Kako pa bi ocenil nastop svetovnega prvaka?

»Avstranci nimajo dobre tehnike. Deakes je hodil z zelo ozkimi koraki. Sodniki bi ga lahko tudi kaznovali. Najbrž so zaprli eno oko, ker so pred tem že diskvalificirali vse ostale av-

FABIO RUZZIER

KROMA

stralske atlete. Schwazerju pa so edino rdečo zastavico pokazali na začetku tekme, ko ni bil sproščen.«

Tržačan Diego Cafagna se je uvrstil na 18. mesto (4.06:03).

»Cafagna je storil podobno napako kot Schwazer. Začel je zelo počasi, bal se je vročine in vlage. Prve kilometre je prehodil v času 5:20 (na km), kar je absolutno prepočasi. Zatem pa je le pospešil in izboljšal uvrstitev. Zanimivo je, da sem bil jaz pri štiridesih letih (osebni rekord na 50 km) le slabih enajst sekund (4.06.14) slabši od Cafagna.«

KOMENTAR Bo rekord? Heide bedela nad Dannyjem

Prvenstvo je tik pred koncem in kot vedno se pričakuje, da ga bo oplementil svetovni rekord. V panogah za posameznike do rekorda ne more priti in edini žarek upanja nudi štafeta 4x400 m iz ZDA. Znamka je sedaj pri uglednem času 2.54,20 kar pomeni 43,55 za vsakega od četverice. Zmagovalac posamičnega teka Wariner je zmogel celo nekoliko boljši čas, Merritt je tekel pod 44 sekundami, katerim je zelo blizu tudi Taylor. Četrty tekač, ki bo verjetno zmagovalac teka na 400 ovire Clement, prav gotovo ni počasnejši od kakih 44,30. Seštevek štirih časov je precej nad rekordno znamko. Za štafeto pa je treba upoštevati leteče starte, ki na koncu obrodijo zajetne prihranke.

ZDA imajo rekord v svojih nogah, odvisno pa bo od vneme tekačev. Se bodo zadovoljili z zmago in paradnim tekem Warinerja v zadnjem krogu ali ne.

V primeru, da bodo ZDA naskakovale rekord, morajo prvaka Warinerja postaviti na sam start. S tem bi si že ob prvi predaji pridobile ugleden naskok, ki bi predvsem zagotavljal naslednje predaje brez tveganja v previranju, ki je v štafeti 4x400 m dokaj običajno. Za Warinerjem je vrstni red brez pomena, kajti vsi trije bi morali s precejšnjo lahkoto z letičimi starti dosegati čase pod 44 sekundami. Koliko pod 44 sekundami bomo lahko videli samo danes. Rekord pa je zrel.

Skok s palico je bil včeraj na imenitnem nivoju s kar osmimi skakalci preko 5,81 m. Zato je bil končni izid 5,86 m zmagovalca majhno razočaranje. Pričakovalo se je vsaj par atletov preko 5,91 m in morda naskakovanje šestih metrov, čeprav samo za zadovoljstvo gledalcev in televizije. Zadoljuna z izidom je bila Heide Rosendhal. Kdo je ta Heide? Nič manj kot olimpijska prvakinja v daljini iz OI v Muenchnu in dvakrat tudi rekorderka v tedanjem peterboju. Heide Rosendhal je intenzivno sledila izvajanju svojega sina Dannyja, ki je bil na koncu tretji.

Bruno Krizman

Kaj mu boš najprej rekel, ko se bo vrnil v Trst?

»Da naj si pred tekmo pogleda vremensko napoved.«

Osako poznaš zelo dobro, saj si tam tudi sam tekmoval...

»To je bilo na svetovnem veteranskem prvenstvu leta 1999, ko sem zmagal na razdalji 30 km. Bilo je julija in dobro se spominjam, da smo startali že ob 6. uri zjutraj, z gosto meglo. Bilo je zelo vlažno. Ko je pokukalo sonce, je bila prava katastrofa. Zadnji kilometri so bili peklenski. Atleti so dobesedno popadali na tla. Startalo nas je devetdeset, do cilja pa nas je prišlo le štiri-deset.«

Bliža se tvoj nastop na SP.

»V četrtek bom v Misano Adriatico tekmoval na razdalji petih kilometrov. Prihodnji ponedeljek bo tekma na 10 km, prihodnji petek pa še na 20 km. Jutri (danes) pa bom nastopil na trofeji Triveneto v Vittoriju Venetu.« (jng)

NAMIZNI TENIS - Nova Krasova »tujka« Helena Halas

Ekonomistka prihaja v »domače okolje«

S trenerjem Fengom se pogovarja v angleščini - Z Mladostjo hrvaška prvakinja

Helena Halas (najvišji ranking: 150. na svetovni lestvici) je svojo kariero začela pri Vrtojbi, zatem pa nadaljevala pri ljubljanski Iliriji in zagrebški Mladosti. Helena ni prva Slovenka (iz Slovenije), ki igra pri Krasu. Pred njo sta že nastopali Vesna Ojstršek in Petra Dermastja

KROMA

Včeraj dopoldne smo v zgornji telovadnici (na 24. Kraškem pokalu) prvič videli na delu Krasovo »tujko« Heleno Halas, 29-letno slovensko namiznoteniško igralko iz Šempetra pri Novi Gorici. Svojo pot pri zgornjskem klubu, pod taktirko trenerja Yang Fenga, je levoroka Helena začela na najboljši način, saj je osvojila tri srečanja. Halaseva, ki je v lanskem sezoni uspešno nastopala z zagrebško Mladostjo in osvojila hrvaško državno prvenstvo, je pred dvema letoma na evropskem prvenstvu osvojila bronasto medaljo, na Sredozemskih igrah leta 2001 v Tuniziji pa je bila srebrna (skupaj z nekdanjo Krasovo igralko in reprezentantko Petro Dermastjo).

V lanskem sezoni ste bili z Mladostjo hrvaški prvaki. Letos pa bo nastopala v drugi italijanski ligi. Kako to, da si sprejela to odločitev?

»Sprva sem mislila, da bom letos igrala pri Vrtojbi, blizu doma. Pri Krasu so se pogovarjali, da bi najeli Škarbarjevo. Zatem pa je prišlo do sprememb in odločili smo se, da v Zgonik pridem jaz. V bistvu mi je to v celoti odgovarjalo, saj bom v italijanskem prvenstvu imela manj tekem. Zaradi študija in službe mi je to pisano na kožo. Med tednom bom namreč trenirala v Ljubljani.«

Najbrž si pri Krasu že poznala nekatere igralko?

»Tako je. Že prej sem poznala Martino (Milič) in Katjo (Milič), ki sta študirali v Ljubljani. Tudi s Sonjo Milič naju veže že dolgoletno prijateljstvo, tako da dejansko prihajam v domače okolje.«

Kaj pa si študirala in kje si zaposlena?

»Študirala sem ekonomijo (informacijska smer) in pred kratkim sem dokončala tudi magistriraj. Sedaj sem zaposlena v nekem podjetju v Ljubljani.«

Poznaš italijansko A2 ligo?

»Po resnici povedano ne. Pomembno pa bo, da bomo v ekipi ustvarili dobro prijateljsko vzdušje. Tako smo z reprezentanco pred dvema letoma osvojile medaljo na EP.«

Kateri je vaš cilj v letošnji sezoni?

»Poskušali se bomo uvrstiti tik pod vrhom lestvice.«

Služba, študij in šport. Kako ti uspe usklajevati vse skupaj?

»Sem športnica po duši. Delovna in vztrajna. Nikoli ne bi opustila športa. Ob namiznem tenisu se namreč ukvarjam še s košarko, badmintonom, tenisem in odbojko na mivki. Sem zelo aktivna.«

Kakšen vtis ti je doslej zapustil kitajski trener Feng?

»Je zelo v redu. Namiznoteniškega znanja mu ne manjka. Z njim se pogovarjam v angleščini, ker italijanščine ne obvladam dobro.« (jng)

Kras ZKB za 5. mesto

V drugem in tretjem krogu »XXIV. Kraškega pokala« je bilo na sporedu veliko zanimivih srečanj, ki so odločala o današnjih finalistih. Najbolj zagrizene so bile nedvomno tekmovalke državne reprezentance Velike Britanije, ki so se do zadnjega trenutka borile, da bi iztržile dragocene točke proti lanskemu zmagovalcu Acquaestilu iz Duga Rese (Hrvaška). Za las je zbežala Krasu ZKB zmaga proti madžarski ekipi, ki je bila bolj gotova v vseh tehničnih elementih igre. V tej tekmi je debitirala v belodečem dresu Krasa Slovenka Helena Halas, ki je tudi osvojila skupno tri srečanja in že pokazala, da predstavlja za našo ekipo precejšnjo gotovost pri homogenosti skupine. Vsekakor moramo pohvaliti igralko vseh ekip, kajti nekatere so kljub mladim letom pokazale že skrajšnjo mednarodno zavest in vrednost.

Včerajšnji izidi, skupina A: Duga Resa (Hr) - Topolčany (Svk) 5:1, Velika Britanija - Vrtojba (Slo) 6:0, Duga Resa - Velika Britanija 4:2, Topolčany - Vrtojba 5:1; skupina B: Szekszard (Hr) - Kras ZKB 5:1, Tis Zagreb (Hr) - Izola (Slo) 4:2, Szekszard - Tis 6:0, Kras ZKB - Izola 5:1.

Danes (ob 9. uri): od 1. do 4. mesta: Szekszard, Tis, Duga Resa in Velika Britanija; od 5. do 8. mesta: Kras ZKB, Topolčany, Vrtojba, Izola.

»Usodni« centimetri

Tako je Alessio Berlanda (levo) v finalu šprinta na svetovnem skiroll prvenstvu v

hrvaškem Oroslavju premagal našega Daida Bogatca, ki pa je z osvojitvijo srebrne medalje vsekakor dosegel svoj doslej največji uspeh na tekmah za SP.

Njegova sestra Mateja, ki je v petek, kot smo že poročali, v isti disciplini osvojila bron, se bo danes v moštveni štafeti skušala dokopati do zmage.

ODBOJKA - Priprave mladincev Olympie v Zgornjih Gorjah pri Bledu

Priprave uspele, gripa nagajala, fantje so se med poletjem »potegnili«

Sedemnajst mladih odbojkarjev ŠZ Olympie se je pred dnevi vrnilo z enotedenskih priprav na Bledu, točneje v Zgornjih Gorjah, kjer so bili nastanjeni, imeli na razpolago lepo opremljeno telovadnico tamkajšnje osnovne šole, za hrano pa so se dogovorili z neko bližnjo gostilno. Na pripravah so mladim odbojkarjem sledili trener Diego Poletto ter spremljevalca Andrej Vogrič in Katerina Ferletič. Vadbeni program je bil še kar natrpan, saj so v telovadnici vadili dvakrat na dan. Vse je potekalo v najlepšem redu, žal pa je en dan skoraj celo ekipo zajela trebušna gripa, tako da se je turnirja v Huminu, ki je bil na sporedu zadnji dan priprav, lahko udeležilo samo 8 igralkcev. »Fantje so delali resno, prijetno nas je presenetilo tudi to, da so nekateri med poletjem kar precej zrasli,« je povedal Andrej Vogrič. Pri Olympii načrtujejo, da bi sodelovali v vseh treh deželnih mladinskih prvenstvih. Med sezono bodo sestavili dve skupini. Tista, ki bo tekmovala v prvenstvu under 14, drugo skupino pa sestavljajo igralci kategorij under 16 in under 18. »Igralcev kategorije under 18 je sicer malo, zato smo pripravljani pri sestavi ekip za to starostno kategorijo sodelovati z ostalimi slovenskimi društvi, če ne bo šlo, pa bomo nastopili sami,« je še povedal Vogrič.

ODBOJKA - Sloga v ženski C ligi

Ključne igralko na svojem mestu

Odbojarska ekipa, o kateri smo doslej še najmanj poročali, je tista, ki je v minuli sezoni dosegla najboljši rezultat, to je ženska vrsta Sloge, ki je napredovala v deželno C ligo. Pet igralk članke vrste se je v preteklih dneh mudilo na društvenih pripravah, ostale pa so pod taktirko Edija Božiča vadile doma skupaj s člani moške ekipe, ki se priprav niso mogli udeležiti. »Ker so bile nekatere še na dopustu, bomo zares in vsi skupaj pričeli pravzaprav v ponedeljek,« je povedal trener Martin Maver.

Podoba ekipe še ni popolna, pomembno pa je, da nobena od lani ključnih igralk ni vrgla puške v koruzo. Perotova, Ciocchijeva, Cvelbarjeva, Spangarova, Gantarjeva, Starčeva in Chiranijeva bodo še naprej sestavljale udarno šesterko in libero. »Mislim, da imamo dovolj izkušeno začetno postavbo za tako zahtevno prvenstvo. Naš cilj je obstanek, izpadeta pa samo dve ekipi. Dosti je odvisno tudi od konkurence, ki je še ne poznamo,« je povedal Maver, ki pa še ne ve natančno, katere

igralko bodo dopolnile ekipo, saj bi nekatere od tistih, ki so lani manj igralo, lahko morda prestopile v drugo ekipo. Slogina igralka je tudi odlična podajalka Karin Crissani (Corettijeva ostaja pri Alturi) ki je sicer začela trenirati s Torriano, s katero si je lani priborila napredovanje v B1 ligo, vendar še ni gotovo, da bo tam tudi igrala. »Moja želja je, da bi po dveh napredovanjih v B1 ligo (pred dvema letoma s Pordenonom, op. ur.) v njej tudi igrala, vendar se moram s Torriano še dogovoriti. Če dogovora ne bo, se zagotovo vrnem k Slogi,« nam je povedala Crissanijeva.

Željo, da bi igrala pri Slogi, je povedal Maver, je izrazila tudi Chiara Fazarinc, ki lani ni končala sezone pri Libertasu v B2 ligi, in je sicer registrirana za Kontovel, pri katerem pa ne bo igrala. Stvar je še odprta.

Slogašice bodo med pripravami veliko igralo, čakajo jih tudi tradicionalni nastop na Turnirju Bazoviških žrtev (15. in 16. tm.) ter pokalne tekme (od 17.9).

ITALIJA - Zunanji minister o demonstracijah skrajne levice o socialnem skrbstvu

D'Alema: udeležba ministrov bi bila »nevzdržno protislovje«

»Kdor vlada, ne dela povork proti vladi« - Giordano (SKP): »Dovolj z ustrahovanji in grožnjami«

TELESE TERME - »Če ministri demonstrirajo proti vladi, to postavlja vladi probleme. Gre za nevzdržno protislovje.« Tako se je italijanski zunanji minister in podpredsednik vlade ter vidni predstavnik Levih demokratov Massimo D'Alema izrazil glede morebitne prisotnosti nekaterih ministrov iz vrst skrajne levice na demonstracijah, ki jih slednja 20. oktobra prireja na temo socialnega skrbstva in utegne nasprotovati vladni politiki na tem področju. D'Alema je svoje nasprotovanje prisotnosti ministrov na demonstracijah izrazil včeraj na prazniku sredinske stranke Udeur v kraju Telese Terme. Ta prisotnost bi po njegovem mnenju bila »znamenje šibkosti, ne pa moči. Kdor vlada, ne dela povork proti vladi, ampak vlada,« je dejal D'Alema. Pri tem zunanji minister nalašč ni hotel uporabiti izraza »vladna kriza« iz vraževerja, vendar ravno tako ne verjame v možnost predčasnih volitev spomladi prihodnje leto, saj je to po njegovih besedah le propaganda voditelja desnosredinske opozicije Silvia Berlusconi.

Na isti valovni dolžini kot D'Alema je tudi minister za delo Cesare Damiano (tudi on iz vrst LD), ki je na prazniku dnevnika L'Unità v Genovi dejal, da udeležba ministrov na demonstracijah ne koristi. Prisotnost ministrov na oktobrski manifestaciji bi pomenila za Prodijevo vlado krizo: če Prodi pade, ne bo več levosredinske vlade in si bo treba prevzeti odgovornost za ponovno izročitev države desni sredini.

D'Alema in Damiano sta se tako pridružila kritikom napovedanih demonstracij o socialnem skrbstvu in morebitne prisotnosti levih ministrov na njej. Pred tako prisotnostjo sta pred tem posvarila rimski župan Walter Veltroni (prav tako predstavnik LD), ki je eden od kandidatov za vodstvo nove Demokratske stranke, in pravosodni minister Clemente Mastella iz stranke Udeur, ki je prvi opozoril na možnost vladne krize in posvaril tudi pred udeležbo tajnikov levih strank.

Vendar se na levici ne dajo. Tajnik Stranke komunistične prenoje Franco Giordano je ravno v Telesu dejal, da je treba nehati z »ustrahovanji in grožnjami« proti levici, tajnik Stranke italijanskih komunistov Oliviero Diliberto pa je kratkoma dejal, da se bodo oni demonstracij udeležili, za ministra za socialno solidarnost Paola Ferrera (SKP) pa je prisotnost na demonstracijah »postranski problem«. Ministrica za zdravje Rosy Bindi, ki pripada Marjetici in tudi sama kandidira za voditeljico Demokratske stranke, pa je pozvala k enotnosti levosredinske koalicije brez postavljanja ultimativ, pri čemer je pozvala leve ministre, naj se ne udeležijo oktobrskih demonstracij. Ministra za okolje Alfonso Pecorella Scania, ki pripada Zelenim, pa na demonstracijah ne bo.

Za zunanjega ministra D'Alema bi prisotnost levih ministrov na manifestaciji povzročila vladi probleme, vendar ni hotel govoriti o vladni krizi

ANSA

CERKEV - V Loretu Papeža je pričakalo 400.000 mladih

LORETO - 400.000 mladih iz vse Italije - gre za število, ki je preslego pričakovanja organizatorjev - je včeraj na ravnini Montorso pri znameniti Marijini božji poti v Loretu v Markah pričakalo papeža Benedikta XVI., ki je mednje prispel včeraj zvečer. Papeža je na pristajališču za helikopterje v imenu italijanske vlade sprejel njen podpredsednik Francesco Rutelli, prisoten pa je bil tudi predsednik Italijanske škofovske konference škof Angelo Bagnasco. Benedikt XVI., ki se bo z mladimi italijanskimi katoličani na shodu, ki ga prireja Italijanska škofovska konferenca, mudil tudi danes, ko bo na prizorišču shoda daroval mašo in molil angelovo češčenje, je po prihodu molil skupaj z mladimi ter prisluhnil njihovim vprašanjem o problemih in položaju mladih generacij. Udeleženci so lahko prisluhnil tudi pričevanjem osebnosti, kot sta duhovnik Oreste Benzi, ki se ukvarja z zasvojenji, in misijonar Giancarlo Bossi, ki je pred nedavnim bil dalj časa v rokah ugrabiteljev na Filipinih. V večernih urah je stekel bogat kulturni program, ki so ga med drugim oblikovali tudi zvezdniški pevci, kot so Andrea Bocelli, Lucio Dalla in Claudio Baglioni.

BESLAN - Tretja obletnica pokola v šoli

Solze in številna vprašanja v spomin na dogodke v Beslanu

MOSKVA - S solzami in še vedno s številnimi vprašanji so se v Rusiji včeraj spomnili tretje obletnice drame s talci v severnoosetskem mestu Beslan, ki je leta 2004 terjala 332 smrtnih žrtev, od tega več kot polovice otrok. Osrednja spominska slovesnost je ob zvonenju zvonov potekala ob ruševinah nekdanje šole v Beslanu, kjer se je zbralo okoli 3000 žalujočih, ki so v rokah držali sveče in na kraj tragedije polagali cvetje.

Slovesnost v šoli, kjer so ugrabitelji pred tremi leti ugrabili več kot tisoč otrok, so spremljale okrepljene varnostne sile. Na zidovih šole pa je bilo mogoče prebrati jezne besede, ki so izražale čustveno in politično razburjenje, ki ga tragičen dogodek še vedno vzbuja. "Oblastem ni mogoče odpustiti, da so dovolile Beslan," je pisala na enem od napisov. "Zvezna varnostna služba in notranje ministrstvo sta odgovorna za teror," pa je navajala drug. Dogodka v Beslanu sta se udeležila tudi predsednik dume, spodnjega doma ruskega parlamenta, Boris Grizlov in Dmitri Kozak, posebni predstavnik ruskega predsednika Vladimirja Putina za jug Rusije. Popoldne naj bi spominska slovesnost potekala še v Moskvi.

Tragedija se je zgodila, ko je skupina teroristov iz Čečenije in Ingušetije na prvi šolski dan 1. septembra 2004 v šoli v Beslanu zajela več kot 1100 otrok, njihovih svojcev in učiteljev. Ugrabitelji so zahtevali umik ruskih enot iz Čečenije in izpustitev somišljenikov v Ingušetiji. Ko so ruske posebne enote po neuspešnih pogajanjih dva dni kasneje vdrla v poslopje, se je vnel spopad, v katerem je bilo ubitih 320 talcev, 12 pripadnikov varnostnih sil in 31 teroristov, skoraj 800 ljudi pa je bilo ranjenih.

Ruska parlamentarna komisija je decembra lani v poročilu ugotovila, da je bila akcija posebnih ruskih enot upravičena, za ugrabitve in visok krvni davek pa je okrivila več vodij čečenskih upornikov, med njimi Šamila Basajeva, ki so ga ruske sile lani ubile. Poročilo se ni skladalo s trditvami več talcev, ki so za visok krvni davek krivili neustrezen odziv Moskve. Starši žrtev pa so zahtevali, da je treba soditi tudi tistim, ki so bili odgovorni za reševanje talcev, vključno z vodjo ruskih posebnih enot Nikolajem Patruševim. Roka pravice je namreč dosegla le edinega preživelega izmed 32 ugrabiteljev, 24-letnega Čečena Nurpačija

Avstrijske oblasti prijele osumljenca za vojne zločine v BiH

DUNAJ - Avstrijska policija je včeraj na mejnem prehodu Šentilj aretirala nizozemskega državljanca, ki je osumljen vojnih zločinov v BiH. Kot je sporočila policija, gre za 43-letnega državljanca Nizozemske po rodu iz BiH, za katerim so oblasti v Sarajevu razpisale mednarodno tiralico za aretacijo. Moški je poskušal iz Slovenije vstopiti v Avstrijo, med pregledom dokumentov pa so ugotovili, da je za njim razpisana tiralica. Avstrijska policija še ni objavila podrobnosti o identiteti moškega, pojasnila pa je, da so ga iskali v zvezi z boji med vojno v BiH med letoma 1992 in 1995. Osumljeni je trenutno v preiskovalnem zaporu v Gradcu.

Pogovori ZDA in Severne Koreje

ŽENEVA - Delegaciji ZDA in Severne Koreje sta pričeli nov krog pogovorov o rešitvi severnokorejske jedrske krize. Glavni ameriški pogajalec Christopher Hill je v petek izrazil upanje, da bodo dvodnevni pogovori pripomogli k nadaljevanju urničevanja februarskega šeststranskega sporazuma, po katerem naj bi Severna Koreja v zameno za mednarodno pomoč razglasila konca vseh vidikov njenega jedrskega programa.

Kulajeva, ki je bil maja lani obsojen za dosmrtno ječo.

Svojci žrtev in mnogi Rusi so prepričani, da so oblasti prikriale dejanski potek dogodkov. "Tri leta po napadu nas je manj, vedno bomo vseeno prišli do resnice," je dejala Suzana Dudijeva, ki je v tragediji izgubila 13-letnega sina, sicer pa vodi odbor beslanskih mater.

Julija letos je 89 svojcev in staršev otrok, ki so umrli v Beslanu, na Evropskem sodišču za človekove pravice v Strasbourgu vložilo tožbo proti Rusiji. Rusijo tožijo zaradi kršitve štirih členov Evropske konvencije o človekovih pravicah - pravice do življenja, pravne zaščite, spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter svobode izražanja.

Glavno sporno vprašanje je, kdo je odgovoren za eksplozijo, ki je sprožila vdor ruskih posebnih enot na zadnji dan tragedije. Oblasti trdijo, da so bili za eksplozijo odgovorni ugrabitelji, mnogi preživeli in neodvisni preiskovalci pa trdijo, da so ruske posebne enote namerno sprožile spopad z ugrabitelji z izstrelitvijo granate tako uničujoče moči, da se je zrušil del strehe šole in zahteval žrtev. Takrat je prišlo do ostrih spopadov z ugrabitelji, ki so zahtevali mnoge žrtve. (STA)

www.regione.fvg.it

nova spletna stran

Aktivno poslušanje

Nova spletna stran dežele Furlanije Julijske krajine nudi možnost državljanom, da posredujejo svoja stališča na različne načine, kot so na primer hitre raziskave javnega mnenja, web-konference (Predsednik odgovarja državljanom neposredno skozi ekran), mnenjski vprašalniki.

Nove storitve

Nuditi storitve državljanom pomeni tudi omejiti birokracijo in povečati možnosti medsebojnih stikov z javno upravo. Nova spletna stran nudi možnost opozarjanja, posredovanja predlogov in pritožb, kar vse lahko poteka preko računalniške tipkovnice. Obstajajo tudi Podcast, feedRSS in delovne skupnosti. Med novostmi je služba Avisami, ki posreduje uporabniku podatke preko sms sistema in elektronske pošte.

Inteligentne poti

Vodene poti za naglo in olajšano vstopanje na različna tematska področja. Pozornost je usmerjena na naslednje vsebine: focus in banner naju po enostavnih poteh vodita do cilja našega iskanja.

Jasne informacije

Vsebine strateškega pomena se stalno dopolnjujejo tudi z novicami iz smeri v različnih jezikih.

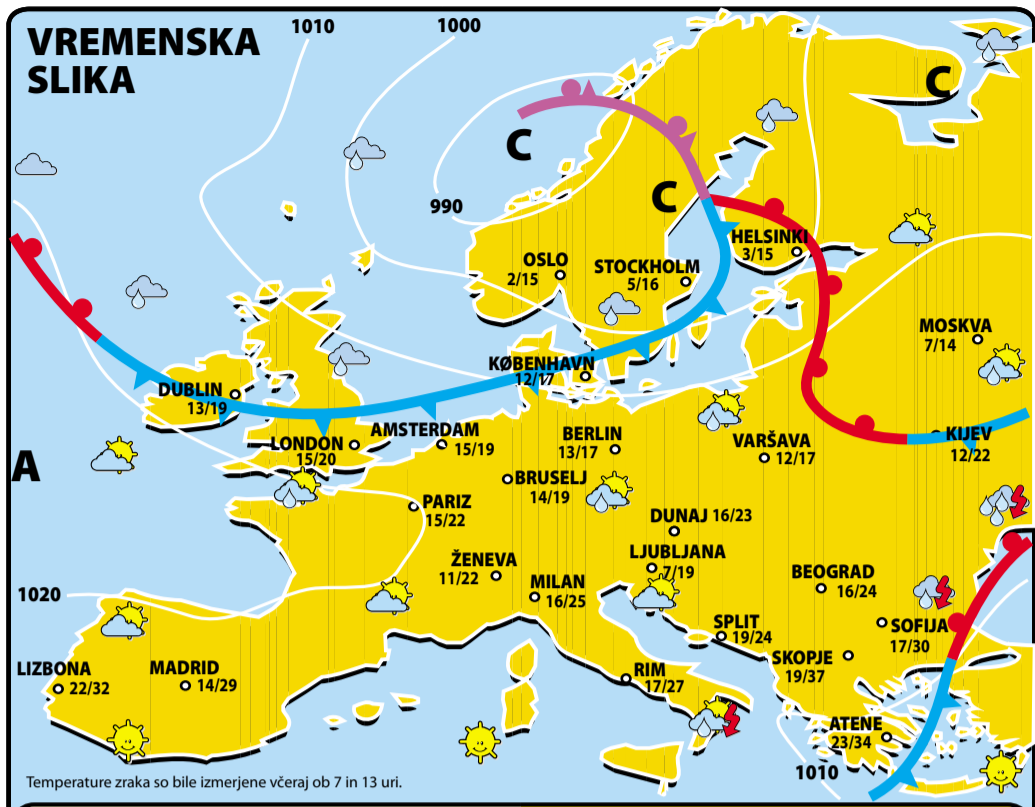
REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

www.regione.fvg.it
www.fvg.tv

PRIPRAVLJENI na širjenje znanja

Michele Gamba, maratonec

Nad zahodno Evropo je anticyklonsko območje, ki prehodno zagotavlja vremensko stanovitnost. V noči na torek bo iznad Skandinavije dosegla naše kraje izrazita hladna fronta, za njo bodo pritekali močni in hladni severovzhodni tokovi.

Nad zahodno Evropo in Alpami je območje visokega zračnega pritiska. S šibkimi severovzhodnimi vetrovi doteka nad naše kraje suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 6.27 in zahaja ob 19.42.
 Dolžina dneva 13.15.

BIOPROGNOZA
 Vreme večini ljudi ne bo povzročalo opaznih težav, le najbolj občutljivi bodo popoldne prehodno imeli težave, ki bodo nekoliko pogostejše na severu države.

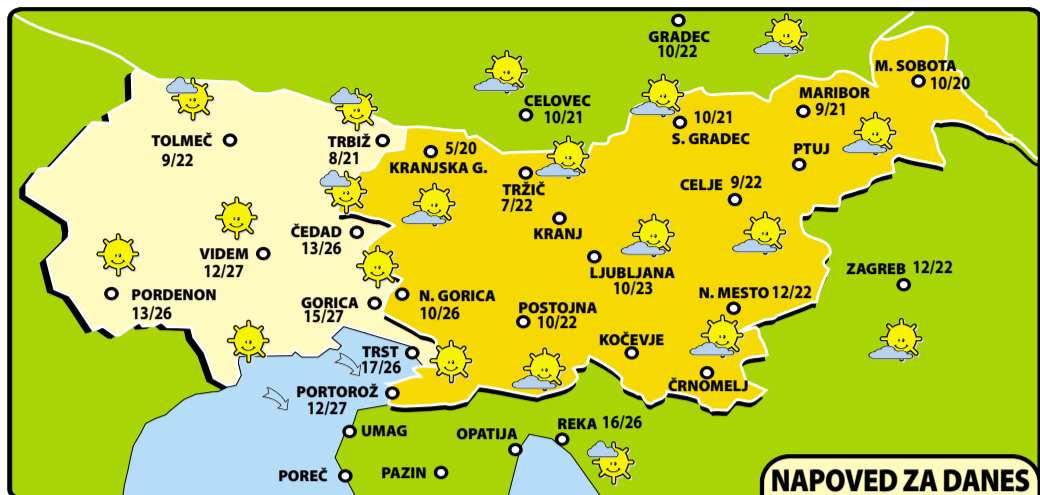
MORJE
 Morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,2 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m20	2000 m6
1000 m15	2500 m3
1500 m10	2864 m1

UV INDEKS
 Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva 6 in v gorah 7.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

NAPOVED ZA DANES
 Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno. Ob morju bo zjutraj pihala šibka burja, čez dan zmeren severozahodni veter. Danes bo povečini jasno, čez dan občasno zmerno oblačno. Ponekod po nižinah bo zjutraj megla ali nizka oblačnost. Najnižje jutranje temperature bodo od 5 do 12, v krajih z burjo okoli 14, najvišje dnevne od 20 do 23, na Primorskem do 27 stopinj C.

NAPOVED ZA JUTRI
 Dopoldne bo zmerno oblačno, čez dan se bo od severa oblačnost postopno povečala. V popoldanskih urah bodo v gorah že možne prve plohe in nevihte. Ponoči se bo vreme poslabšalo, pojavljale se bodo obilne padavine in nevihte, ki bodo lahko močne. Ob morju bo pihal šibak do zmeren jugozahodni veter. Jutri se bo postopno pooblačilo, zapiha bo jugozahodni veter. Čez dan bodo v zahodni Sloveniji že krajevne padavine, deloma kot plohe in nevihte, ki se bodo do večera razširile nad vsa državo. V torek bo oblačno in deževno. Zelo hladno bo.

ARIES *Nepremičninske storitve v Sloveniji in Italiji*
 SERVIZI IMMOBILIARI www.artes-immobiliare.com

HIŠE

ŠKOFIJE OKOLICA: na elitni lokaciji ponujamo novo samostojno hišo z vrtom, sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice in terase. Izredno lep pogled na morje.

SENOŽEČE: v centru vasi ponujamo starejšo kamnito hišo potrebno obnove, z vrtom v bližini. 47.000 €

SEŽANA CENTER: novejša enonadstropna hiša, s 4 sobnim stanovanjem in veliko teraso v prvem nadstropju ter garažo in poslovnim prostorom v pritličju. Hiši pripada ca. 130 m² dvorišča.

ŠTANJEL OKOLICA: deloma obnovljena samostojna hiša, z dvoriščem, garažo, kletjo in gospodarskim poslopjem. 105.000 €

DUTOVLJE: deloma obnovljena starejša hiša, s 70 m² stanovanjske površine, dvema garažama, kletjo, gospodarskim poslopjem in ograjenim dvoriščem.

GRADIŠČE OKOLICA: na zelo mirni lokaciji, daleč od prometa, ponujamo hišo delno potrebno obnove, s 300 m² vrta. Lep, odprt razgled.

DOL PRI VOGLJAH: blizu mejnega prehoda Repentabor ponujamo dvostanovanjsko hišo s 700 m² vrta. Stanovanji v velikosti 100 m² imata ločen vhod, po dve terasi in

ZEMLJIŠČA

KOMEN OKOLICA: mirna in sončna lokacija na robu vasi, parcela 6600 m², od tega 2600 m² zazidljivega, ostalo kmetijsko zemljišče.

ŠTANJEL: zazidljiva parcela 1350 m², za gradnjo stanovanjske hiše. Sončna lega in odprt razgled. 55.000 €

GRINJAN - KOPER OKOLICA: na zelo mirni in sončni lokaciji, ponujamo 5000 m² kmetijskega zemljišča, z možnostjo izgradnje manjše hiše. Primerno za oljčni nasad ali drugo.

DIVAČA OKOLICA: zazidljivo zemljišče 3700 m², primerno za gradnjo ene ali več stanovanjskih hiš, na robu vasi, sončna in mirna lokacija.

LOKEV: zazidljivo zemljišče 2600 m², primerno za stanovanjsko gradnjo. Sončna lega, odprt razgled.

DUTOVLJE: dvostanovanjska hiša 300 m², z veliko garažo, kletjo, družabnim prostorom, gospodarskim poslopjem in 2500 m² zazidljivega zemljišča. Deloma opremljena.

KOMEN OKOLICA: na zelo mirni lokaciji, v naravi, daleč od prometa, ponujamo v celoti na novo prenovljeno kraško hišo, 240 m², z garažo, vrtom in zunanjim kaminom. Sončna lega in prekrasen razgled.

TOMAJ: v celoti prenovljena kamnita kraška hiša 150 m², z zaprtim dvoriščem. Hiši pripada 5400 m² gozda in 2220 m² opuščene vinograde.

VIPAVA: na mirni in sončni lokaciji, na robu vasi, ponujamo novejšo medetažno hišo z garažo, kletjo in večjim zemljiščem. Lep, odprt razgled.

STANOVANJA

NABREŽINA: na sončni in mirni lokaciji ponujamo stanovanja v končni gradbeni fazi, z različnimi kvadraturami in tipologijami.

TIP A: stanovanje v dveh nadstropjih, sestavljeno iz dnevne sobe s kuhinjskim kotom, dveh spalnic, dveh wc-jev, dveh velikih teras in parkirnega mesta v garaži.

TIP B: stanovanje v pritličju, sestavljeno iz dnevne sobe, kuhinje, dveh spalnic, dveh kopalnic, terase, vrta in parkirnega mesta v garaži.

SEŽANA: na rezidenčnem območju blizu centra mesta, na mirni in sončni lokaciji, ponujamo nadstandardno stanovanje v večji vili v fazi gradnje. Stanovanje je sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice z masažno kadjo, balkona in terase, vrta in garaže. Odprt razgled.

SEŽANA: stanovanje z vrtom 55 m², sestavljeno iz vhoda, dnevne sobe s kuhinjo, kopalnice, spalnice, terase, kleti in p.m. v garaži. Vseljivo v oktobru.

SEŽANA: stanovanje 70 m², deloma opremljeno, sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice in kleti. Vseljivo takoj.

SEŽANA CENTER »SONČNI CENTER KRASA«:

Na obrobju mesta ponujamo še zadnja razpoložljiva stanovanja z različno razporeditvijo in kvadraturami. Vsakega mu stanovanju pripada lastna terasa, atrij (v pritličju), klet in parkirno mesto v garažni hiši. Vselitev predvidena v oktobru.

Nudimo tehnično in pravno pomoč pri nakupu in prodaji ter možnost kredita z dogovorjenimi bankami.

DOPIS IZ PARIZA

Blackmamba in virtualni svet

PARIZ - Bilo je junija, ko je na lestvico top 50 prišel nov hit »Ghetto millionaire«, nova cvetka novo ustanovljene založbe Blackmamba. Že nekaj časa se je po blogih pojavljajo do pred kratkim neznanu ime, Blackmamba, in nato »bum«, nova uspešnica. Sicer je ta rap skupina »posebna«... Na videu - danes ni hita, da ne bi imel svojega clipa - nastopajo virtualni junaki. Torej??? Gre za virtualno založbo oziroma skupino, katere cilj je dobra glasba, sporočilo družbi in parodija njenih klišejev; nedvomno ambiciozen projekt. Sicer Blackmamba ni prva tovrstna izkušnja. Že leta 1998 je virtualna rock skupina Gorillaz presenetila glasbeno sceno. Če je takrat bil potres, je danes le indikator novih težnj oziroma novih poti in potreb.

Nove težnje. Svet cd-jev torej umira? Stari sistem je že dolgo časa v krizi in na to kažejo tudi številke: od leta 2000 do 2005 je prodaja glasbe padla za 23% in niti ponudba po internetu v formatu mp3 ni bila rešitev. Založbe izgubljajo teren, toda iz čistopraktičnih razlogov (\$) se odklepajo starega sistema in imenujejo pirate vse, ki si nabavijo glasbo brezplačno. Smešno! Glasbo se je vedno presnemalo nekoč z radija, danes z interneta, nekoč na kasete, danes v formatu mp3. (Kot je rekel tudi Manu Chao, smo to delali predvsem kot najstniki, ko so finančne možnosti omejene). Danes je »gusarjev« veliko več, sicer pa njihovo število narašča premo sorazmerno s trgov: nekoč je bil trg manjši, bilo je manj kupcev in manj gusarjev. Zakrneli stari sistem je kot ranjeni lev, ki še vedno hoče ohraniti oblast, čeprav so na prestolu že drugi. Sicer nekateri namesto, da bi se samo pritoževali in obtoževali, iščejo nove poti, ker vedo, da novosti in tehnološkega napredka ni mogoče zaustaviti. In tako so spletne strani, kjer si lahko nabaviš glasbo zastonj in legalno. To je, na primer, P2P Spiral Frog, ki je pred kratkim podpisal pogodbo za brezplačno ponudbo glasbe z Universal in Emi. So se orjaške založbe spremenile v dobredelne organizacije? Sploh ne. Razumele so, da bo treba vir dohodkov počasi poiskati drugje in za enkrat so dobile ključ v reklamni; na začetku vsakega komada je najprej par sekund »publicite«. Ta ideja ni čisto nova, saj jo je P2P prevzela po Intent Media Works. Na začetku je po ponudbi seglo le 9% internavtov, danes je število naraslo na 85%. Potem so še drugi oblike ponudbe: Rhapsody, Yahoo, MusicMe in Fnac ponujajo namem glasbe: z mesečno naročnino (okoli 10-15 evrov) lahko neomejeno poslušate glasbo. Negativna plat tega sistema je, da ne morete ničesar presneti (za to poskrbijo razni varnostni sistemi) in če se od-

poveste naročniki, nimate več dostopa do glasbe. To ni bilo po godu marsikateremu uporabniku, ki je zato poiskal druge »rešitve«. In takoj je prišel odgovor. Poleg neomejenega poslušanja si lahko naročniki nalozijo mesečno določeno število komadov. Imajo uporabniki torej tudi besedo oziroma vpliv? Gotovo več kot nekoč. Nekateri predvidevajo, da se bo spremenil vir dobička oziroma avtorske pravice bodo še obstajale, toda zaslužek ne bo več slonel na prodaji glasbe, ampak na reklamni, modnih dodatkih ipd. Sicer napoved bodočega modela ni možna, saj tehnologija stalno napreduje in stvari se stalno spreminjajo.

Sicer pa se menjave ne tičejo le prodaje. Ker je ponudba vedno večja, se spreminja tudi poraba. Tradicionalni kanali difuzije so bili televizija, radio in trgovine, danes je z internetom izbira skorajda neomejena. Na primer, nekoč si se težko dokopal do določene alternativne ali razprodane glasbe, danes zadostuje en »klik«. Nekateri menijo, da bodo izgubile pomen tudi razne top lestvice, ki standardizirajo trg in tako naj bi tudi tako imenovana komercialna glasba postala bolj raznolika. In če nazadnje pogledamo še na drugo stran brega, je internet odprl vrata novim talentom, na primer pot spletni strani Myspace, kjer si lahko vsakdo ustvari svoj video, blog... in torej možnost za kariero.

Kako se bodo stvari spremenile lahko le domnevamo, kakorkoli pa drži stari rek: »Sine musica nulla vita!«

Jana Radovič